

781. 629591

พ164ก

ร.2

การศึกษาเพลงร่ำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
4

สง. พ.ศ. 2540

ปริญญานิพนธ์
ของ
พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยา

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยดุริยางควิทยา
มีนาคม 2540

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการรำมอญ และวิเคราะห์ เพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย บทความที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ชาวมอญอาวุโส และครูดนตรีมอญ ในเขตอำเภอปากเกร็ด ตลอดจนการบันทึกการบรรเลงเพลงรำมอญ และภาพทำรำมอญทั้งหมด พบว่า เพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด เป็นเพลงมอญเพียงเพลงเดียวที่ยังคงอยู่ ซึ่งมีทั้งสิ้น 12 เพลง หรือ 12 ภาษา และนิยมบรรเลงกันในงานศพ ทั้งศพพระและประชาชนทั่วไป

การวิเคราะห์เพลงรำมอญ ผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบจังหวะ ทำนอง ขึ้นคู้ และบันไดเสียง ตลอดจนความสัมพันธ์ของจังหวะกับวรรคเพลง พบว่า รูปแบบจังหวะ - x - x - x - x จะมีปรากฏในทุกเพลงทั้ง 12 เพลง และมีมากในทุกเพลง ถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของเพลง และสามารถอยู่ได้ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง หรือ 2 ห้องหลังของวรรคเพลง สำหรับเพลงที่ 8 ซึ่งเป็นเพลงไทยจะมีรูปแบบมากกว่าทุกเพลง คือ มีถึง 25 รูปแบบ ซึ่งทำให้เพลงมีความหลากหลายและไพเราะกว่าเพลงอื่น ๆ ในการวิเคราะห์รูปแบบของทำนองพบว่า จะมีลักษณะการดำเนินทำนองแบบห่างๆ และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน สำหรับการวิเคราะห์ขึ้นคู้และบันไดเสียงของเพลงรำมอญ พบว่า ขึ้นคู้ที่พบในทุกเพลง จะเป็นขึ้นคู้ 8 และขึ้นคู้ 4 ส่วนบันไดเสียงของเพลงรำมอญ ส่วนใหญ่เป็นบันไดเสียงโด และบันไดเสียงซอล

การนำเสนอผลงานวิจัย ผู้วิจัยเลือกแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

A STUDY OF 'PLAENG RUM MON' OF KOH KRED, CHANGWAT NONTABURI

AN ABSTRACT

BY

PONGSIRI SILAPABANLENG

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University
March 1997

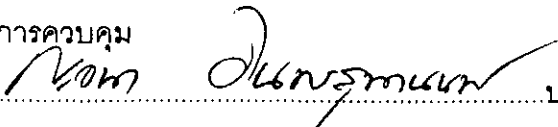
This study is to study and analyze “Mon Music” characteristics which is used with “Plaeng Rum Mon” of Koh Kerd, Changwat Nontaburi. The whole data were collected from official documents, researches, printing articles, and the interviewing from the elder Mons and Mon teachers who teach Mon Music in “Pakkred District”. Apart from there, there are the records of Mon Music and the posture of Mon dancing. The find out is that Plaeng Rum Mon of Koh Kred is the only one which has remained and has twelve songs. It is also popular in funeral ceremony for monks or common people.

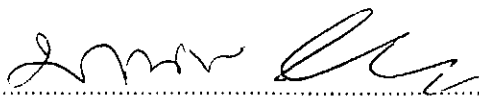
The analysis of “Mon Music” is focused on the pattern of rhythm and melody including the relationship between rhythm and the lyric of the songs. It is found that the rhythmic pattern is - x - x - x - x. This pattern appears most often in all of the twelve songs. It can be concluded that this is a basic pattern of Mon Music, and it is usually placed at the first or the last bar of the lyrics. The eighth song is a Thai song. It has twenty-five more patterns of rhythm varied. Those variation has given the eighth song more variations and more appealing to listenes than the rest. Form the melody pattern, disjunct motion is found commonly in those Mon 12 songs. The analysis shown that C - Major scale and G - Major scale are majority the two scales which most of the “Plaeng Rum Mon” was composed.

This thesis is written in the form of Descriptive Analysis.

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกมานุษยวิทยาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

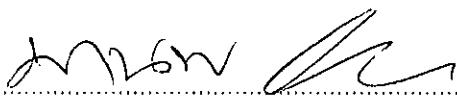
คณะกรรมการควบคุม

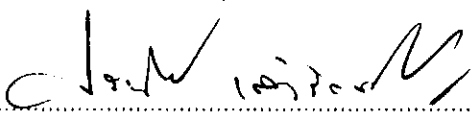
.....ประธาน
(ผศ. กาญจนา อินทรนันทน์)

.....กรรมการ
(รศ. มานพ วิสุทธิแพทย์)

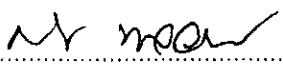
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ผศ. กาญจนา อินทรนันทน์)

.....กรรมการ
(รศ. มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกมานุษยวิทยาของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยความอนุเคราะห์จากหลายฝ่ายโดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์ ผู้ซึ่งให้ความเอาใจใส่และกรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไข โดยตลอดอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุม ผู้ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขโดยตลอด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์ ที่ร่วมเป็นกรรมการสอบ และขอขอบคุณผู้อาวุโส ครูดนตรี ชวามอญเกาะเกร็ด และผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่เป็นแรงช่วยเหลือให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง

คำนำ

การศึกษาเพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีในครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชนชาติมอญ ประเพณี ดนตรีและเพลงรำมอญ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้อาวุโส ครูดนตรี และชาวมอญ เกาะเกร็ดที่มีความรู้เกี่ยวกับเพลงรำมอญ ตลอดจนการรำมอญเป็นอย่างดี ทั้งเคยบรรเลงเพลงรำมอญและแสดงการรำมอญมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาทั้งสิ้นมาทำการวิเคราะห์ โดยเน้นที่การวิเคราะห์เพลงรำมอญ ทั้ง 12 เพลง เป็นหลัก

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการนำเสนอข้อมูลจากผลการศึกษา และผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของการพรรณาวิเคราะห์ โดยมีเนื้อหาทั้งสิ้น 5 บท คือ บทที่ 1 เป็นบทนำ บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า และบทที่ 5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยหวังว่าปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาเพลงมอญ และจะเป็นประโยชน์ต่อการดนตรีไทยไม่มากนัก

พงษ์สิริ ศิลปบรรเลง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	5
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	15
✓ ประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด	16
✓ ดนตรีมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด	17
ดนตรีมอญที่เกาะเกร็ด	17
ลักษณะของวงดนตรีมอญเกาะเกร็ด	18
✓ ประเพณีรำมอญ	31
ลักษณะการรำมอญ	31
✓ ลักษณะการแต่งกาย	32
✓ เพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด	32
✓ ประวัติความเป็นมาของเพลงมอญเกาะเกร็ด	32
เพลงรำมอญ	33
✓ ทำรำ	34
✓ การบรรเลงเพลงรำมอญ	37

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	39
ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญ และเพลงรำมอญ	39
ศึกษาความหมายของชื่อเพลง	39
วิเคราะห์เพลงรำมอญ	40
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	132
บทย่อ.....	132
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	132
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	132
การวิเคราะห์ข้อมูล	132
สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์	133
อภิปรายผลการศึกษา	134
ข้อเสนอแนะ	135
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	135
บรรณานุกรม	136
ภาคผนวก	140
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	141
ภาคผนวก ข โฉดสากลเพลงรำมอญ	145
ภาคผนวก ค แผนที่เกาะเกร็ด	167
ประวัติย่อของผู้วิจัย	169

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทย ทำให้เราทราบว่าดินแดนแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือดินแดนสุวรรณภูมินี้ เดิมเป็นที่อยู่ของ 3 ชนชาติ คือ ขอม มอญ ละว้า ซึ่งดินแดนเหล่านี้ต่อมาได้ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติใหญ่ ๆ เช่น พม่า ไทย เป็นต้น ศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาติเหล่านั้นก็พลอยตกไปอยู่ในเมืองขึ้นเหล่านั้น หรือสูญหายไปบ้าง แต่มีชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในปัจจุบันใกล้ ๆ กรุงเทพมหานครยังมีวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนดนตรี และอื่น ๆ ที่พอจะทำให้รู้ได้ว่ามีวัฒนธรรมดั้งเดิม คือ ชนชาติมอญ ไม่ว่าจะเป็นบริเวณปากกลัด ปทุมธานี หรือนนทบุรี

คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาฯ (2522 : บทนำ) ได้กล่าวถึงชนชาติมอญ ไว้ดังนี้

...“ชาวมอญ” เป็นชนเผ่ามองโกลอยด์ (Mongoloid) มีถิ่นฐานเดิมอยู่ทางตะวันตกของประเทศจีน นักปราชญ์ทางภาษาศาสตร์และมนุษยวิทยาจัดชาวมอญไว้ในตระกูล มอญ-เขมร หรือตระกูล Austro Asiatic (หมายถึงภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้) ชาวมอญได้อพยพจากจีนลงมาทางใต้ และมาตั้งอาณาจักรทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำอิรวดี และอพยพมาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะ ๆ และเป็นกำลังสำคัญของไทยในการทำศึกกับพม่าทุกครั้ง มอญยังได้สมรสกับคนไทย สืบลูกหลานมาจนกระทั่งปัจจุบัน...

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ไทยกับพม่าทำสงครามกัน ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ ชาติใดแพ้ก็ถูกกวาดต้อนไปเป็นเชลย เป็นกฎธรรมชาติของมนุษย์และเมื่อครั้งนั้นยังมีชนชาติมอญอพยพมาด้วย ตามธรรมดาเมื่อชนชาติใดไปอยู่ ณ ที่แห่งใด ก็จะนำศิลปวัฒนธรรมของชาติตนติดไปด้วยเสมอเหมือนเงาติดตามตัวบุคคลนั่นเอง

นอกจากนั้นในเรื่องการอพยพของชนชาติมอญนี้ เชื้อ ว่องสงสาร (2527 : 10) ได้กล่าวเสนอแนะไว้ว่า

...ในขณะเดียวกัน ในสมัยพระเจ้าตากสินได้มีมอญอพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ได้กระจัดกระจายมาอยู่ที่จังหวัดนนทบุรีด้วย พระสุเมธจารย์ (เจ้า) ซึ่งเป็น

พระเถระผู้ใหญ่จากเมืองมอญ เห็นชัยภูมิเหมาะก็สร้างวัดขึ้นที่ปากคลองลัด ชื่อวัดปากอ่าว และสร้างเจดีย์ทรงรามัญไว้เป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงปากเกร็ดว่า เกาะเกร็ดหรือปากเกร็ดในปัจจุบัน เริ่มมีชีวิตชีวาอีกครั้งเมื่อมอญมาตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพในการทำโอ่งอ่างขึ้น หมู่บ้านดังกล่าวจึงเรียกว่าบ้านโอ่งอ่าง...

ในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ยังมีหลักฐานยืนยันว่า ชาวมอญได้อพยพมาอยู่แถวปทุมธานี นนทบุรี ด้วย เพราะในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สุนทรภู่ รัตนโกสินทร์ ในปีที่พุทธศักราช 2350 ได้เดินทางตามเสด็จพระองค์เจ้าปฐมวงศ์ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรีได้เดินทางออกจากวัดระฆังโฆสิตารามเดินทางเรือเมื่อผ่านนนทบุรี ปทุมธานี โดยเฉพาะที่สามโคก สุนทรภู่ได้กล่าวไว้ในนิราศพระบาท (แบบเรียนภาษาไทย ชุดวรรณ วิจิตร เล่ม 1 2525 : 27) ดังนี้

.....	ถึงสามโคกต้องแดดยิ่งแผดแสง
ให้รุ่มร้อนอ่อนจิตระอิดแรง	เห็นมอญแต่งตัวเดินมาตามทาง
ตาโดงตุงนุ่งอ้อมลงกรอมชน	เป็นแบบยลเมื่อยกขยับย่าง
เห็นชาขาววาวแวบอยู่หว่างกลาง	ใครยลนาก็เห็นน่าจะปราณี
ดูเหย้าเรือนหาเหมือนอย่างไทยไม่	หลังคาใหญ่พื้นเล็กเป็นโลงผี
ระยะบ้านย่านนั้นก็ยาวรี	จำเพาะมีฝั่งซ้ายเมื่อพายไป

จากบทกลอนนิราศพระบาทนี้ ทำให้เราทราบว่าชาวมอญมีการแต่งกายและลักษณะบ้านเรือนเป็นของตนเอง จึงจัดได้ว่ามอญมีวัฒนธรรม และประเพณีของชนชาติตนเองอย่างแน่นอน อุทัย สินธุสาร (2531 : 3398) ได้กล่าวถึงชนชาติมอญ ไว้ดังนี้

....รัชกาลที่ 2 โปรดฯ ให้ตั้งเมืองขึ้นที่พระประแดง เรียกว่าเมืองนครเขื่อนขันธ์ และให้ย้ายครอบครัวมอญ พวกพระยาแจ้งไปที่ปทุมธานี พวกมอญใหม่ก็ให้ไปอยู่ด้วยโปรดฯ ตั้งสมิงทอมา บุตรพระยาแจ้งเป็นพระยาราม เป็นพระยานครเขื่อนขันธ์รามัญราชชาติเสนาบดี ศรีสิทธิสงคราม ผู้รักษาเมืองในชั้นหลัง ๆ ไทยเรียกคนมอญสองแห่ง ตามภูมิลำเนาที่อยู่สั้น ๆ ว่า "มอญสามโคก" คือมอญปทุมธานี กับ "มอญปากลัด" คือมอญนครเขื่อนขันธ์ และมอญมีภาษาของตนเอง ส่วนใหญ่มีถิ่นฐานอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เช่น ที่ปากลัด สามโคก และ ปากเกร็ด...

วัฒนธรรมประเพณีมอญ

มอญเป็นชาติหนึ่งที่ยึดถือวัฒนธรรมประจำชาติอย่างมั่นคงไม่ว่าภาษาลัทธิประเพณี ศาสนา และศิลป ดังนั้นชาวมอญที่อพยพมาอยู่ในประเทศไทยก็ล้วนแต่ได้ปฏิบัติวัฒนธรรม ประจำชาติอยู่ด้วยกัน เป็นต้นว่าพิธีตรุษสงกรานต์ ปลอยปลา เล่นส่น้ำ เพลงร้อง เพลง ดนตรี เครื่องเป่าพาทย์และพิธีการต่าง ๆ ชาติมอญเป็นชาติที่นับถือศาสนาพุทธโดยเคร่งครัด เช่นการเรียนปริยัติธรรมก็เรียนคัมภีร์วินัยเป็นใหญ่ พระภิกษุสงฆ์ถือวินัย และครองจีวรแหวก อุ่มบาตร ลัทธิมอญนับถือปู่ย่าตายายและมีเรือน ถ้าผู้ใดมีบุตรชายหัวปี บุตรชายต้องรับเอาผี ไว้ ถ้าไม่มีบุตรชายหัวปี ผีนั้นเป็นอันตรายสกุลวงศ์นั้น นอกจากนั้นยังมีประเพณีโกนผมไฟหรือ รดน้ำขมิ้น น้ำส้มป่อย เมื่อมีบุตรชายหัวปีมีแหวนผี ซึ่งผู้ได้รับไว้จะทำลายไม่ได้จะทำให้เกิดเหตุ ภัยภัย ทำมาหากินไม่เจริญ และไม่มีความสุข ผู้ที่มีแหวนผีนี้จะต้องทำการรำผีอยู่เสมอ

การทำบุญของมอญ ถือวันทำบุญสงกรานต์ 3 วัน กับวันพระปวารณาออกพรรษา เป็นใหญ่ วันทำบุญสงกรานต์วันต้นเขาทำบุญข้าวสงกรานต์ คือข้าวแช่ วันสงกรานต์เรียกว่า วันเนา มอญถือว่าเป็นวันกระหนาบ ปีเก่าก็ไม่ไช่ ปีใหม่ก็ไม่ไช่ วันกระหนาบถ้าผู้ใดเกิดวัน อาทิตย์หรือวันทั้ง 7 นั้น อันวันใดเป็นวันเนาจะต้องถนอมตน และวันเนาเป็นวันแห่ดินไปถนอมตน แห่ไม้ไปค้ำต้นโพธิ์ตามวัด แห่ปลาไปปลอยสระวัดเป็นประเพณีแห่กันทุกปี

วันออกพรรษา มอญรื่นเริงในการทำบุญมาก (จนคนไทยเรียกมอญคั้งในการกุศล) มีการแห่พระภิกษุสงฆ์หลาย ๆ วัด แต่งเรื่องดงาม แล้วชักจูงเรือพระภิกษุสงฆ์ไปรวม (ปวารณา) ออกพรรษาในวัดที่นับถือวัดใดวัดหนึ่ง

ประเพณีการทำศพมอญ เมื่อตายและอาบน้ำศพแล้ว แต่งศพนุ่งโจงกระเบนขาว ตราสังด้วยด้ายดิบ 4 เปลาะ แล้วขึ้นวางบนแคร่ไม้ไผ่ ผูกแหวนวงหนึ่งจากเพดานห้อยลงมา ตรงสะดือ เมื่อจะยกศพไปวัด ให้เอาโลงคอยที่เชิงบันได (มอญไม่เอาโลงขึ้นเรือนเป็นอันตราย)

ประเพณีฉาปนกิจพระสงฆ์ สามเณร จะต้องร้องไห้ (มอญร้องไห้) และต้องเป็น ผู้หญิง ผู้เฒ่า ผู้แก่ พร้าไธศวรรย พรณนาความดี ไม่ไช่ร้องไห้ให้มีน้ำตา และนิยมเผาบน ประสาท มีการจุดลูกหนูเผาศพ มอญโบราณถือว่า ศพพระไม่ให้จุดไฟด้วยมือ

นอกจากนั้นยังมีประเพณีของมอญที่ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษอีกมากมาย และมี ปรากฏในเมืองปทุมธานี เช่น รำมอญ โขน เพลงระบำ ระบำปทุมบันเทิง ส่น้ำดีด มอญคั้ง ส่งข้าวแช่ ทำขวัญข้าว จุดพลุในงานศพ หลุมเมือง เข้าแม่ศรี อีจู้ เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวถึงเฉพาะ ประเพณีรำมอญเท่านั้น

การแสดงในงานพิธีต่าง ๆ ชาวมอญมักจะใช้เครื่องดนตรีที่เรียกว่าปีพาทย์มอญ ซึ่ง แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก ประกอบด้วย ข้องวงใหญ่ (ข้องมอญ) ระนาดเอก ปี่มอญ เปิงมางคอก ตะโพนมอญ และฉิ่ง
 2. ปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ ประกอบด้วย เครื่องดนตรีในปี่พาทย์มอญเครื่องเล็ก และเพิ่มข้องวงเล็ก (ข้องมอญ) ระนาดทุ้ม โหม่งมอญ และฉาบเล็ก
 3. ปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่ ประกอบด้วย เครื่องดนตรีในปี่พาทย์มอญเครื่องคู่ทั้งหมด และเพิ่มระนาดเอกเหล็ก ระนาดทุ้มเหล็ก ฉาบใหญ่ ส่วนโหม่งมอญ นั้นจะมี 3 ใบ บางครั้งในวงปี่พาทย์มอญเครื่องใหญ่จะเพิ่มฆ้องกลางด้วย รวมผู้บรรเลงทั้งสิ้น 13 คน
- ลักษณะการประสมวงของวงปี่พาทย์มอญนี้เหมือนแบบไทยคือมี เครื่องห้า เครื่องคู่ และเครื่องใหญ่ แต่เครื่องที่ใช้มีลักษณะแตกต่างกันไปบ้างเช่น ปี่จะใช้ปี่มอญแทนซึ่งมีเสียงต่ำ ตะโพนมอญก็จะมีขนาดใหญ่กว่า เสียงกังวาลกว่า ข้องที่ใช้มีลักษณะโค้งเป็นวง เปิงมางก็ใช้เปิงมางคอกซึ่งมี 7 ลูก มีเสียงแตกต่างกัน ด้วยเหตุที่เพลงมอญแทบทุกเพลงฟังดูเศร้า และปี่พาทย์มอญก็มีเสียงที่นุ่มนวล จึงทำให้นิยมใช้ปี่พาทย์มอญบรรเลงในงานศพ

ประวัติความเป็นมาของดนตรีมอญ

เครื่องดนตรีของมอญ ได้เข้าสู่เมืองไทยตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ปี พ.ศ.2127) นับเป็นครั้งแรกที่คนมอญเข้าสู่แผ่นดินไทย และมีอีกหลายคราวที่คนมอญได้เข้ามาในเมืองไทย และกระจายไปอาศัยในเขตต่าง ๆ เช่น อยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ วัฒนธรรมทางดนตรีของมอญจึงแพร่หลายเข้าสู่ประเทศไทยหลายครั้ง

ปี่พาทย์มอญที่มีในเมืองไทยนี้ เข้าใจว่าเพิ่งมีขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเ็นเอง

เพลงมอญส่วนใหญ่จะมีสำเนียงอ่อนช้อย เชื่องช้า โหยหวน สอดคล้องกับชาวมอญ ซึ่งเป็นคนอ่อนหวาน เรียบร้อย พุดช้า จึงทำให้การบรรเลงเพลงมีลักษณะดังกล่าว รวมไปถึงท่ารำ ก็จะมีอ่อนช้อย เชื่องช้า เช่นกัน

สำนวนเพลงก็เช่นกัน จะดำเนินไปอย่างเรียบง่าย ไม่ตื่นเต้น มีลักษณะการดำเนินเพลงในทางกลมอามรมณ์มากกว่ากระตุ้นอารมณ์ เพลงมอญที่แท้จริงใช้เล่นได้ในทุกโอกาส แต่คนส่วนใหญ่ติดกันว่าเพลงมอญเป็นเพลงที่โหยหวนจึงใช้บรรเลงในงานศพ ซึ่งตามความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น

จากที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า มอญเป็นชนชาติเก่าแก่ชาติหนึ่งในเอเชีย ซึ่งเคยมีอิทธิพลอยู่ในเขตลุ่มน้ำอิรวดี และลุ่มน้ำเจ้าพระยา และถูกพม่ารุกรานต้องอพยพเข้ามาในไทย การที่ชาวมอญอพยพเข้ามาในไทยก็ได้นำเอาวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ เข้ามาด้วย เช่น รำมอญ การเล่นทะแยมอญ เจ้าขาว รวมทั้งดนตรีและเพลงมอญ ซึ่งล้วนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่คนไทยได้นำทั้งประเพณี และดนตรีมอญเข้ามาใช้ประกอบพิธีต่าง ๆ ของไทยอยู่เป็นประจำ

ที่น่าสังเกต ชนชาติมอญกำลังจะหมดสิ้นไป แต่วัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญก็ยังคงอยู่ เป็นสิ่งที่ชาวไทยควรจะได้อนุรักษ์ไว้เพื่อชนรุ่นหลังสืบไป การศึกษาเพลงร่ำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในครั้งนี้ก็ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญ และเพื่ออนุรักษ์เพลงร่ำมอญเพลงเดียวของเกาะเกร็ดที่ยังเหลืออยู่ให้คงไว้ ทั้งยังเป็นแนวทางในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และดนตรีมอญในเขตอื่น ๆ อีกต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีร่ำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาลักษณะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการร่ำมอญ
3. เพื่อบันทึกโน้ต และวิเคราะห์เพลงร่ำมอญ
4. เพื่อเก็บบันทึก รวมทั้งส่งเสริมเผยแพร่ และอนุรักษ์ประเพณีร่ำมอญและเพลงร่ำมอญ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ทราบรากฐานที่สำคัญของเพลงร่ำมอญ
2. เพื่อเป็นการอนุรักษ์เพลงร่ำมอญ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีร่ำมอญและเพลงร่ำมอญ ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. วิเคราะห์เพลง~

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเพลงร่ำมอญและประเพณีร่ำมอญที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นของชาวมอญที่อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เท่านั้น
2. เกาะเกร็ด หมายถึง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
3. การบันทึกโน้ต เป็นทางฆ้องมอญวงใหญ่เท่านั้น
4. การวิเคราะห์เพลงจะวิเคราะห์เฉพาะเพลงร่ำมอญ 12 เพลงเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ทำนองเพลงมอญที่มีการบันทึกเป็นโน้ตสากล อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดนตรีไทยต่อไป

2. เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ประเพณีดนตรีและเพลงมอญในเขตอำเภออื่น ๆ ต่อไป

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เกาะเกร็ด หมายถึง ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

เพลงมอญ หมายถึง เพลงที่ชาวปากเกร็ดเป็นผู้บรรเลง เป็นเพลงของชนชาติมอญดั้งเดิม

ทางฆ้องมอญวงใหญ่ หมายถึง การบรรเลงทำนองของฆ้องมอญวงใหญ่ ซึ่งถือว่าเป็นการบรรเลงทำนองหลักหรือทำนองที่แท้จริง เป็นการบรรเลงที่สามารถบอกถึงสำเนียงของเพลงอย่างแท้จริง

ทางกรอ เป็นคำเรียกทางของการดำเนินทำนองเพลงอย่างหนึ่งที่ดำเนินไปโดยใช้เสียงยาวๆ ช้าๆ

รำมอญ หมายถึง การแสดงการรำรำดั้งเดิมของชนชาติมอญ หรือรำ 12 ภาษาของชาวมอญ

เพลงรำมอญ หมายถึง เพลงมอญ ที่ใช้ประกอบการรำมอญของชาวมอญ อำเภอปากเกร็ด มีทั้งสิ้น 12 เพลง ซึ่งประกอบด้วยเพลงรำมอญดั้งเดิม 10 เพลง และแทรกเพลงไทยเข้าไป 2 เพลง คือ เพลงที่ 8 เรียกว่าเพลงมอญกระ (มอญคละ) และเพลงสุดท้ายคือเพลงนกขมิ้น

ดนตรีมอญ หมายถึง เครื่องดนตรีและเพลงมอญ รวมถึงวงดนตรีมอญ ซึ่งมี 2 ประเภท คือ วงเครื่องสายมอญ และวงปี่พาทย์มอญ

วรรคเพลง หมายถึง การแบ่งทำนองเพลงเป็นส่วน ๆ โดยยึดหน้าทับเป็นหลัก และกำหนดว่า 1 วรรคเพลงยาวเท่ากับ 1 หน้าทับ

รูปแบบ หมายถึง ลักษณะเด่นที่ปรากฏในทำนองเพลง ซึ่งมี 2 อย่าง คือ รูปแบบของจังหวะและรูปแบบของทำนอง

บันไดเสียง หมายถึง เสียงที่มีระดับสูง - ต่ำต่างกัน ไล่ลำดับเป็นขั้นๆ ตามแบบแผนที่กำหนดไว้

ระยะขั้นคู่เสียง หมายถึง ระดับเสียงสูง - ต่ำที่ต่างกันระหว่างเสียงหนึ่งกับอีกเสียงหนึ่ง

ลูกตก หมายถึง เสียงสุดท้ายของแต่ละวรรค และลงจังหวะดับเสมอ

หน้าทับ หมายถึง วิธีตีเครื่องดนตรีที่ซึ่งด้วยหนัง จำพวกที่เลียนเสียงมาจาก “ทับ” เช่น ตะโพน

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เรื่องราวของเพลงรำมอญนั้น มีผู้ศึกษา วิจัย ค้นคว้า และเขียนบทความเผยแพร่ลงในเอกสาร หนังสือ สารานุกรมอยู่บ้างไม่มากนัก ซึ่งล้วนแต่กล่าวถึงประเพณีและเพลงรำมอญในท้องถิ่นอื่น (ไม่ใช่อำเภอปากเกร็ด) เช่น ปทุมธานีเป็นส่วนใหญ่ หรือไม่ระบุท้องถิ่น ดังนั้นในการอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยจึงจะปรากฏเป็นเรื่องราวของมอญในเขตอำเภออื่น ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญ ซึ่งพอจะเป็นแนวทางในการศึกษาเพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี ดนตรีมอญ เท่าที่ค้นคว้ามาพบว่าม้งงานวิจัยเกี่ยวกับปีพาทย์มอญ ม้องมอญที่ไม่เจาะจงว่าอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด เช่น งานวิจัยของจิรวัดณ์ เกตุแสง (2536 : 49) ในเรื่องปีพาทย์มอญ กรณีศึกษาสายครุสุม ดนตรีเจริญ และเจ็น ดนตรีเสนาะ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งกล่าวไว้ว่าเจ็น ดนตรีเสนาะเป็นผู้นำปีพาทย์มอญ ม้องวงนางหงษ์เข้ามาในไทย และจัดเป็นม้องวงนางหงษ์ของมอญวงแรกที่มีขึ้นในไทยในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และจากการศึกษาค้นคว้ายังไม่พบหลักฐานพอที่สรุปเป็นที่แน่ชัดว่า ปีพาทย์มอญเกิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อใดในสมัยใด เนื่องจากเรื่องราวเกี่ยวกับมอญส่วนใหญ่จะเป็นการบันทึกคำบอกเล่าจากคนมอญรุ่นเก่าไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และรูปแบบการผสมผสานดนตรีของปีพาทย์มอญ มีการวิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก และงานวิจัยของสุรเชษฐ์ กิจวาส (2537 : 34) เรื่องม้องกระแต ซึ่งศึกษาเรื่องราวของม้องกระแต โดยกล่าวไว้ว่า ม้องกระแตน่าจะมาจากตำนานปีพาทย์มอญในเรื่องที่ว่า มีชาวมอญสามพี่น้องแบกม้องวงมอญเข้ามาในประเทศไทยทางด้านเมืองตาก โดยแบกกันมาคนละท่อน จึงอาจจะเป็นไปได้ว่าม้องกระแตที่เข้ามาในประเทศไทยเป็นม้องวงมอญหนึ่งท่อนที่ยังไม่ประกอบเข้าด้วยกันเป็น 3 ท่อน ดังม้องวงมอญ ปัจจุบันที่สร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่เนื่องจากเห็นว่าม้องหนึ่งท่อนนี้ก็สามารถใช้ตีได้แล้ว และมีขนาดเล็ก จึงเรียกชื่อม้องหนึ่งท่อนนี้ว่า “ม้องกระแต”

ในการวิเคราะห์บทเพลงนั้น สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ (1989 : 9-10) ได้ศึกษาวิเคราะห์บทเพลงของดนตรีไทย โดยกล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกเรื่อง “The Thang of the Khong Wong Yai and Ranad Ek” ถึงลักษณะทางม้องวงใหญ่ว่า ทางม้องวงใหญ่เกิดจากการนำลิ้น ๗ ของทำนองเพลงมาเรียงต่อกันเป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่ประกอบด้วยโน้ต 2 เสียง บรรเลงพร้อมกันในชั้นคู่ต่าง ๆ ดังตัวอย่างที่ 1
ตัวอย่างที่ 1

2. กลุ่มที่ประกอบด้วยโน้ต 2 เสียง บรรเลงไม่พร้อมกันจะบรรเลงในชั้นคู่ 8 หรือชั้นคู่ 4 เช่นตัวอย่างที่ 2
ตัวอย่างที่ 2

3. กลุ่มที่ประกอบด้วยโน้ตหลาย ๆ เสียงบรรเลงเป็นทางเก็บ เช่นตัวอย่างที่ 3
ตัวอย่างที่ 3

4. กลุ่มที่ประกอบด้วยโน้ต 2 เสียง บรรเลงพร้อมกันในอัตราจังหวะที่ยาว ๆ ภาษาดนตรีเรียกว่า “การกรอ” เช่นตัวอย่างที่ 4
ตัวอย่างที่ 4

นอกจากนั้น บุญช่วย โสวัตร (2538 : 110) ได้ทำการวิเคราะห์เพลงแขกมอญบางขุนพรหมในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม โดยเสนอแนวการวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม ในด้านทฤษฎีการประพันธ์เพลงเถา โดยแยกวิเคราะห์รูปแบบการประพันธ์เนื้อทำนองหลัก พบว่าผู้ทรงนิพนธ์ดำเนินตามแบบแผนการประพันธ์ในรูปของการขยายโครงสร้างทำนองจากอัตราสองชั้นขึ้นเป็นอัตราสามชั้น และย่อโครงสร้างในอัตราสองชั้นลงเป็นอัตราชั้นเดียว ทรงนิพนธ์ด้วยสำนวนเนื้อทำนองหลัก ลักษณะ ทางดำเนินทำนอง ผสมกับทางบังคับในรูปของเพลงลักษณะดำเนินทำนองผสมลักษณะบังคับทาง และลักษณะลูกล่อลูกขัด และวิเคราะห์ของสำนวนในรูปการจำแนกเป็นประโยคตามโครงสร้างเพลงเถา โดยใช้กรอบวิชาการด้านทฤษฎีการประพันธ์เพลงเถาที่กำหนดไว้ ความเป็นจริง การประพันธ์เพลงประเภทหน้าทับปรบไถ่นั้น จะต้องประพันธ์ให้สำนวนทำนองเพลงของประโยคที่ติดกันมีลักษณะสัมผัสอย่างมีความสัมพันธ์กัน ชุติละไม่น้อยกว่า 2 ประโยค นอกจากนั้นที่ได้วิเคราะห์บทบาทของเพลงแขกมอญบางขุนพรหมนั้น ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะวัฒนธรรมดนตรีไทย และลักษณะเฉพาะของความเป็นสุนทรียะของดนตรีไทย

บทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

เชื้อ ว่องสรวง (2527 : 1) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับเกาะเกร็ด พิมพ์เป็นบรรณาการเนื่องในโอกาสครบรอบวันเกิดอายุ 65 ปี รวบรวมจากการบอกเล่าของท่านผู้ใหญ่ คณาญาติ ซึ่งได้คลุกคลีมาแต่เล็กในเกาะเกร็ดอันเป็นบ้านเกิดของเขา ทำให้ทราบความเป็นมาของเกาะเกร็ดโดยละเอียด ตลอดจนความเป็นอยู่ของชาวมอญในเกาะเกร็ด ในทำนองเดียวกัน อุทัยสินธุสาร (2531 : 3398) ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องของมอญ และเพลงมอญ ลงในสารานุกรมไทยพูดถึงชนชาติมอญ และการอพยพเข้ามาอยู่ในไทยตั้งแต่สมัยธนบุรีเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ทั้งที่อพยพเข้ามาอยู่ในเขตเมืองนครเขื่อนขันธ์ (มอญปากลัด) และปทุมธานี (มอญสามโคก) ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับมอญอำเภอปากเกร็ดตรงช่วงเวลาที่อพยพเข้ามาใกล้เคียงกัน นอกจากนั้นอุทัยสินธุสาร ยังได้อธิบายลักษณะและความเป็นมาของเพลงมอญ เช่น มอญชมจันทร์ มอญรำดาบ มอญอ้อยอิง ตลอดจนการเล่นของมอญ แต่ในเรื่องเกี่ยวกับจังหวัดปทุมธานีที่มีชนชาติมอญอาศัยอยู่ ทองคำ พันนัทธิ (2524 : 135) ได้เขียนเรื่องปทุมธานีในอดีต เล่าถึงประเพณีของชาวจังหวัดปทุมธานีโดยละเอียด ซึ่งเป็นประเพณีของชาวมอญที่อาศัยอยู่ในปทุมธานีเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะประเพณีมอญรำทองคำ (2524 : 176) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นประเพณีของชาวมอญแต่โบราณ เมื่อครั้งที่มอญอพยพเข้ามาในประเทศไทย สมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช รวมพุทธศักราช 2202 และมีวิวัฒนาการเรื่อยมาจนกระทั่งทุก

วันนี้ และปัจจุบันการแสดงมอญรำนั้นนอกจากนิยมในหมู่ชาวมอญแล้ว ยังเป็นที่นิยมทั่วไปในหมู่ชาวไทยด้วย และนิยมจ้างคณะมอญรำไปแสดงในงานศพและงานต้อนรับแขกเมืองอยู่เสมอ จึงเป็นอาชีพหนึ่งที่ทำรายได้ดี สมควรจะรักษาการแสดงมอญรำนี้ไว้

อย่างไรก็ตามประเพณีของชาวมอญในปทุมธานีหรือที่จังหวัดนนทบุรีก็เป็นประเพณีของชาวมอญดั้งเดิม เช่นกัน ดังปรากฏในสุจิตตกรรมแสดงการเล่นพื้นบ้านมอญโดยชมรมเยาวชนมอญ ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ ที่พูดถึงการเล่นพื้นบ้านมอญ คือ ทะแย้มมอญ และรำมอญ ซึ่งมีรากฐานเหมือนกับการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับนาฏยาสวรรณทรัพย์ (2525 : 149) ที่เขียนบทความเกี่ยวกับการละเล่นพื้นเมืองของชาวมอญ ในหัวเรื่องการแสดงการเล่นพื้นเมืองของจังหวัดปทุมธานี ลงในหนังสือสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี จังหวัดปทุมธานี พูดถึงการละเล่นพื้นเมืองซึ่งเป็นการเล่นของชาวมอญเป็นส่วนใหญ่ โดยละเอียด เช่น การเล่นสบ้า ลูกหนู มอญคั่ง ส่งข้าวแซ่ หลุมเมือง เข้าแม่ศรี อีจู้ นอกจากนี้ยังนำเสนอการรำมอญ ระบำปทุมบันเทิง รวมทั้งเพลงรำพาข้าวสาร เพลงระบำซึ่งเป็นการเล่นพื้นเมืองของชาวปทุมธานี นอกจากนั้นนาฏยา (2525 : 150) ยังได้กล่าวถึงการรำมอญว่าเป็นการแสดงอย่างหนึ่งของไทยรามัญที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งอพยพมาอยู่ที่อำเภอสามโคกและอำเภอปทุมธานีและคงเนื่องจากการรำของพวกรามัญหรือมอญนี้เอง ประชากรจึงเรียกว่า “รำมอญ” หรือ “มอญรำ” รำมอญแต่เดิมนั้นใช้แสดงได้ทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็นิยมจัดรำมอญขึ้น โดยยึดถือแบบแผนเดิมจากการรำในประเทศมอญ เมื่อมีการรำกันบ่อยขึ้น โดยยึดถือแบบแผนเดิมจากการรำในประเทศมอญ เมื่อมีการรำกันบ่อยขึ้นก็เป็นที่นิยมกันมากขึ้น เพราะมีลีลางดงามและดนตรีไพเราะ แต่ต่อมาในระยะหลังโอกาสของการแสดงรำมอญเริ่มเปลี่ยนไป โดยประชาชนเริ่มนิยมใช้การรำมอญรำในงานศพและมักจะเป็นงานศพพระผู้ใหญ่ในท้องถิ่น แต่ในระยะต่อมาการรำมอญก็กลายเป็นการรำในงานศพทั่ว ๆ ไป การที่รำมอญนิยมใช้รำเฉพาะงานศพนั้นเข้าใจว่าคงเนื่องมาจากเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการรำคือ วงปี่พาทย์มอญซึ่งมีเสียงโหยหวน มีทำนองเยือกเย็น จังหวะช้า และผู้รำก็มีสีหน้าเศร้าสลด แต่อย่างไรก็ตามการรำมอญในปัจจุบันก็ยังสามารถนำมารำในงานประเพณีอื่นได้เหมือนกัน

นอกจากนั้นเบญจรงค์ กุลสุ (2525 : 182) ได้เขียนบทความเรื่องดนตรีมอญเมืองปทุมธานี โดยเล่าเหตุการณ์ตั้งแต่มอญอพยพเข้ามาในไทย ตั้งแต่พุทธศักราช 2203 ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านสามโคก ครั้นถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พม่าตกเป็นอาณานิคมชาวอังกฤษทำให้มีผู้อพยพจากมอญและพม่าพากันเข้าในไทยมาก ตามคำโบราณเล่าว่ามีชาวมอญ 3 คนพี่น้อง ได้เดินทางเข้ามาเมืองไทยทางจังหวัดตาก ได้แบ่งของมาคนละท่อน ลักษณะของมอญเดิมนั้นตัดแบ่งออกได้ 3 ท่อน ตอนใต้มีห่วงสำหรับสอดไม้คานหามหัวท้าย และท่อนล่างติดกับฐานขาของหรือฐานวางของ ต่อมาชายทั้ง 3 ได้อพยพ

จากเมืองตากมาตั้งรากฐานที่ปทุม (จังหวัดปทุมธานี) ประมาณต้นรัชกาลที่ 6 และได้ถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีมอญให้แก่บุตรหลานไทย จนเป็นที่รักใคร่นับถือของชาวปทุม ทางคณาจารย์ดนตรีไทยได้ยกย่องครูผู้ใหญ่ 2 ท่าน คือครูเจิ่น ดนตรีเสนาะ และครูสุ่ม ดนตรีเจริญ เป็นครูดนตรีมอญในสมัยนั้น ต่อมา ครูสุ่ม ดนตรีเจริญ ย้ายจากบ้านในจังหวัดปทุมธานีเข้าไปอาศัยอยู่ที่บ้านผ่านฟ้าในเมืองหลวง ส่วนครูเจิ่น ดนตรีเสนาะ คงอยู่ที่จังหวัดปทุมธานี และได้ถ่ายทอดวิชาเพลงมอญให้กับบุตรหลานจนปัจจุบัน ก็คือ ปี่พาทย์มอญ เครื่องดนตรีหลักของดนตรีมอญ

ศิลปินดนตรีมอญนั้น มีนายสงวน ดนตรีเสนาะ เป็นผู้รักษาเพลงมอญเอาไว้ จะหาขับฟังได้งานรำผี หรือภาษามอญ เรียกว่า เหระกุนา

เมื่อครูสุ่ม ดนตรีเจริญ เข้าไปอยู่ในกรุงเทพฯ ได้รู้จักกับครูหลวงประดิษฐไพเราะ (จางวางครุ ศิลปบรรเลง) ซึ่งได้ให้ความอุปการะครูสุ่ม ดนตรีเจริญ เป็นอย่างดี และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ ซึ่งกันและกัน (ครูสุ่ม พูดภาษาไทยไม่ได้ พูดได้แต่ภาษามอญ) ต่อมาทั้งสองได้คิดปรับปรุงและนำดนตรีมอญออกบรรเลงในงานศพ จนเป็นที่นิยมกันกว้างขวาง จนกลายเป็นประเพณีนิยม ไม่ว่าจะมียานศพกันที่ไหน ต้องมีปี่พาทย์มอญบรรเลง จนมีบางท่านคิดว่าดนตรีมอญใช้ได้แต่ในงานอวมงคล แต่ความจริงแล้ว ดนตรีมอญบรรเลงได้ทั้งในงานมงคลด้วย

ดนตรีมอญได้วิวัฒนาการขึ้นตามลำดับ เหมือนดนตรีไทย ได้มีเพลงมอญในไทย แต่ไม่มากนัก ต่อมาครูหลวงประดิษฐไพเราะ ได้แลกเปลี่ยนเพลงจากครูสุ่ม ดนตรีเจริญ จึงได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมและดัดแปลงให้ไพเราะเหมาะสมงานนั้น ๆ แต่ก็ยังมีเค้าเดิมอยู่บ้าง

เกี่ยวกับปี่พาทย์มอญและปี่พาทย์ไทย นั้น หนังสืองานพระราชทานเพลิงศพนายโชติ คุริยประณีต เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2517 ได้กล่าวถึงวงปี่พาทย์ทั้ง 2 ซึ่งให้เห็นความแตกต่างและความเหมือนอย่างละเอียด

จากหนังสือทางไปสู่ดนตรีไทยของ สงัด ภูชะทอง (2523) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้ วงปี่พาทย์มอญหรือวงปาดของมอญนั้น มีวิธีการประสมออกจะคล้ายกับวงปี่พาทย์ไทยอยู่มาก ขวนให้คิดว่าน่าจะมีการลอกเลียนแบบกันอยู่ระหว่างไทยกับมอญ เครื่องดนตรีที่มีลักษณะตรงกันระหว่างปี่พาทย์มอญและปี่พาทย์ไทย ได้แก่ ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้อง กลอง ตะโพน เป็นต้น เพียงแต่รูปร่างลักษณะต่างกันออกไปบ้าง เช่น ข้องมอญ ปี่มอญ ตะโพนมอญ ซึ่งมีรูปร่างต่างจากวงปี่พาทย์ไทย คือ ปี่มอญนั้นจะมีลำโพงเสียงภายนอกแยกออกจากตัวปี่ แต่ปี่ไทยมีแต่ตัวปี่ ข้องวงของมอญจะตั้งอยู่ในลักษณะแนวตั้ง คือโค้งขึ้น แต่ข้องไทยจะอยู่ในลักษณะแนวราบ กลองของไทยมีกลองทัด แต่กลองของมอญมีกลองชุดที่เรียกว่า เปิงบางคอก

มานพ วิสุทธิแพทย์ (2533:26) ได้กล่าวถึง วรรคเพลงว่าหมายถึง การแบ่งทำนองเพลงเป็นส่วน ๆ โดยยึดหน้าทับเป็นหลัก และกำหนดว่า 1 วรรคเพลงยาวเท่ากับ 1 หน้าทับ นั่นคือ ความยาวของวรรคเพลงขึ้นอยู่กับความยาวของหน้าทับของเพลงนั้น ๆ การแบ่งหรือกำหนดวรรคเพลงในลักษณะนี้จึงเป็นการกำหนดเพื่อบอกความยาวของเพลง โดยใช้หน้าทับเป็นมาตราวัดความยาว ถ้าแบ่งทำนองเพลงเป็นวรรคโดยยึดทำนองเพลงเป็นหลัก ก็จะได้ “วรรคเพลง” ที่แตกต่างออกไป

ในเมื่อ “วรรคเพลง” คือการแบ่งทำนองเพลงออกเป็นส่วน ๆ ในการแบ่งจึงควรยึดถือทำนองเพลงเป็นหลักโดยคำนึงถึงความหมายของเพลงและจุดประสงค์ในการแบ่งเป็นหลัก

การแบ่งทำนองเพลง ทำนองหนึ่ง ๆ นั้น สามารถแบ่งได้เป็นส่วนยาว ๆ หรือส่วนสั้น ๆ ซึ่งจะได้ความหมายและความสมบูรณ์แตกต่างกัน การแบ่งทำนองเพลงจึงไม่ควรแบ่งให้เล็กหรือสั้นจนไม่ได้ความหมาย (แต่ในการวิเคราะห์วิจัยควรแบ่งทำนองเพลงให้เล็กที่สุดด้วยเพื่อจะได้ข้อมูลที่ละเอียดที่สุดที่เป็นประโยชน์จากการวิจัยนั้น ๆ)

นอกจากนั้น มานพ วิสุทธิแพทย์ ยังได้กล่าวถึงรูปแบบ (Pattern) ซึ่งหมายถึง ลักษณะสำคัญหรือลักษณะเด่นที่ปรากฏในทำนองเพลง โดยทำนองเพลงแต่ละเพลงมักจะมีรูปแบบที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะของบทเพลงนั้น ๆ รูปแบบที่จะกล่าวถึงมี 2 อย่าง คือ

1. รูปแบบของจังหวะ คือ สัดส่วนในการใช้โน้ตในทำนองเพลงนั้น ๆ มีการใช้โน้ตเสียงยาวเสียงสั้นอย่างไร เช่น จากทำนองเพลง

	----		---ล		---ช		-ม-ล		---ช		-ด-ล		---ช		-ม-ล	
	----		-ช-ม		---ร		-ด-ม		---ร		-ช-ม		---ร		-ด-ล	

จะเห็นว่าสัดส่วนของจังหวะที่ใช้โน้ตนั้น มีลักษณะเด่น ๆ ที่จัดเป็นหมวดหมู่ หรือจัดเป็นกลุ่มได้ชัดเจนประกอบด้วยรูปแบบของจังหวะที่มีความยาว 2 ห้องเพลง ซึ่งห้องหนึ่งมีโน้ตตัวเดียว อีกห้องหนึ่งมีโน้ต 2 ตัว ดังตัวโน้ตข้างล่างส่วนที่อยู่ในวงกลม

	----		---ล		<table><tr><td>---ช</td><td>-ม-ล</td></tr><tr><td>---ร</td><td>-ด-ม</td></tr></table>	---ช	-ม-ล	---ร	-ด-ม		<table><tr><td>---ช</td><td>-ด-ล</td></tr><tr><td>---ร</td><td>-ช-ม</td></tr></table>	---ช	-ด-ล	---ร	-ช-ม		<table><tr><td>---ช</td><td>-ม-ล</td></tr><tr><td>---ร</td><td>-ด-ล</td></tr></table>	---ช	-ม-ล	---ร	-ด-ล	
---ช	-ม-ล																					
---ร	-ด-ม																					
---ช	-ด-ล																					
---ร	-ช-ม																					
---ช	-ม-ล																					
---ร	-ด-ล																					

รูปแบบดังกล่าวเขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ คือ

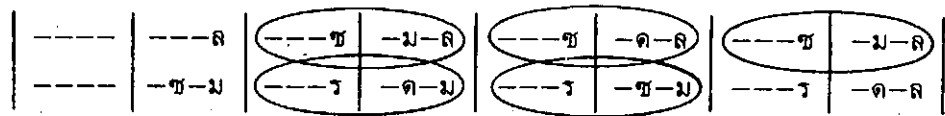
$$\left| \begin{array}{c} \text{---} \times \\ \text{---} \times \end{array} \right| \left| \begin{array}{c} \text{---} \times \times \\ \text{---} \times \times \end{array} \right|$$

เครื่องหมาย - หมายถึง ส่วนที่ว่างไว้ไม่มีโน้ต

x หมายถึง ส่วนสำคัญที่มีตัวโน้ต

รูปแบบของจังหวะมีมากมายหลายอย่าง และบางรูปแบบก็มีความยาวแตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่แล้วรูปแบบของจังหวะจะยาวเป็น 2 ห้องหรือ 4 ห้อง

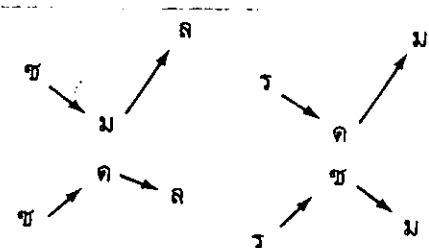
2. รูปแบบของทำนอง คือ ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเพลง ซึ่งมีทิศทางการเคลื่อนที่หลายอย่าง เช่น

จะเห็นว่ารูปแบบของทำนองที่อยู่ในวงกลมนั้นมีลักษณะเดียวกัน คือ แต่ละรูปแบบมีโน้ต 3 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองมีลักษณะเด่น 2 อย่าง คือ เริ่มที่โน้ตตัวใดตัวหนึ่ง แล้วถ้าโน้ตตัวที่ 2 สูงขึ้น ตัวที่ 3 จะต่ำลง และถ้าโน้ตตัวที่ 2 ต่ำลง โน้ตตัวที่ 3 จะสูงขึ้น

เช่น รูปแบบที่ต่ำลงและสูงขึ้น

รูปแบบที่สูงขึ้นแล้วต่ำลง

รูปแบบของทำนองมีทิศทางหลายอย่าง เช่น

1) เสียงเรียงกันสูงขึ้นหรือต่ำลง เช่น ด ร ม ฟ ช หรือ ช ฟ ม ร ด หรือเรียงด

บันไดเสียง เช่น ด ร ม ช ล ด หรือ ด ล ช ม ร ด

2) มีเสียงกระโดด เช่น ด ร ม ล , ช ล ด ม หรือ ด ล ช ร , ม ร ด ฯ

3) มีรูปแบบคล้ายฟันปลาสูงขึ้น,ต่ำลง เช่น ร ด ม ร ช ม ล ช หรือ

ล ด ช ล ม ช ร ม

4) ใช้เสียงซ้ำ เช่น ด ด ด ด , ร ร ร ร หรือ ม ช ม ม , ช ล ช ช , ร ด ร ร ฯล

รูปแบบทั้ง 2 อย่างที่กล่าวมานี้พบมากในบทเพลงประเภท เพลงกรอ หรือ เพลง บังคับทาง

ด้วยเหตุที่มีผู้ศึกษา และทำการวิจัยเกี่ยวกับเพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ดน้อยมาก และที่ปรากฏก็เพียงแค่ศึกษาเฉพาะประเพณีรำมอญ เครื่องดนตรีมอญ และเพลงมอญ

ด้วยเหตุที่มีผู้ศึกษา และทำการวิจัยเกี่ยวกับเพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ดน้อยมาก และที่ปรากฏก็เพียงแค่ศึกษาเฉพาะประเพณีรำมอญ เครื่องดนตรีมอญ และเพลงมอญ ยังไม่มีการวิเคราะห์ทำนองเพลงรำมอญ และบันทึกออกเป็นโน้ต ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา ค้นคว้า และวิเคราะห์เพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีรำมอญและเพลงรำมอญของชาวมอญเกาะเกร็ดทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษา วิเคราะห์วัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีของชนชาติมอญ ตลอดจนเพลงมอญที่นับวันจะสูญหายไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้าออกเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ติดต่อชาวมอญอาวุโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิมในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อสัมภาษณ์ถึงวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญดั้งเดิมในอำเภอปากเกร็ด
- 1.2 รวบรวมเอกสารงานวิจัย ตำรา บทความ และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญ ตลอดจนความเป็นมาของชนชาติมอญที่เข้ามาในประเทศไทย
- 1.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงรำมอญ 12 เพลงที่นิยมบรรเลงประกอบรำกันในหมู่ชาวมอญเกาะเกร็ด และบันทึกเสียงเพลงรำมอญ

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

- 2.1 เรียบเรียงประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญที่เข้ามาอาศัยในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์
- 2.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ดนตรีและเพลงมอญ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อสะดวกในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป
- 2.3 ศึกษาลักษณะเพลงรำมอญ 12 เพลง

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

- 3.1 ศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญ ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
- 3.2 ศึกษาวิเคราะห์เพลงรำมอญ 12 เพลง เฉพาะทางฆ้องมอญวงใหญ่ในแง่
 - 3.2.1 ประวัติความเป็นมา
 - 3.2.2 ลักษณะของบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการรำมอญ
 - 3.2.3 ความหมายของชื่อเพลง
 - 3.2.4 วิเคราะห์จังหวะ ทำนองเพลง ชั้นคู่ และบันไดเสียง

4. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

- 4.1 ตอนที่ 1 : เสนอผลการศึกษาโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์
- 4.2 ตอนที่ 2 : เสนอทางบรรเลงโดยนำเสนอเป็นโน้ตสากล และโน้ตไทย พร้อมทั้งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลจาก

1. ชาวมอญอาวูโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิมในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยทำการติดต่อชาวมอญอาวูโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิม ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 ท่าน และนัดหมายเพื่อทำการ สัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (ดังภาคผนวก ก) ประกอบการสัมภาษณ์ พร้อมบันทึกเทป
2. เอกสารงานวิจัย ตำรา บทความ และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด ดนตรีมอญ และประเพณีรำมอญ
3. ผู้รำเพลงรำมอญที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ดทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เพื่อบันทึกภาพท่ารำทั้ง 12 ท่า ที่ใช้รำในเขตอำเภอปากเกร็ด และนำภาพถ่ายทั้งหมดมาศึกษาและเลือกท่ารำที่คงใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อวาดเป็นภาพลายเส้นและนำเสนอประกอบคำบรรยาย
4. ครูดนตรีมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด เพื่อบรรเลงเพลงรำมอญ 12 เพลงและทำการบันทึกเทป

จากการรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์และเอกสารงานวิจัย บทความ และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลประเพณีรำมอญและเพลงรำมอญส่วนใหญ่เป็นข้อมูลในจังหวัดปทุมธานีนำมาประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และทำการเรียบเรียงตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญที่เข้ามาอาศัยในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ประเพณีโดยเฉพาะประเพณีรำมอญ ดนตรีที่ประกอบการรำมอญ และเพลงรำมอญ ซึ่งเน้นเฉพาะเขตอำเภอปากเกร็ดเท่านั้น สามารถนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อได้ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญ ในเขตอำเภอปากเกร็ด

ในการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตลอดจนการสัมภาษณ์ชาวมอญอาวูโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า เดิมเกาะเกร็ดมีสภาพเป็นป่า เมื่อถึงสมัยพระเจ้าท้ายสระได้โปรดเกล้าให้ขุดคลองผ่านทำให้ผืนดินมีสภาพเป็นเกาะ ทั้งนี้เพื่อย่นระยะทางเดินทาง การขุดคลองในครั้งนั้นก็เป็นการขุดเพื่อเชื่อมแอ่งน้ำทั้งสองข้าง สภาพคลองขุดใหม่เป็นคลองไม่สู้กว้างนัก แอ่งน้ำจึงกลายเป็นเกร็ดไป (เกร็ดคือแอ่งน้ำที่เชื่อมลำน้ำใหญ่ทั้งสองข้าง) ลำน้ำที่ขุดเนื่องจากน้ำไหลผ่านทำให้เกิดเป็นเกาะขึ้นมาเรียกว่าเกาะเกร็ด

ชาวมอญที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด หรือเกาะเกร็ด อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสินโดยเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารและกระจัดกระจายอยู่ที่บริเวณจังหวัดนนทบุรี พระสมุทรสาคร (เต้า) ซึ่งเป็นพระเถระผู้ใหญ่จากเมืองมอญ เห็นชัยภูมิเหมาะก็สร้างวัดขึ้นที่ปากคลองลัด ชื่อวัดปากอ่าว และสร้างเจดีย์ทรงรามัญไว้เป็นสำคัญ

เมื่อมอญอพยพมาในรัชกาลที่ 2 ครอบครัwmอญชุดนี้เป็นชุดใหญ่ ล้วนแต่คนมีตระกูลเป็นขุนนางมอญเก่าทั้งสิ้น รวมทั้งพวกมอญที่ถูกกวาดต้อนไปสมัยเสียกรุง มอญชุดนี้เป็นชุดพระยาเจ่งซึ่งตัวพระยาเจ่งเองก็เป็นขุนนางมอญ เมื่อตกอยู่ในอำนาจพม่า พม่าก็ใช้ไปรักษาเมืองเชียงแสนอยู่ถึง 1 ปี การอพยพจึงเข้ามาเป็นหมวดหมู่ จำนวนคนมาก ก่อนอพยพไปอยู่ฝั่งเกาะก็กระทำการรอบคอบ โดยเหตุที่พระสมุทรสาคร (เต้า) ได้สร้างเจดีย์มอญที่หัวเกาะ สร้างวัดปากอ่าวขึ้น จึงกำหนดเจดีย์เป็นศูนย์รามัญขยายออกทั้งสองด้าน เจ้าคุณอุดมญาณได้ถวายพระพรเกาะนี้ชื่อเกาะศาลากุน แต่ชาวบ้านนิยมเรียกว่าเกาะเกร็ด พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระกฐินที่วัดปากอ่าวและทรงปฏิสังขรณ์ และพระราชทานชื่อวัดว่าวัดปรมย์ยิกาวาส เป็นวัดหลวง และทรงรับสั่งว่าเกาะนี้เป็นเกาะสำราญ

ระบบการปกครองที่ประกาศใช้ให้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกาะเกร็ดทั้งเกาะมีฐานะเป็นตำบล มีกำนันปกครอง ขุนกำจัดสย (พลอย ว่องสงสาร) ได้รับแต่งตั้งเป็นกำนัน สมัยนั้นการเป็นกำนันอยู่ได้จนตลอดชีวิต ขุนกำจัดสยถึงแก่กรรมเมื่อ พ.ศ.2477 อายุได้ 72 ปี นายครัมแพงรอดเป็นกำนันต่อมา

ดนตรีมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด

ผู้อาวุโสในเขตอำเภอปากเกร็ดเล่าว่า มีคนแบกฆ้องมอญเข้ามาในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งปัจจุบันฆ้องนั้นยังอยู่ที่ปทุมธานี สำหรับเครื่องดนตรีในเขตอำเภอปากเกร็ดในปัจจุบันแตกต่างกับในอดีต

ดนตรีมอญที่เกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดเป็นเกาะที่พระเจ้าท้ายสระให้ขุดเมื่อ พ.ศ.2269 ก่อนเสียกรุงเมื่อ พ.ศ. 2310 เพียง 41 ปี เกาะนี้เป็นทางผ่านทางน้ำของนักท่องเที่ยวที่จะไปแถบจังหวัดปทุมธานี ออยุธยา อ่างทอง ภายหลังได้ยกฐานะเป็นตำบล

ชาวมอญที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเกาะเกร็ด (อำเภอปากเกร็ดในปัจจุบัน) ตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสิน และในสมัยรัชกาลที่ 2 เช่นเดียวกับชาวมอญที่เข้ามาอาศัยอยู่ในละแวกอื่น ๆ วัฒนธรรม และศิลปต่าง ๆ ของชาวมอญในละแวกต่าง ๆ จึงคล้ายคลึงกัน จะมีผิดเพี้ยนกันไปบ้างก็ในเรื่องของลักษณะที่อยู่อาศัย ภาษา ซึ่งสิ่งเหล่านี้สืบเนื่องมาจากสภาพดินฟ้าอากาศ แต่เรื่องของดนตรี ชาวมอญมีวัฒนธรรมด้านนี้เหมือนกันมาก เช่น ลักษณะของเครื่องดนตรี วง

ดนตรี สำเนียงเพลง ประเภทของเพลง และลักษณะการใช้เพลงมีส่วนที่ใช้เหมือนกัน ผิดกันบ้างเล็กน้อยคือลักษณะการใช้มือในการบรรเลงบางลูก (ลูก หมายถึง การใช้มือตีบนลูกฆ้องที่แตกต่างกัน แต่สำเนียงหรือเนื้อเพลงยังคงเหมือนกันอยู่) ฉะนั้นเพลงมอญหรือเครื่องดนตรีของมอญเกาะเกร็ดจึงไม่แตกต่างกับมอญในท้องถิ่นอื่น ๆ

ลักษณะของวงดนตรีมอญเกาะเกร็ด

ลักษณะของเครื่องดนตรีมอญแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะวงเครื่องสาย (บัวแกว)

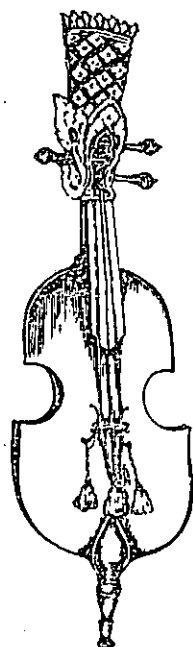
2. ลักษณะของวงปี่พาทย์มอญ

วงเครื่องสายมอญ

หรือเรียกเป็นภาษามอญว่า "บัวแกว" เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงคลอประกอบไปกับการร้องรำทำเพลงของมอญ ที่เรียกว่า ทะแยมอญ (ทะแยมเป็นการเล่นของชาวมอญอย่างหนึ่ง สืบทอดมาแต่โบราณ นิยมเล่นอยู่ในหมู่ของคนมอญเท่านั้น การเล่นทะแยมอญเล่นได้ในทุกโอกาสเช่น โกนจุก บวชนาค แต่งงาน ฉลองพระ แก้วบ และงานศพ จะหาได้ตามหมู่บ้านที่มีชาวมอญอยู่หนาแน่นเท่านั้น เช่น ปากเกร็ด พระประแดง สมุทรสาคร บางกระดี่)

วงเครื่องสายมอญ ประกอบด้วย

1. ซอสามสายมอญ (โกรเจ็กบัว) เป็นเครื่องสี มีสามสาย กล้องเสียงมีลักษณะคล้ายไวโอลิน ตัวคันทวนมีลักษณะเป็นทรงกลมรูปกรวยแกะสลักลวดลายเป็นลายกนก หรือเป็นรูปพระยาครุฑ และลวดลายอื่น ๆ อีก แล้วแต่ความต้องการ คันชักทำด้วยสายเอ็นหรือหางม้า มีลักษณะคล้ายคันชักของซอฮู้หรือซอดัง เสียงของซอสามสายมอญเหมือนกับเสียงของสล้อหรือซอทางภาคเหนือ วิธีบรรเลงคล้ายกับการบรรเลงซอดังหรือซอฮู้ของไทย เวลา

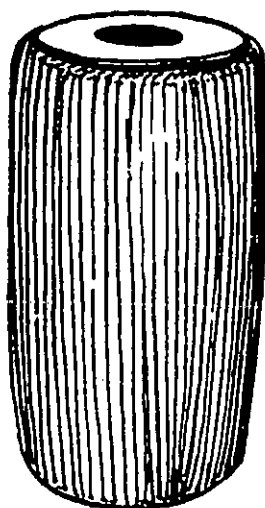

บรรเลงจะใช้บรรเลงคู่กัน 2 คัน ซึ่งมีเสียงประสานกัน แนวการบรรเลงเหมือนกันทุกประการ ใช้บรรเลงเฉพาะเวลาที่มีการบรรเลงวงเครื่องสายประกอบการแสดงระบำมอญเท่านั้น

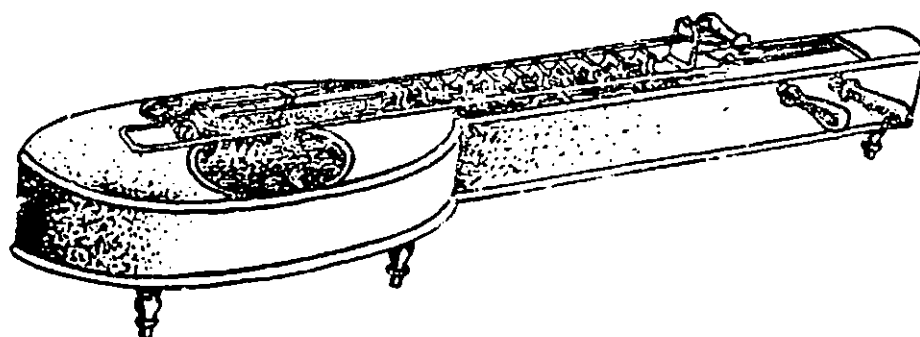
2. ขลุ่ย (กะลีด) เป็นเครื่องเป่ามีลักษณะเป็นท่อไม้ไผ่ เรียกว่า เลาชลุ่ย ภายในเป็นรูกลวง มีรูเจาะสำหรับไล่เสียง ขนาดเท่ากับขลุ่ยอู้ของวงดนตรีไทยใช้เป่าเชื่อมเสียงของวงดนตรีให้ไพเราะ น้ำเสียงไหลทวนตามแนวของขลุ่ยทั่วไป รูที่ใช้สำหรับไล่เสียงมีทั้งหมด 7 รู

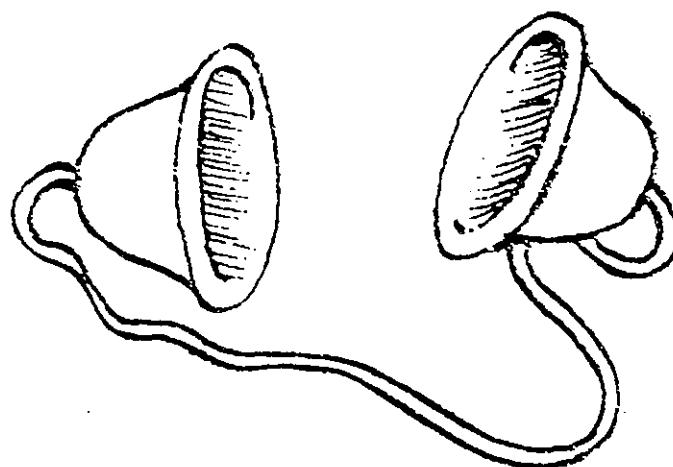
3. เปิงมาง (เปิง) เปิงมางที่ใช้ในวงมโหรีนั้นใช้เพียง 1 ใบ ไม่ใช่ 7 ใบ เหมือนวงปี่พาทย์มอญ ลักษณะเป็นกลองสองหน้า แต่เวลาบรรเลงใช้บรรเลงหน้าเดียวซึ่งหนึ่งเปิงด้วยเชือกหวาย โยงหนังทั้งสองหน้าให้ตึง เวลาตีจะมีเสียง เปิง-ปะ-เปิงเปิง เปิง

4. จะเข้ (จายาม) จะเข้แต่เดิมมีรูปร่างลักษณะคล้ายจระเข้แต่หางงอนขึ้น มีสามสาย เช่นเดียวกับจะเข้ของวงดนตรีไทย มีสามเสียงคือ เสียงเอกคือเสียงสูงสุด เสียงกลางคือเสียงทุ้มสายที่สอง และเสียงต่ำสายที่สาม สายในสุดเป็นสายลวดเช่นเดียวกัน เป็นเครื่องดีดที่บรรเลงทำนองเพลงประสานกับซอสามสายมอญคลอไปกับการขับร้องเพลงในบทร้องทะเลมอญ ในปัจจุบันนี้จะเข้ที่มีลักษณะคล้ายจระเข้ได้สาบสูญไปแล้ว คงใช้จะเข้ที่ใช้ในวงดนตรีไทยแทนจะเข้ของเดิม

5. หิ้ง (คะเด) มีลักษณะเป็นฝา 2 ฝา ทำด้วยโลหะคล้ายเต้าขนมครก มีเสียงดังจิ้งฉับ ใช้บรรเลงเป็นทำนองจังหวะให้กับวงดนตรี

หมายเหตุ

วงเครื่องสายมอญอาจเพิ่มซอด้วงของวงดนตรีไทยเข้าไปด้วยก็ได้ เพื่อให้มีเสียงประสานกับซอสามสายมอญ

วงเครื่องสายนั้น ใช้สำหรับประกอบการเล่นทะเล่ ซึ่งจะบรรเลงคลอไปกับการร้องรำทำเพลง ซึ่งมีฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ฝ่ายละ 1 คน ร้องโต้ตอบกันเป็นภาษามอญ เรื่องราวที่ใช้ร้องนิยมใช้เรื่อง ทศชาติชาดก และเพลงเกี่ยวพาราสีเป็นต้น ส่วนทำนองที่ใช้ใช้นั้นใช้บ้อยที่สุดมี 2 ทำนอง คือ

1. เพลงฝ่ายชายเรียกว่า เจิกมัว ซึ่งฝ่ายชายจะร้องนำก่อน แล้วฝ่ายหญิง จึงร้องแก้ตอบ

2. เพลงฝ่ายหญิง เรียกว่า เป็ดเซ เป็นเพลงที่ฝ่ายหญิงร้องนำขึ้นก่อน แล้ว ฝ่ายชาย จึงร้องแก้

ทั้งสองทำนองนี้เป็นเพลงที่เล่นบ้อยที่สุดและขาดมิได้ ส่วนใหญ่แล้วจะร้องเพลงทั้งสองทำนองนี้จนจบเรื่องราวที่บรรเลงหรือขับร้อง

นอกจากเพลงเจิกมัวของชายและเป็ดเซของหญิงแล้ว ยังมีเพลงอื่น ๆ ที่ใช้ร้องในโอกาสพิเศษอีก เช่น เพลงชะวาว ปล้าจาว เป็นการร้องเมื่อฝ่ายชายลากลับ

เป็ดทะเล่ กับ เจิน ซึ่งเพลงเหล่านี้จะใช้ร้องในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น การร้องเล่นในบทตัวละครชั้นสูง หรือเล่นต่อหน้าผู้มีบรรดาศักดิ์ แต่ถ้าเป็นการเกี่ยวพาราสีหรือเล่นเรื่องธรรมดาสามัญจะใช้เพลง เจิกมัวและเป็ดเซเป็นพื้นตลอด

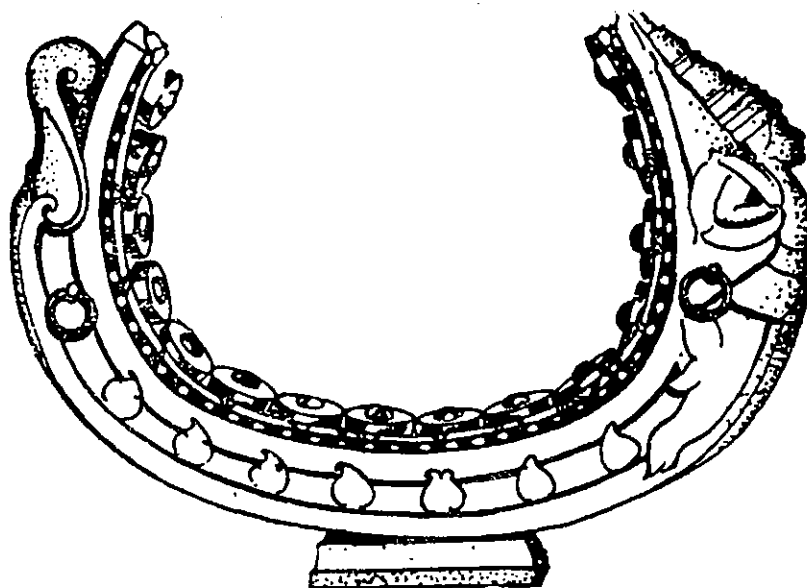
ลักษณะของทะเล่มอญนั้นเหมือนกับการเล่นเพลงเรือของไทย แตกต่างกันที่ทะเล่เล่นบนเวที และบางครั้งเล่นเป็นเรื่องทศชาติชาดก และเล่นได้ทุกโอกาส แต่เพลงเรือใช้เล่นในเรือใช้เกี่ยวพาราสีกันระหว่างชายหญิง และเล่นในโอกาสพิเศษเดือนสิบสองของไทย

ในปัจจุบันนี้ วงทะเล่มอญหรือการเล่นทะเล่มอญได้สูญหายไปจากชาวมอญเกาะเกร็ดแล้ว เนื่องจากไม่มีผู้เล่นได้ แต่จะมีทะเล่มอญมาบรรเลงในบางโอกาสที่สำคัญ ๆ เท่านั้น เช่น งานศพหรืองานมงคลต่าง ๆ ของผู้ที่มีฐานะทางการเงินดีเท่านั้น ในการจ้างผู้แสดงทะเล่มอญแต่ละครั้งจะใช้งบประมาณประมาณ 4,000-6,000 บาท แล้วแต่โอกาสและสถานที่ ความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน ซึ่งการติดต่อยังทะเล่มอญนี้ปัจจุบันจะมีอยู่แถบท้องถิ่นทางเจ็ดริ้วบางกระดี เท่านั้น

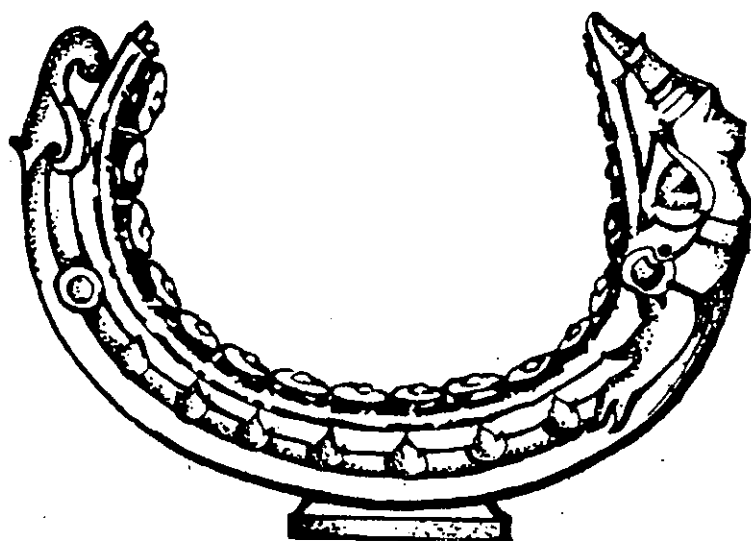
วงปี่พาทย์มอญ

วงปี่พาทย์มอญประกอบด้วยเครื่องดนตรีต่อไปนี้

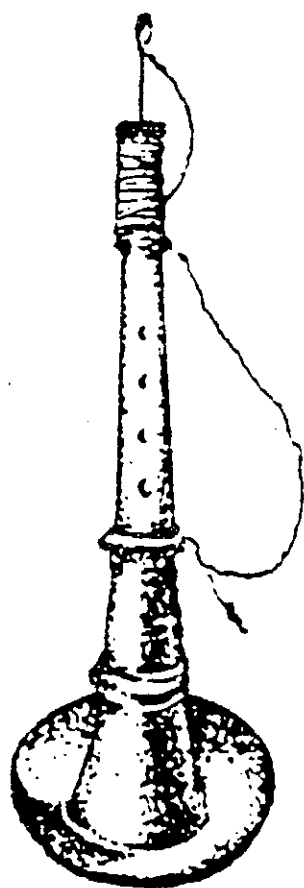
1. **ฆ้องมอญวงใหญ่ (ปาดโมน)** ฆ้องมอญวงใหญ่ทำหน้าที่เป็นผู้บรรเลงทำนองหลักของเพลงมอญ เพื่อให้เครื่องดนตรีอื่น ๆ บรรเลงทำนองแปรไปตามลักษณะการบรรเลงของตัวเอง มีจำนวนลูกทั้งหมด 15 ลูก ซึ่งถ้าเทียบเสียงของลูกฆ้องจะมีเสียงจากส่วนหัวสุดถึงท้ายสุด ดังนี้ ซอล ลา โด เร มี ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

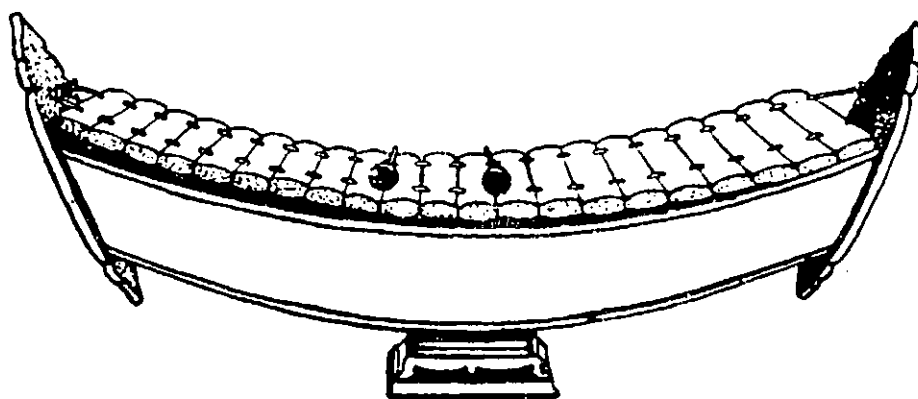
2. ฆ้องมอญวงเล็ก (ปาดโต้ด) ลักษณะต่าง ๆ ของฆ้องมอญวงเล็กจะเหมือนกับฆ้องมอญวงใหญ่ทุกประการ เพราะเวลาที่แกะสลักฆ้องมอญจะต้องแกะสลักฆ้องมอญวงใหญ่และวงเล็กเป็นคู่กัน ดังนั้นลวดลายต่าง ๆ จึงเหมือนกันทุกประการเป็นคู่ ๆ ไป ส่วนที่แตกต่างกันของฆ้องมอญวงใหญ่และฆ้องมอญวงเล็กคือ ขนาดของลูกฆ้องและจำนวนลูกฆ้อง คือฆ้องมอญวงเล็กจะมีจำนวนลูกทั้งหมด 18 ลูก ขนาดของลูกฆ้องเล็กกว่า เสียงของฆ้องมอญวงเล็กจะเล็กและแหลมกว่าฆ้องมอญวงใหญ่ การบรรเลงจะบรรเลงในลักษณะที่เรียกว่าเก็บ (เก็บคือการตีทำนองถี่ ๆ เดินทำนองไปเรื่อย ๆ แต่ลงจังหวะพอดีกับฆ้องวงใหญ่) การเทียบเสียงของฆ้องมอญวงเล็กตั้งแต่หัวฆ้องมาจะได้เสียงดังนี้ ฟา ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ลา ที โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

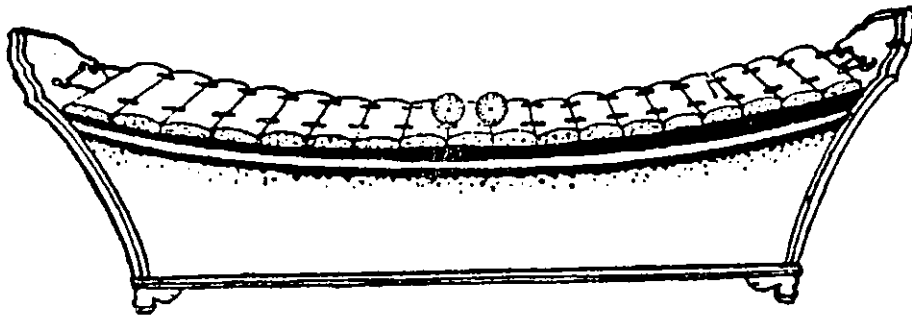
3. ปี่มอญ (เปโมน) ปี่มอญเป็นเครื่องเป่าชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นปี่ 2 ท่อน ท่อนบน ทำด้วยไม้ ส่วนหัวใช้เป็นที่ผูกติดกับกำพรวดและลั่นปี่ ท่อนล่างเรียกว่าลำโพงทำด้วยโลหะมีลักษณะเป็นปลายบานคล้ายดอกผักนึ่ง เป็นตัวขยายเสียงทำให้เสียงทุ้มหรือแหลม แล้วแต่ขนาดของลำโพงว่าลำโพงจะบานมากน้อยเพียงใด ทั้งสองส่วนสามารถแยกออกจากกันได้ เวลาบรรเลงจะมีเชือกผูกโยงถึงกัน ส่วนท่อนบนที่เรียกว่าตัวปี่นั้น มีรูเจาะสำหรับใช้ไล่เสียงให้เกิดเสียงต่าง ๆ ได้ รูที่ใช้ไล่นี้วมีอมีทั้งหมด 7 รู ปากลำโพงกว้างประมาณ 7 ซม. น้ำเสียงของปี่มอญจะทุ้มต่ำ กังวาน

4. ระนาดเอก ระนาดเอกเป็นเครื่องดนตรีอยู่ในวงดนตรีไทย แต่จะจัดเป็นชุดให้ลวดลายของรางระนาดเข้ากับฆ้องมอญวงใหญ่และฆ้องมอญวงเล็ก มีการปิดทองตามลวดลายให้สวยงามมีจำนวนลูกทั้งหมด 21-22 ลูก มีฐานตั้งตรงกลาง รางระนาดทำหน้าที่เป็นผู้นำของวง ได้ทั้งลูกกระนาดจะมีตะกั่วติดอยู่ใต้ผืนทั้ง 2 ข้างเพื่อให้เสียงของระนาดแตกต่างกัน

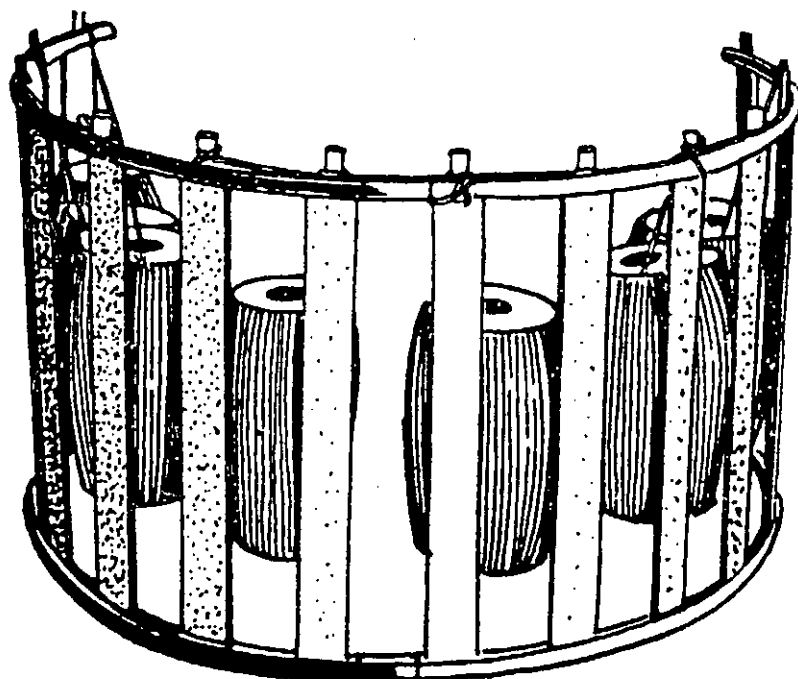

5. ระนาดทุ้ม ระนาดทุ้มเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างขึ้นเพื่อคู่กับระนาดเอก เสียงจะทุ้มกว่า แตกต่างจากระนาดเอกคือ มีเท้า 4 เท้า ลูกระนาดหนาและกว้างกว่า ผืนระนาดนิยมทำด้วยไม้ไผ่ มีจำนวนลูกทั้งหมด 16 ลูก ไม้ที่ใช้ตีจะทำด้วยผ้าขนาดใหญ่กว่าระนาดเอก

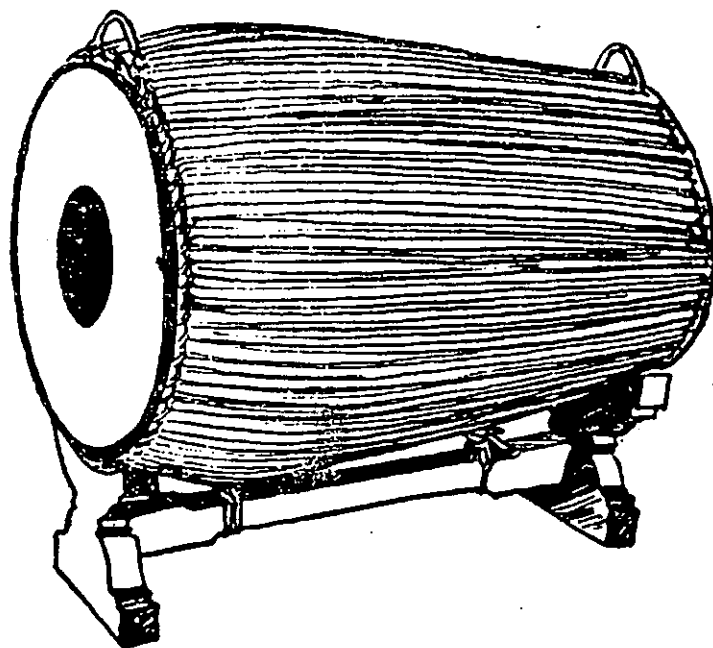

ทั้งระนาดเอกและระนาดทุ้ม เป็นเครื่องดนตรีของไทย ซึ่งนายเงิน ได้นำมาประสมกับซอฆ้องมอญที่นำมาจากเมืองเมะตะมะ ซึ่งในเมืองมอญจริง ๆ มีลักษณะอย่างไรไม่มีผู้ใดกล่าวไว้อย่างแท้จริง

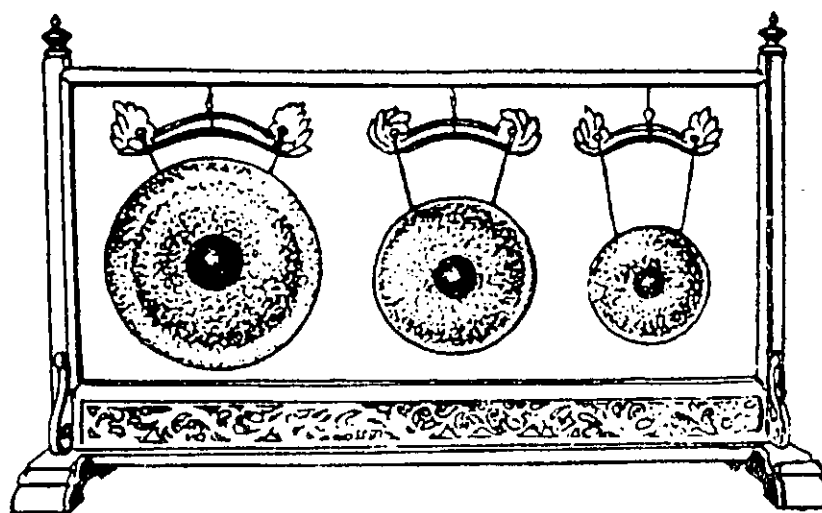
6. เปิงมางคอก (เปิงมาง) เปิงมางคอกเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนังสองหน้า แต่ใช้บรรเลงหน้าเดียว ลูกของเปิงมางจะแขวนติดอยู่กับคอกที่ทำด้วยไม้ มีลักษณะเป็นครึ่งวงกลม ภายนอกแกะสลักลวดลายให้สวยงามเข้าชุดกับฆ้องวงเล็กและฆ้องวงใหญ่ เปิงมาง 1 คอก มี 7 ลูก 7 เสียง บริเวณที่ใช้มือตีจะติดด้วยซี่กลอง (ซี่กลองทำด้วยข้าวสุกบดละเอียดผสมกับขี้เถ้า) เพื่อเป็นการถ่วงเสียงให้ได้เสียงตามต้องการ สำหรับลูกเปิงมางแต่ละลูกจะทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ตรงกลางกลวง หัวและท้ายปิดด้วยหนังลูกวัว ซึ่งด้วยหวายทั้งสองข้าง เพื่อให้หนังตึง มีลักษณะคล้ายกลองสองหน้าแต่ขนาดเล็กกว่า และขนาดไล่เลี่ยกันตามลำดับ เปิงมางจะใช้บรรเลงควบคู่ไปกับตะโพนมอญทุกครั้ง มี 3 ส่วนเหมือนฆ้องมอญ แยกออกจากกันได้ เวลาบรรเลงจึงจะนำมาผูกติดกัน

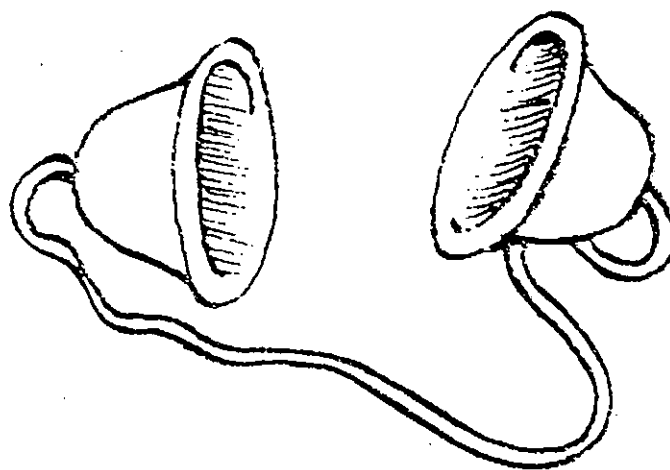
7. ตะโพนมอญ (สะเป็นโมน) ตะโพนมอญเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง มีหน้าที่บรรเลงหน้าทับมอญในวงปี่พาทย์มอญ ใช้บรรเลง 2 หน้า หน้าใหญ่เรียกหน้าเท็ง หน้าเล็กเรียกหน้าทัง ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ซึ่งหนังทั้งสองหน้าแล้วดัดด้วยหวาย ใบขนาดใหญ่กว่า ตะโพนไทย เสียงจึงทุ้มกว่าและใหญ่กว่า ด้านล่างมีขาสำหรับรองรับตัวตะโพน 2 ขา ใช้บรรเลง คู่กับเบิ่งมวงเป็นจังหวะหน้าทับของเพลงมอญ

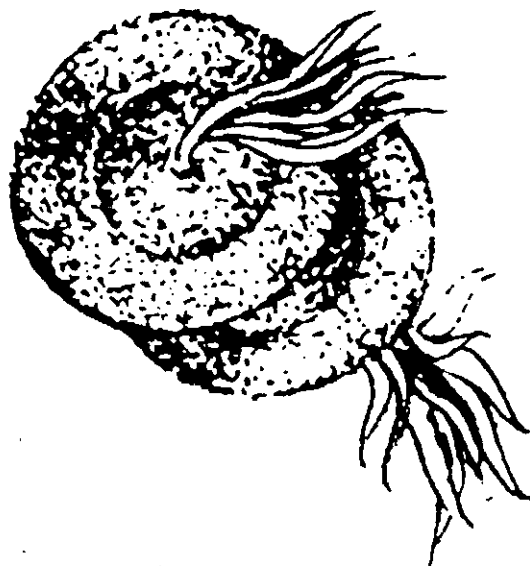
8. ฆ้องวง (โหม่ง) มีลักษณะคล้ายลูกฆ้อง แต่ขนาดใหญ่กว่า มี 3 ใบ แขนงติดอยู่กับที่ แขนงเรียกว่า กระจางโหม่ง มี 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ให้เป็นเครื่องประกอบจังหวะในวงปี่พาทย์มอญมีไม้สำหรับตี ไม้พันไว้ด้วยผ้าเพื่อให้เสียงนุ่ม และกังวาน

9. หิ่ง (คะเด) มีลักษณะเป็นฝา 2 ฝา ทำด้วยโลหะ ใช้บรรเลงประกอบจังหวะในวงปี่พาทย์มอญเช่นเดียวกับดนตรีอื่น ๆ

10. ขาบใหญ่ (ซานโนด) มีลักษณะคล้ายจิ้ง แต่แบนและใหญ่กว่า เสียงดังกว่าจิ้ง ใช้บรรเลงประกอบจังหวะ เพื่อเป็นการกระชับจังหวะยิ่งขึ้น

11. ขาบเล็ก (ซานโนด) มีลักษณะเหมือนกับขาบใหญ่ แต่เล็กกว่า ใช้บรรเลงประกอบจังหวะหลอกล่อไปกับจิ้งและขาบใหญ่ เสียงเล็กและแหลมกว่าขาบใหญ่ทำด้วยโลหะ เช่นเดียวกับขาบใหญ่

จะเห็นได้ว่าลักษณะต่าง ๆ ของเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์มอญนั้น มีเครื่องดนตรีหลายชนิดที่เหมือนกับวงปี่พาทย์ไทย ทั้งนี้เนื่องมาจากเมื่อสมัยครั้งที่มอญเข้ามาเมืองไทยใหม่ ๆ นั้นเขาแต่ฆ้องมอญมาเท่านั้น ดังนั้นจึงได้นำเครื่องดนตรีไทยบางชิ้นเข้ามาผสมให้ครบวง แล้วลดระดับเสียงของเครื่องลงไป 1 เสียง เพื่อให้เสียงทูนเข้ากับสำเนียงเพลงมอญ และฆ้องมอญที่นำเข้ามาด้วย

ประเพณีรำมอญ

รำมอญหรือมอญรำเป็นการแสดงอย่างหนึ่งของไทยรามัญ ที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษแต่เดิมใช้แสดงในทุกโอกาส เช่น งานบวชนาค งานแต่งงาน และงานฉลองอื่น ๆ โดยยึดถือแบบแผนเดิมจากการรำในประเทศมอญ และด้วยลีลาที่งดงาม ดนตรีไพเราะ จึงทำให้คนนิยมกันมากแม้แต่เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ เช่น กรมพระนครสวรรค์ ซึ่งเคยโปรดให้จัดพวกปี่พาทย์มอญ และรำมอญไปแสดงในวังของพระองค์

การแสดงรำมอญนั้นต้องใช้ปี่พาทย์มอญประกอบการรำและการร้อง นิยมใช้แสดงในงานต้อนรับแขกและงานศพผู้มีเกียรติ ซึ่งถือว่าเป็นที่เชิดหน้าชูตาของชาวมอญ ต่อมาการแสดงรำมอญเริ่มเปลี่ยนไป ประชาชนเริ่มนิยมใช้การรำมอญในงานศพ การที่เจ้าภาพจัดให้มีการรำมอญขึ้นนั้นมีเหตุผลเพื่อเป็นการเคารพผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว แสดงถึงฐานะและบารมีของผู้ตายและเจ้าภาพเพื่อเป็นเพื่อนผู้อยู่เผาศพ และทำตามประเพณีนิยม การที่รำมอญนิยมใช้รำเฉพาะงานศพนั้น คงเนื่องมาจากวงปี่พาทย์มอญที่ใช้ประกอบการรำ จะมีเสียงโหยหวลทำนองเยือกเย็น จังหวะช้า ประกอบกับผู้รำมีสีหน้าเศร้าสลด แต่อย่างไรก็ตามการรำมอญในปัจจุบันก็ยังสามารถนำมารำในงานประเพณีอื่น ๆ ได้เหมือนกัน

ลักษณะการรำมอญ

ผู้แสดงเป็นหญิงสาวจำนวน 4-12 คน ตามความเหมาะสมกับสถานที่ โดยจะยืนเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน ถ้าเป็นการรำในงานศพผู้แสดงจะต้องเคารพศพก่อนด้วยการกราบ แล้วจึงยืนขึ้นจัดเป็นวงกลม

การแสดงรำมอญต้องใช้ปี่พาทย์มอญประกอบการรำและร้อง ซึ่งปี่พาทย์ที่ใช้จะต้องใช้ปี่พาทย์มอญเครื่องคู่เป็นอย่างน้อย ได้แก่ ข้องมอญวงใหญ่ ข้องมอญวงเล็ก ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ปี่มอญ เปิงมางคอก โหม่ง 3 ใบ ตะโพนมอญ ฉิ่ง ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก และกรับ

เมื่อปี่พาทย์เริ่มบรรเลง ผู้แสดงจะยุบตัวเข้าจังหวะกลองก่อนประมาณ 3 จังหวะ แล้วจึงเริ่มรำท่า การรำมอญนี้จะมีท่ารำประกอบเพลง 12 เพลง และเรียกกันว่า "สิบสองภาษา" ลักษณะลีลาท่ารำช้า ๆ การทำมือคล้ายกับรำไทยมาก เอกลักษณะของรำมอญอยู่ที่เท้าและสะโพก ผู้แสดงจะเคลื่อนไหวตัวโดยการเขยิบเท้า ไม่มีการยกเท้าขึ้นพื้นพื้นและการย่อจังหวะนั้น สะโพกของผู้แสดงจะออกข้าง ๆ เล็กน้อย ไม่มีการเก็บสะโพกเหมือนรำไทย เมื่อรำจบแต่ละเพลงผู้แสดงจะหยุดยืนยุบตัวเข้าจังหวะประมาณ 4-5 จังหวะ แล้วจึงเริ่มรำท่าต่อไปทำดังนี้ทั้ง 12 เพลง ท่ารำทั้ง 12 เพลงนั้นในด้านผู้แสดงไม่มีชื่อที่มีความหมายด้านลีลาท่ารำเป็นแต่มีผู้อธิบายว่าเรียกตามชื่อของเสียงตะโพนมอญมากกว่า แต่ในด้านดนตรีที่ใช้ประกอบการนั้น ผู้บรรเลงสามารถกำหนดชื่อของเพลงแต่ละเพลงได้บ้าง การรำมอญนั้นสิ่งที่ผู้รำต้องระวังคือ

จังหวะของการรำต้องสอดคล้องกับจังหวะของตะโพนมอญที่ตีประกอบให้พอดีกันทุกจังหวะไปตั้งแต่เริ่มจนจบ

ในปัจจุบันการรำมอญจากคณะใหม่ ๆ ได้เปลี่ยนแปลงจากของเดิมไปมาก เช่น จังหวะรำเร็วขึ้น ทำรำแต่ละเพลงน้อยลง ลีลาท่าทางเป็นรำไทยมากขึ้น และสิ่งสำคัญคือ บางคณะรำไม่ครบทั้ง 12 เพลง จะรำเพียง 4-5 เพลง แล้วเปลี่ยนเป็นการรำเป็นชุด ประเภทการแสดงเบ็ดเตล็ดของนาฏศิลป์ไทยมากกว่า โดยต้องการให้ผู้เข้าชมเห็นว่าเป็นผู้มีความสามารถหลายด้าน เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและต้องการเอาใจผู้ชม แต่ถึงแม้ว่าการรำมอญจะเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่กล่าวมานี้ ประชาชนก็ยังเรียกว่ารำมอญเช่นเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่น่าเสียดาย เพราะทำให้เสียเอกลักษณ์ของรำมอญ และนี่คือสาเหตุที่จะทำให้รำมอญเสื่อมสูญไป การถ่ายทอดรำมอญควรจะต้องรูปแบบแผนเดิมไว้

ลักษณะการแต่งกาย

การแต่งกายรำมอญนั้นขึ้นกับงาน ถ้าเป็นงานมงคลนิยมใส่สีสด ๆ งานศพจะแต่งชุดสีดำ สไบสีขาว ผู้แสดงจะสวมเสื้อคอกลมแขนกระบอก นุ่งผ้าถุงทางลง หรือนุ่งผ้าขึ้นมีเชิง ห่มผ้าสไบเฉียง เกลา่ผมมวยเล็ก ๆ รัดด้วยมะลิร้อย หักดอกไม้สดที่หูข้างเดียว และสวมกำไลที่ข้อเท้า

ปัจจุบันการแสดงมอญรำได้แพร่หลายเข้าไปในหมู่คนไทยโดยเฉพาะที่จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมักนิยมจ้างคณะมอญรำไปแสดงในงานศพและงานต้อนรับแขกต่างเมือง

รำมอญหรือมอญรำเป็นการแสดงอย่างหนึ่งของไทยรามัญที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ แต่เดิมใช้แสดงในทุกโอกาส เช่น งานบวชนาค งานแต่งงาน และงานฉลองอื่น ๆ โดยยึดถือแบบแผนเดิมจากการรำในประเทศมอญ และด้วยลีลาที่งดงาม ดนตรีไพเราะ จึงทำให้คนนิยมกันมาก แม้แต่เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ เช่น กรมพระนครสวรรค์ ซึ่งเคยโปรดให้จัดพวกปี่พาทย์มอญ และรำมอญไปแสดงในวังของพระองค์

เพลงรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด

ประวัติความเป็นมาของเพลงมอญเกาะเกร็ด

เพลงมอญเริ่มมีการบรรเลงขึ้นตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสิน แต่ยังไม่กำหนดชื่อเพลง เรียกแต่เพียงว่าเพลงมอญ จนกระทั่งนายเจิ่น ซึ่งเป็นคนเชื้อสายมอญที่อพยพจากเมืองมะตะมะเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ 2 และได้นำเอาปี่พาทย์มอญของวงที่มีลักษณะสวยงามเป็นพิเศษเข้ามาด้วย นับว่าเป็นฆ้องวงของมอญวงแรก และเริ่มมีการบรรเลงเพลงมอญเรื่อยมา ภายหลังจึงได้ตั้งชื่อเพลงต่าง ๆ ซึ่งตั้งตามชื่อเมืองมอญ สำหรับเพลงมอญของเกาะเกร็ดนั้น

นับตั้งแต่ครูทิว ครูทรัพย์ ครูจง เสียชีวิตไปแล้วนั้น ก็ไม่มีใครถ่ายทอดหรือรวบรวมเพลงมอญของเกาะเกร็ดเอาไว้เลย ดังนั้นปัจจุบันเพลงมอญของเกาะเกร็ดที่แท้จริงจึงหาฟังได้ยากมาก เพลงมอญเหล่านี้จะถ่ายทอดและบรรเลงกันในหมู่ชาวมอญที่มีวงปี่พาทย์หรือวงเครื่องสายมอญเท่านั้น อย่างเช่น เพลงรำมอญถือเป็นเพลงของเกาะเกร็ดอย่างแท้จริง เป็นผลงานเพียงชิ้นเดียวที่ยังคงใช้สำหรับเก็บไว้บรรเลง และรำเพื่ออวดศิลป์ของชาวมอญ ในด้านนาฏศิลป์และดนตรีมอญของเกาะเกร็ดซึ่งนับวันจะหมดไป

เพลงรำมอญ

เพลงรำมอญ เป็นเพลงเดียวที่ยังเหลืออยู่ และก็ยังบรรเลงกันอยู่แพร่หลายในหมู่ชาวมอญเกาะเกร็ด และบริเวณใกล้เคียง เช่น ปทุมธานี มีจำนวน 18 เพลงด้วยกัน แต่ที่ใช้บรรเลงอยู่เสมอมียังเพียง 12 เพลงเท่านั้น เพื่อประกอบการรำมอญของชาวมอญ เพลงรำมอญ 10 เพลงจากการบอกเล่าของครูเอี่ยม ศิริพาทย์ แห่งพระประแดง และครูประนณ แห่งอำเภอสสามโคก ปทุมธานี มีชื่อเรียกดังนี้

เพลงโหมโรง ชื่อว่า “ขอป่าด”

เพลงที่ 1 ชื่อว่า “ปลื้หนัดัว” หรือ “ยากจ้งพะเป็น”

เพลงที่ 2 ชื่อว่า “กะปี่ซาน”

เพลงที่ 3 ชื่อว่า “คอมทอ”

เพลงที่ 4 ชื่อว่า “ชะวักตัว”

เพลงที่ 5 ชื่อว่า “ชะวักชะนอม”

เพลงที่ 6 ไม่มีใครทราบชื่อ

เพลงที่ 7 ชื่อว่า “อะยาน” หรือ “ช้าดย่าต” หรือ “กะวะกลัว”

เพลงที่ 8 ชื่อว่า “พะว้าย”

เพลงที่ 9 ชื่อว่า “เมี่ยงปล้ายพะเลี้ย”

เพลงที่ 10 ชื่อว่า “ปากเมี่ยง”

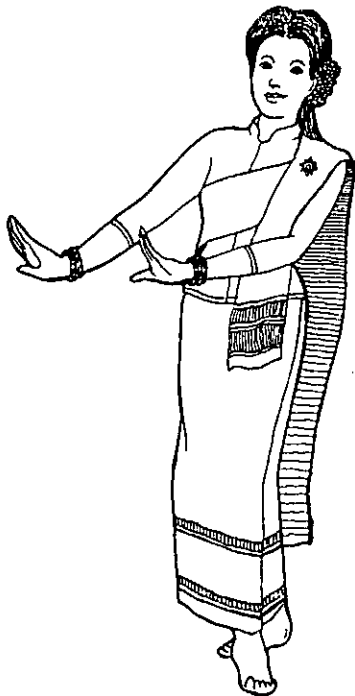
ส่วนเพลงรำมอญของคนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี นิยมรำทั้งสิ้น 12 เพลง โดยแทรกเพลงไทยเข้าไปด้วย 2 เพลง คือเพลงที่ 8 กับเพลงสุดท้าย เพลงที่ 8 เป็นเพลงไทยที่เรียกว่า เพลงมอญกระ (หรือมอญคละ) ส่วนเพลงสุดท้ายนั้นชื่อเพลงนกขมิ้น

สำหรับชื่อเพลงรำมอญแต่ละเพลงนั้นจากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสในเขตอำเภอปากเกร็ดนั้นไม่ทราบรากฐานว่าเป็นมาอย่างไร ทราบแต่ว่าชื่อเพลงเหล่านี้มีมาแต่ครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทราบเป็นเพียงบางเพลง เช่น เพลงที่ 3 จะเป็นเพลงประจำเพลงที่ 4 เป็นเพลงย่อ เพลงที่ 8 เป็นเพลงยกศพ และเพลงที่ 12 เป็นเพลงท้ายพม่าเล็ก

จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโส และครูดนตรีมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด พบว่าเพลงรำมอญแต่เดิมมีเพียง 10 เพลง เช่นเดียวกับที่ปทุมธานี ต่อมาภายหลังได้เพิ่มขึ้นอีก 2 เพลง คือ เพลงมอญกระ และเพลงนกขมิ้น เพลง 12 เพลง หรือเพลง 12 ภาษา นี้ หมายถึง การบรรเลงแต่ละเพลงตามลีลา และลักษณะท่าทางของแต่ละชาติ เช่น ไทย แขก จีน มอญ เป็นต้น โดยอาจบรรเลงติดต่อกันทั้ง 12 เพลงหรือบรรเลงทีละเพลง และพักเป็นช่วง ๆ ซึ่งแต่เดิมจะบรรเลงในงานศพพระเท่านั้น และชาวบ้านที่มาร่วมในงานศพจะพร้อมใจกันรำประกอบเพลงรำมอญนี้ โดยทำรำในสมัยก่อนจะมีความงดงามกว่าสมัยนี้ และลีลาของการรำจะอ่อนช้อยและเชื่องช้ากว่าสมัยนี้มาก ทำรำแต่ละท่าจะมีการเคลื่อนไหวท่าทางไปช้า ๆ ตามท่วงทำนองเพลงไปเรื่อย ๆ จนจบท่วงทำนองเพลงของแต่ละเพลง

ท่ารำ

ท่ารำประกอบเพลงรำมอญแต่ละเพลงมีดังนี้

ท่ารำที่ 1

ใช้ประกอบเพลงที่ 1

ท่ารำที่ 2

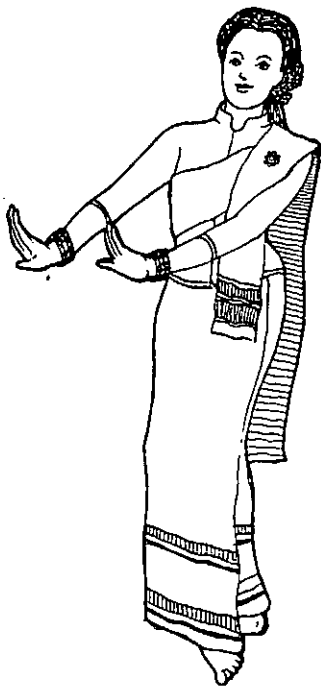
ใช้ประกอบเพลงที่ 2

ท่ารำที่ 3
ใช้ประกอบเพลงที่ 3

ท่ารำที่ 4
ใช้ประกอบเพลงที่ 4

ท่ารำที่ 5
ใช้ประกอบเพลงที่ 5

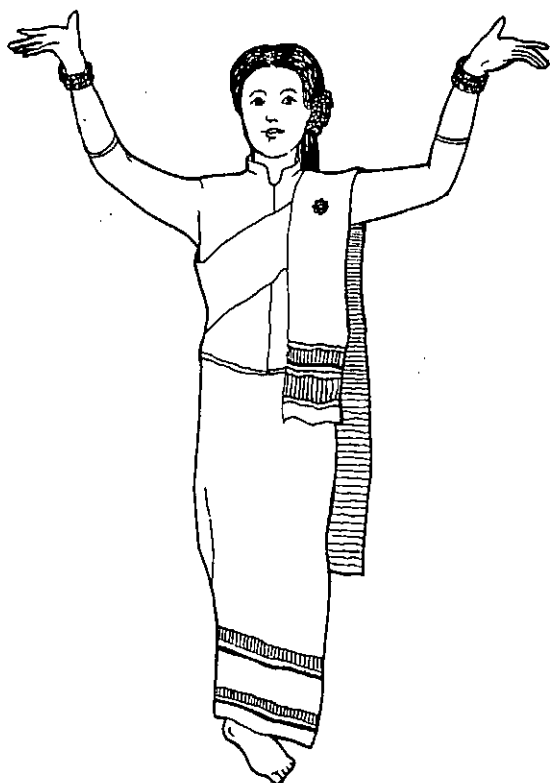
ท่ารำที่ 6
ใช้ประกอบเพลงที่ 6

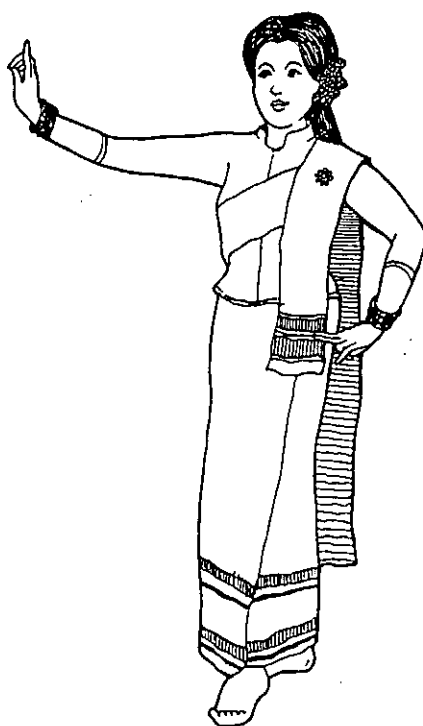
ท่ารำที่ 7
ใช้ประกอบเพลงที่ 7

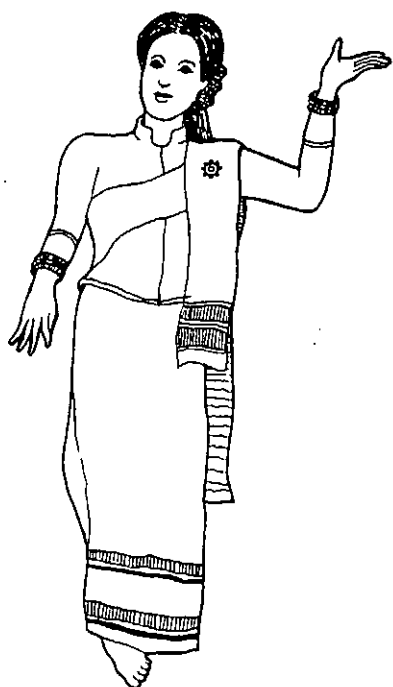
ท่ารำที่ 8
ใช้ประกอบเพลงที่ 8

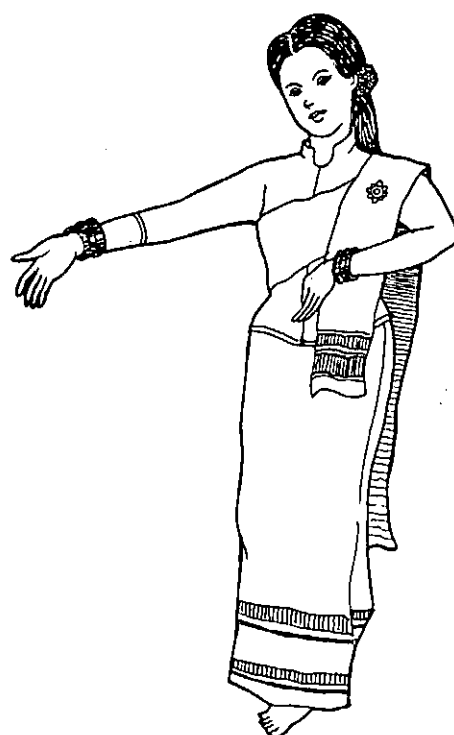
ท่ารำที่ 9
ใช้ประกอบเพลงที่ 9

ท่ารำที่ 10
ใช้ประกอบเพลงที่ 10

ท่ารำที่ 11
ใช้ประกอบเพลงที่ 11

ท่ารำที่ 12
ใช้ประกอบเพลงที่ 12

ลีลาท่ารำที่ใช้ในการรำมอญนั้น เรียกตามชื่อของเสียงตะโพนมอญในจังหวะหน้าทับ เพลงรำมอญ

ในปัจจุบันการรำมอญนอกจากจะใช้รำเพื่อเป็นการกราบขอขมาศพระ และยังใช้ในงานศพประชาชนทั่ว ๆ ไป ซึ่งจะต้องมีการว่าจ้างรำโดยมีอัตราค่าจ้างประมาณ 3,000-4,000 บาท ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้รำซึ่งมีตั้งแต่ 8-10 คน ผิดกับสมัยก่อนที่จะรำด้วยศรัทธา

การบรรเลงเพลงรำมอญ

ลักษณะของเพลงรำมอญที่ใช้บรรเลงมีลักษณะทำนองเพลง และทำนองหน้าทับใน จังหวะหน้าทับเพลงรำมอญ ตะโพนมอญเป็นเครื่องหนัง มี 2 หน้า หน้าใหญ่เรียกว่า หน้าทิ้ง หน้าเล็กเสียงเต็ล โดยทั่วไปเรามักจะได้ยินเสียงเรียกของตะโพนมอญว่า เต็ล-ทิ้ง เต็มอ ซึ่งความจริงแล้วนอกจากเสียงเต็ล-ทิ้งแล้ว ยังมีเสียงต่าง ๆ หลายเสียง แต่ที่จะอธิบายในบทนี้เป็นเพียงเสียงที่พบและได้ยินในเพลงรำมอญเท่านั้น ซึ่งมีเสียงต่าง ๆ ดังนี้

เสียงทิ้ง คือ การตีตะโพนมือเดียวทางด้านตะโพนหน้าใหญ่โดย ตีเปิดมือ

เสียงทิ้ง คือ การตีตะโพนมือเดียวทางด้านหน้าเล็กของตะโพนมอญ เมื่อตีลงไป แล้วเปิดมือขึ้น

เสียงพรีด คือ ใช้มือขวาตีตะโพนหน้าใหญ่และหน้าเล็ก พร้อม ๆ กันโดยกดมือไว้ ไม่เปิดเลยทันที

เสียงเป๊ะ คือ ใช้มือขวาตีหน้าเล็กบริเวณริม ๆ ตะโพนมอญแล้วปิดมือ

เสียงเทิด คือ ตีหน้าเล็กด้วยมือขวาโดยตีเหมือนคำว่า เต็ด แต่ตีแล้วให้ปิดมือจะมี เสียงดังว่าเทิด

เสียงเทอะ คือ ใช้มือตีตะโพนหน้าเล็กตีทั้งมือเมื่อตีแล้วให้ปิดมือ

โน้ตเพลงรำมอญ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเทป ซ้องวงใหญ่เพลงรำมอญ โดยครูบุญเงิน ช้องเสนาะ อายุ 82 ปี เป็นผู้บรรเลงทั้ง 12 เพลง และผู้วิจัยได้ทำการถอดเทปออกเป็นโน้ตไทย และโน้ตสากล (ดังปรากฏในบทที่ 4 และภาคผนวก ข)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยนี้ จะวิเคราะห์ถึงประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญ เพลงรำมอญ และความหมายของชื่อเพลง เพียงเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์เพลงรำมอญ 12 เพลง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องเท่านั้น ส่วนการวิเคราะห์โดยหลักของบทนี้จะเน้นที่การวิเคราะห์เพลงรำมอญ 12 เพลง ซึ่งผลจากการวิเคราะห์สามารถนำเสนอได้ตามหัวข้อต่อไปนี้

ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญ และเพลงรำมอญ

ประเพณีรำมอญหรือมอญรำ เข้ามาในประเทศไทย พร้อมกับที่มอญอพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ราวพุทธศักราช 2202 และมีวิวัฒนาการมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งโอกาสในการแสดงรำมอญ และลีลาท่าทางการแสดง ตั้งแต่สมัยโบราณใช้แสดงในงานมงคลต่าง ๆ จนถึงปัจจุบันนี้แสดงในงานศพ และลีลาท่าทางที่เชื่องช้าเป็นรวดเร็วขึ้น ความอ่อนช้อยน้อยลง ซึ่งเมื่อประมาณ 30-40 ปีมาแล้ว ผู้รำมอญของปากเกร็ดนิยมรำท่าต่าง ๆ มากถึง 18 ท่า โดยจะมีท่ารำชาติต่าง ๆ แทรกเข้ามาทั้งไทย ลาว จีน และอื่น ๆ แต่ปัจจุบันลดลงเหลือเพียง 12 ท่า เพื่อลดทอนท่าของชาติอื่นออกให้เหลือน้อยที่สุด

อย่างไรก็ตาม จากการแสดงของชมรมเยาวชนมอญที่ได้กล่าวถึงรำมอญว่าเป็นการแสดงหรือรำตะโพน และจากความเข้าใจของบางคนที่เรียกรำมอญว่ารำ 12 ภาษานั้น เป็นความเข้าใจที่ผิด แท้ที่จริงการรำมอญนั้นเป็นการแสดงของชาวมอญโดยแท้ และลักษณะการรำก็เป็นของชนชาติมอญเท่านั้น ซึ่งจากข้อขัดแย้งนี้ น่าที่จะได้มีการสืบค้นต่อไป

เพลงรำมอญเป็นเพลงที่ใช้ประกอบการรำมอญ ซึ่งมีต้นกำเนิดหรือดัดทอนมาจากกระบวนเพลงที่ใช้ในการรำเช่นสรวงบรรพบุรุษของมอญ (รำผี) โดยปกติพิธีการรำผีของตระกูลมอญ จะมีพิธี 2 วัน โดยคณะพินพาทยจะนอนค้างเฝ้าโรงพิธี 1 คืน พิธีวันแรกจะมีการรำมอญ 6 หรือ 7 คู่ วันรุ่งขึ้นจะมีการเชนสรวงเจ้าองค์ต่าง ๆ นอกจากนั้นจะมีการรำมอญในการรำผีบทอื่น ๆ อีก ซึ่งครบกระบวนรำผี หรืออาจจะมีการรำเฉพาะบางบทก็ได้

ศึกษาความหมายของชื่อเพลง

จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ สุรักษ์ สวัสดิกุล ศิลปินอาวุโส แผนกดุริยางค์สังคีต กองการสังคีต กรมศิลปากร ผู้ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับเพลงมอญ ท่านหนึ่ง ได้ให้ความหมายของชื่อเพลงรำมอญ ของเกาะเกร็ด ดังนี้

- เพลงใหม่โรง ชื่อว่า “ขอป่าต” หมายถึง ปี่พาทย์
- เพลงที่ 1 ชื่อว่า “ปลื้หัดัว” หมายถึง การคลี่มือ
- เพลงที่ 2 ชื่อว่า “กะปิ่ชาน” คำว่า “ชาน” หมายถึง รัก
- เพลงที่ 3 ชื่อว่า “คอมทอ” หมายถึง กำทอง
- เพลงที่ 4 ชื่อว่า “ชะวักตัว” หมายถึง การบิดมือ
- เพลงที่ 5 ชื่อว่า “ชะวักชนะนม” หมายถึง การบิดนมจีน
- เพลงที่ 6 ไม่มีใครทราบชื่อ
- เพลงที่ 7 ชื่อว่า “อะยาน” หรือ “ข้าดย่าต” หรือ “กะวะกลั้ว” หมายถึง การต่อผ้า
- เพลงที่ 8 ชื่อว่า “มอญคละ” เป็นเพลงไทย
- เพลงที่ 9 ชื่อว่า “นะว่าย” หมายถึง ซาติทวาย
- เพลงที่ 10 ชื่อว่า “เมี่ยงปล้ายหะเลี้ย” หมายถึง ฝรั่งหนุ่ม
- เพลงที่ 11 ชื่อว่า “ป้ากเมียะ” หมายถึง การถอนกล้า
- เพลงที่ 12 ชื่อว่า “นกขมื่น” เป็นเพลงไทย ซึ่งจัดเป็นปลายมอญรำ

วิเคราะห์เพลงรำมอญ

ในการวิเคราะห์เพลงรำมอญที่ชาวมอญอำเภอปากเกร็ดใช้บรรเลงประกอบการรำมอญนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยอาศัยแนววิเคราะห์ของมานพ วิสุทธิแพทย์ และทำการวิเคราะห์ทีละเพลง ดังนี้

เพลงที่ 1

--- ด	- ด - ม	--- ร	--- ด	- ล - ข	- ข - -	ด ด - -	ร ร - ม
--- ด	- ข - ม	--- ร	--- ด	- - ข -	- ล - ด	--- ร	--- ม
--- ล	- ข - ม	- ข - ม	- ร - ล	--- ล	- - ล ม	- ร - ด	- ท - ล
--- ล	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ม	--- ล	- ล - ม	- ร - ด	- - ล ม
- - ล ท	- - ด ร	- ม - ข	- ม - ร	- ด - ม	----	- ร - ร	- - ล ท
- ข - -	ล ท - -	- ม - ข	- ม - ร	- ข - -	ร ด ท ล	--- ข	- ข - -
- ร - ด	ม ร - -	- - ล ท	- - ด ร	- ร - ด	- ล - ข	- ข - ข	- - ข ด
- ข - -	- - ด ท	ล ข - -	ล ท - -	- - ด -	- - ข -	- ร - -	- ร - ด

- ร - ด	- ท - ล	- ท - ล	- ล - ม	- ช - ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล
- ร ด -	- - ล -	- - ล -	- ม - ม	- ช - ม	- ร - ช	- - ช -	- ท - -
- - ล ล	- ล - ล	- ท - ม	- ร - ล	- ม - ร	- ม - ช	- ท - ล	- ช - ม
- - - -	- - - ร	- ม - ม	- ร - ล	- ท - ล	- ท - ช	- ท - ล	- ช - ม
- ม - ร	- ร ม ช	- ล - ช	- ม - ช	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
- - ร -	ท - - ช	- ล - ช	- ม - ร	ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด
- - - ด	- - - ม	- ร - ด	- ท - ล	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ร	- ม - ร
- - - ด	- - - ม	- ร - ด	- - ล -	- - ล -	ล - - ช	- - ร -	- - ร -
- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ช	- ม - ร
- - ช -	ช - - ด	- - ด -	- - ด -	- - ล -	ล - - ร	- ม - ช	- ม - ร
- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ช	- ม - ร
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด	- - ล -	ล - - ร	- ม - ช	- ม - ร
- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล	- ท - ม	- ร - ล
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด	- - ช -	- - ล -	- ท - ม	- ร - ม
- - ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ร	- ม - ร
- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -	- - ล -	ล - - -	- - ร -	- - ร -
- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ช	- ม - ร
- - ช -	ช - - -	- - ด -	- - ด -	- - ล -	ล - - ร	- ม - ช	- ม - ร
- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด	- - ล ท	- - ด ร	- ม - ช	- ม - ร
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด	- ช - -	ล ท - ร	- ม - ช	- ม - ร
- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด	- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ช - ล
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด	- - ช -	- ล - -	- - ช ม	- ม - ล

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะของเพลงที่ 1

มีพบบ้างกันหลายแบบดังนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	- - - x	- x - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- - - x	- - - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- x x x	- x - x	มีจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 4	x x - x	x x - x	มีจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 5	- x - x	- x - x	มีจำนวน 12 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- - - x	- x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x - x	- x x x	มีจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- x x x	x x x x	มีจำนวน 10 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- x - x	x x x x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 10	x x x x	x x x x	มีจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 11	- x x x	- x x x	มีจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- - x x	- x - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 13	x x x x	- x - x	มีจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 14	- - x x	- x - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 15	- - x x	- x x x	มีจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - - x - x - x ส่วนที่พบ คือ จะอยู่ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ อยู่ในวรรคเพลงที่ 1 และวรรคเพลงที่ 3 ซึ่งมีทำนองเพลง ดังนี้

- - - ด	- ด - ม	- - - ร	- - - ด
- - - ด	- ข - ม	- - - ร	- - - ด

และ

- - - ล	- ข - ม	- ข - ม	- ร - ล
- - - ล	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 2 - - - x - - - x จะพบในทั้ง 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 15 มีทำนองดังนี้

- - - ด	- - - ม	- ร - ด	- ท - ล
- - - ด	- - - ม	- ร - ด	- - ล ล

ส่วนที่อยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 1 มีทำนองดังนี้

- - - ด	- ด - ม	- - - ร	- - - ด
- - - ด	- ด - ม	- - - ร	- - - ด

รูปแบบที่ 3 - x x x - x - x พบในส่วนของ 2 ห้องแรก ของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 2 มีทำนองดังนี้

- ล - ข	- ข - -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ข -	- ร - ด	- - - ร	- - - -

และพบในส่วน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 9 และวรรคที่ 30 ซึ่งมีทำนองดังนี้

- ร - ด	- ท - ล	- ท - ล	- ล - ม
- ร ด -	- - ล -	- - ล -	- ม - ม

และ

- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ข - ล
- - ข -	- ล - -	- - ข ม	- ม - ล

ตามลำดับ

รูปแบบที่ 4 x x - x x x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 4 แห่งเดียวมีทำนองดังนี้คือ

- ล - ข	- ข - -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ข -	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

รูปแบบที่ 5 คือรูปแบบที่พบมากที่สุด ในบทเพลง - x - x - x - x โดยจะอยู่ใน 2 ห้องแรก ของวรรคเพลง 2 แห่ง คือ วรรคที่ 10 และวรรคที่ 12 ซึ่งมีทำนอง ดังนี้ คือ

- ข - ม	- ร - ด	- - - ล	- ท - ล
- ข - ม	- ร - ข	- - ข -	- ท - -

และ

- ม - ร	- ม - ข	- ท - ล	- ข - ม
- ท - ล	- ท - ข	- ท - ล	- ข - ม

ตามลำดับ

และจะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเป็นส่วนมาก คือ จะมีถึง 10 แห่ง โดยจะพบในวรรคที่ 3,5,11,12,13,18,20,22,26,28 ซึ่งแต่ละวรรคจะมีทำนองดังต่อไปนี้ คือ

วรรคที่ 3	- - - ล	- ข - ม	- ข - ม	- ร - ล
	- - - ล	- ข - ม	- ข - ม	- ร - ม

วรรคที่ 5

-- ล ท	-- ด ร	- ม - ฅ	- ม - ร
- ฅ - -	ล ท - -	- ม - ฅ	- ม - ร

วรรคที่ 11

-- ล ล	- ล - ล	- ท - ม	- ร - ล
- - - -	- - - ร	- ม - ม	- ร - ล

วรรคที่ 12

- ม - ร	- ม - ฅ	- ท - ล	- ฅ - ม
- ท - ล	- ท - ฅ	- ท - ล	- ม - ร

วรรคที่ 13

- ม - ร	- ม ร ฅ	- ล - ฅ	- ม - ร
- - ร -	ท - - -	- ล - ฅ	- ม - ร

วรรคที่ 18

- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ฅ	- ม - ร
- - ล -	ล - - ร	- ม - ฅ	- ม - ร

วรรคที่ 20

- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ฅ	- ม - ร
- - ล -	ล - - -	- ม - ฅ	- ม - ร

วรรคที่ 22

-- ล ท	- ท - ล	- ท - ม	- ร - ล
- - ฅ -	- - ล -	- ท - ม	- ร - ม

วรรคที่ 26

- ท - ท	- ท - ด ร	- ม - ร	- ม - ร
- - ล -	ล - - -	- ม - ฅ	- ม - ร

วรรคที่ 28

-- ล ท	-- ด ร	- ม - ฅ	- ม - ร
- ฅ - -	ล ท - -	- ม - ฅ	- ม - ร

รูปแบบที่ 6 --- x - x x x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 4 เพียงแห่งเดียว มีทำนองดังนี้

--- ล	-- ล ม	- ร - ด	- ท - ล
--- ล	- ล - ม	- ร - ท	-- ล ล

รูปแบบที่ 7 - x - x - x x x พบอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงทั้งสิ้น คือ จะพบในวรรคที่ 4,6,8 และ 15 จะมีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 4

--- ล	-- ล ม	- ร - ด	- ท - ล
--- ล	- ล - ม	- ร - ด	-- ล ม

วรรคที่ 6

- ด - ม	----	- ร - ร	-- ล ท
- ข --	ร ด ท ล	--- ข	- ข - -

วรรคที่ 8

- ร - ด	- ล - ข	- ข - ข	-- ข ด
-- ด -	-- ข -	- ร --	- ร - ด

วรรคที่ 15

--- ด	--- ม	- ร - ด	- ท - ล
--- ด	--- ม	- ร - ด	-- ล -

รูปแบบที่ 8 - x x x x x x x x พบทั้งหมดอยู่ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 5,13,16,17,18,20,24,25,26 และ 28 ซึ่งแต่ละวรรคจะมีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 5

-- ล ท	-- ด ร	- ม - ข	- ม - ร
- ข --	ล ท --	- ม - ข	- ม - ร

วรรคที่ 13

- ม - ร	- ร ม ข	- ล - ข	- ม - ร
-- ร -	ท -- ข	- ล - ข	- ม - ร

วรรคที่ 16

- ท - ท	- ท - ร	- ม - ร	- ม - ร
-- ล ท	ล -- ข	-- ร -	-- ร -

วรรคที่ 17	- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด
	- - ข -	ข - - ด	- - ด -	- - ด -

วรรคที่ 18	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ข	- ม - ร
	- - ล -	ล - - ร	- ม - ข	- ม - ร

วรรคที่ 20	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ข	- ม - ร
	- - ล -	ล - - ร	- ม - ข	- ม - ร

วรรคที่ 24	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ข	- ม - ร
	- - ล -	ล - - ร	- - ร -	- - ร -

วรรคที่ 25	- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด
	- - ข ล	ข - - -	- - ด -	- - ด -

วรรคที่ 26	- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ข	- ม - ร
	- - ล -	ล - - ร	- ม - ข	- ม - ร

วรรคที่ 28	- - ล ท	- - ด ร	- ม - ข	- ม - ร
	- - ข -	ล ท - ร	- ม - ข	- ม - ร

รูปแบบที่ 9 - x - x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 6 และ 7 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6	- ด - ม	- - - -	- ร - ร	- - ล ท
	- ข - -	ร ด ท ล	- - - ข	- ข - -

วรรคที่ 7	- ด - ร	ม ร - -	- - ล ท	- - ด ร
	- - ข -	- - ด ท	ล ข - -	ล ท - -

รูปแบบที่ 10 x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงในวรรคที่ 14, 19, 21, 27 และ 29 ซึ่งแต่ละวรรคมีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 14	- ร ด ท ร - - -	- - ล ท ล ช - -	ด - ด ม - - ช -	- ร - ด - ร - ด
------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

วรรคที่ 19	- ร ด ท ร - - -	- - ล ท ล ช - -	ด - ด ม - ช - -	- ร - ด - ร - ด
------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

วรรคที่ 21	- ร ด ท ร - - -	- - ล ท ล ช - -	ด - ด ม ช - ม -	- ร - ด - ร - ด
------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

วรรคที่ 27	- ร ด ท ร - - -	- - ล ท ล ช - -	ด - ด ม - ช - ม	- ร - ด - ร - ด
------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

วรรคที่ 29	- ร ด ท ร - - -	- - ล ท ล ช - -	ด - ด ม - ช - ม	- ร - ด - ร - ด
------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

และจะพบใน 2 ห้องหลังของวรรค คือ วรรคที่ 7 มีทำนองดังนี้

- ด - ร - ช - -	ม ร - - - - ด ท	- - ล ท ล ช - -	- - ด ร ล ท - -
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

รูปแบบที่ 11 - x x x x - x x x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคในวรรคที่ 8 และ 9 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 8	- ร - ด - - ด -	- ล - ช - - ช -	- ช - ช - ร - -	- - ช ด - ร - -
-----------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

วรรคที่ 9	- ร - ด - ร ด -	- ท - ล - - ล -	- ท - ล - - ล -	- ล - ม - ม - ม
-----------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

และพบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 16,17,24 และ 25 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 16	- ท - ท	- - ด ร	- ม - ร	- ม - ร
	- - ล -	ล ท - -	- - ร -	- - ร -

วรรคที่ 17	- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด
	- - ข -	ข - - ด	- - ด -	- - ด -

วรรคที่ 24	- ท - ท	- - ด ร	- ม - ร	- ม - ร
	- - ล -	ล ท - -	- - ร -	- - ร -

วรรคที่ 25	- ล - ล	- ล ท ด	- ร - ด	- ร - ด
	- - ข -	ข - - -	- - ด -	- - ด -

รูปแบบที่ 12 - - x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง คือ วรรคที่ 11 และ 23 ซึ่งมีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 11	- - ล ล	- ล - ล	- ท - ม	- ร - ล
	- - - -	- - - ร	- ม - ม	- ร - ล

วรรคที่ 23	- - ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล
	- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -

รูปแบบที่ 13 x x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงในวรรคที่ 14,19,21,23,27 และ 29 ซึ่งมีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 14	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
	ร - - -	ล ข - -	- ข - ม	- ร - ด

วรรคที่ 19	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
	ร - - -	ล ข - -	- ข - ม	- ร - ด

วรรคที่ 21	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
	ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 23	- - ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล
	- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -

วรรคที่ 27	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
	ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 29	- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
	ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 14 - - x x - x - x จะพบอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงในวรรคที่ 10 มีทำนองดังนี้ คือ

วรรคที่ 10	- ช - ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล
	- ช - ม	- น - ช	- - ช -	- ท - -

และพบใน 2 ห้องแรกของวรรค คือ วรรคที่ 30 มีทำนองดังนี้

- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ช - ล
- - ช -	- ล - -	- - ช ม	- ม - ล

รูปแบบที่ 15 - x x x - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 22 มีทำนองดังนี้

- - ล ท	- ท - ล	- ท - ม	- ร - ล
- - ช -	- - ล -	- พ - ม	- ร - ม

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะการดำเนินทำนองของเพลงในช่วง 4 วรรคแรก จะเป็นการดำเนินทำนองในลักษณะการกระโดดข้ามเสียงเป็นส่วนใหญ่ โดยลักษณะดังกล่าวจะเป็นการกระโดดจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง โดยมีการข้ามตั้งแต่คู่ 3 ดังในวรรคที่ 1 ห้องเพลงที่ 2

--- ด	- ด - ม	--- ร	--- ด
--- ด	- ช - ม	--- ร	--- ด

กระโดดข้ามคู่ 4 ในวรรคที่ 2 ห้องเพลงที่ 2

- ล - ช	- ช - -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ช -	- ร - ด	--- ร	--- ม

กระโดดข้ามคู่ 4 ในวรรคที่ 3 ห้องเพลงที่ 2

--- ล	- ช - ม	- ช - ม	- ร - ล
--- ล	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ม

และกระโดดข้ามคู่ 5 ในวรรคที่ 4 ห้องเพลงที่ 2

--- ล	- - ล ม	- ร - ด	- ท - ล
--- ล	- ล - ม	- ร - ด	- - ล ม

ต่อมาจะเป็นการดำเนินทำนองในแบบเรียงเสียง โดยอาจจะเรียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง ดังเช่นในวรรคที่ 5 ใน 2 ห้องแรก

- - ล ท	- - ด ร	- ม - ช	- ม - ร
- ช - -	ล ท - -	- ม - ช	- ม - ร

หรือวรรคที่ 16 ใน 2 ห้องแรก

- ท - ท	- ท ด ร	- ม - ร	- ม - ร
- - ล -	ล - - -	- - ร -	- - ร -

และการเรียงเสียงจากเสียงสูงลงมาหาเสียงต่ำ ดังเช่นในวรรคที่ 14 ใน 2 ห้องแรก

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

หรือวรรคที่ 7 ใน 2 ห้องแรก

- ด - ร	ม ร - -	- - ล ท	- - ด ร
- ช - -	- - ด ท	ล ช - -	ล ท - -

โดยในการเรียงเสียงรูปแบบต่างๆ จะมีลักษณะการกระโดดข้ามเข้ามาในช่วงท้ายวรรคเพลงบ้าง
ดังในวรรคที่ 8

- ร - ด	- ล - ช	- ช - ช	- - ช ด
- - ด -	- - ช -	- ร - -	- ร - -

หรือ วรรคที่ 22

- - ล ท	- ท - ล	- ท - ม	- ร - ล
- - ช -	- - ล -	- พ - ม	- ร - ม

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้คือ ชั้นคู่ 8 ชั้นคู่ 4 ชั้นคู่ 5

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 4, 10, 15

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 4, 10, 12, 13, 15, 17, 18, 20, 26, 28

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 4, 5, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27,
28, 29

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 5, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 26,
27, 28, 29, 30

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 7, 12

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 10

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 22

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 3, 4, 22

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 11, 16

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 6, 11

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้คือ

- บันไดเสียงโด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 26, 27, 28, 29
- บันไดเสียงซอล ในวรรคเพลงที่ 6, 7, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 22, 23, 24, 25, 30

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	1, 14, 19, 21, 27, 29	5, 18, 20, 26, 28	2	-	3, 4, 10, 15

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่		11, 22, 23, 30	6	7, 13, 16, 24	9, 12

เพลงที่ 2

--- ล	--- ฅ	--- ฅ	--- ม	- ฅ - ม	- ล - ด	-- ล ท	- ท - ล
--- ล	--- ฅ	--- ร	--- ม	- ฅ - ม	- ล - ด	-- ฅ -	-- ล -
--- ร	- ม - ร	- ร ด ท	-- ล ท	ด ร ด -	- ด - ม	- ฅ - ม	- ร - ด
--- ร	- ม - ร	ร ---	ล ฅ --	--- ฅ	- ฅ - ม	- ฅ - ม	- ร - ด
----	ด ร ด -	ม ร ด -	ด ร - ด	- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ด - ร
--- ล	--- ล	--- ล	--- ฅ	- ม - ร	- ด - ท	- ฅ --	- ด - ร
-- ร ร	-- ม ม	- ฅ - ร	- ม - ฅ	- ร - ม	- ฅ - ล	- ท - ล	- ฅ - ล
--- ร	- ม --	- ฅ - ร	- ม - ฅ	- ร - ม	- ฅ - ล	- ท - ล	- ฅ - ล
--- ร	--- ม	--- ฅ	- ม - ฅ	- ร - ม	- ร - ด	-- ล ท	- ท - ล
--- ร	--- ม	--- ฅ	- ม - ฅ	- ร - ม	- ร - ด	-- ฅ -	-- ล -
--- ร	- ม - ร	- ร ด ท	-- ล ท	ด ร ด -	- ด - ม	- ฅ - ม	- ร - ด
--- ร	- ม - ร	ร ---	ล ฅ --	--- ฅ	--- ม	- ฅ - ม	- ร - ด
----	ด ร ด -	ม ร ด -	ด ร - ด	-- ร -	ท ล --	- ฅ - ล	- ฅ - ด
--- ล	--- ล	--- ล	--- ฅ	- ท - ล	-- ฅ ม	- ร - ม	- ร - ม
-- ร -	ท ล --	- ฅ - ล	- ฅ - ด	- ฅ - ด	- ล - ม	- ฅ - ม	- ร - ด
- ท - ล	-- ฅ ม	- ร - ม	- ร - ด	- ร - ด	- ร - ม	- ฅ - ม	- ร - ด
----	ด ร ด -	ม ร ด -	ด ร - ด	-- ฅ ฅ	-- ฅ ฅ	-- ฅ ฅ	- ฅ --
--- ล	--- ล	--- ล	--- ฅ	- ฅ --	- ฅ --	- ฅ --	- ม - ม
ล ฅ - ฅ	- ฅ --	ล -- ฅ	- ด - ด	-- ฅ ล	- ด - ร	- ด - ล	- ฅ - ด
-- ม -	- ร - ร	- ฅ ม -	- ล - ด	-- ม -	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด
----	ด ร ด -	ม ร ด -	ด ร - ด	-- ฅ ฅ	-- ฅ ฅ	-- ฅ ฅ	- ฅ --
--- ล	--- ล	--- ล	--- ฅ	- ฅ --	- ฅ --	- ฅ --	- ม - ม
ล ฅ - ฅ	- ฅ --	ล -- ฅ	- ด - ด	- ฅ - ล	- ด - ร	- ด - ร	- ฅ - ด
-- ม -	- ล - ล	- ฅ ม -	- ล - ด	- ร - ม	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในบทเพลงนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	- - - x	- - - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- x - x	พบจำนวน 15 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- - x x	- x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- - - x	- x - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 5	x x x x	x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 6	x x x x	- x - x	พบจำนวน 7 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- - - x	x x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 8	x x x x	x x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- - x x	- x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 10	- x x x	x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 11	- x x x	- x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- x x x	- x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 13	- - x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - - x - - - x จะพบอยู่ใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลง คือ ในวรรคเพลงที่ 1 และ 9 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	- - - ล	- - - ข	- - - ข	- - - ม
	- - - ล	- - - ข	- - - ร	- - - ม

วรรคที่ 9	- - - ร	- - - ม	- - - ข	- ม - ข
	- - - ร	- - - ม	- - - ข	- ม - ข

รูปแบบที่ 2 - x - x - x - x คือรูปแบบจังหวะที่พบมากที่สุด ในบทเพลง คือ 15 แห่ง โดยพบอยู่ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงในวรรคที่ 2,6,8,10,16 และ 24 โดยมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2	- ข - ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล
	- ข - ม	- ร - ด	- - ข -	- - ล -

วรรคที่ 6	- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ด - ร
	- ม - ร	- ด - ท	- ช - -	- ด - ร

วรรคที่ 8	- ร - ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ร
	- ร - ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ร

วรรคที่ 10	- ร - ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล
	- ร - ม	- ร - ด	- - ช -	- - ล -

วรรคที่ 16	- ร - ด	- ร - ม	- ร - ม	- ร - ด
	- ร - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 24	- ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	- ช - ด
	- ร - ม	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด

พบอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงคือ วรรคเพลงที่ 4,7,8,12,14,15,16,20 และ 24 โดยมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4	ด ร ด -	- ด - ท	- ช - ท	- ร - ด
	- - - ช	- ช - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 7	- - ร ร	- - ม ม	- ช - ร	- ม - ช
	- - - ร	- ม - -	- ช - ร	- ม - ช

วรรคที่ 8	- ร - ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม
	- ร - ม	- ช - ล	- ท - ล	- ช - ม

วรรคที่ 12	ด ร ด -	- ด - ม	- ช - ม	- ร - ด
	- - - ช	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 14	- - ร -	ท ล - -	- ช - ล	- ช - ด
	- ท - ล	- - ช ม	- ร - ม	- ร - ด

วรรคที่ 15	- - ร -	ท ล - -	- ช - ล	- ช - ด
	- ท - ล	- - ช ม	- ร - ม	- ร - ด

วรรคที่ 16	- ช - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
	- ร - ด	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 20	- - ช ล	- ด - ร	- ด - ล	- ช - ด
	- - ม -	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด

วรรคที่ 24	- ช - ล	- ด - ร	- ด - ล	- ช - ด
	- ร - ม	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 3 - - x x - x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง คือ วรรคเพลงที่ 2 และ 10 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2	- ช - ม	ร - ด -	- - ล ท	- ท - ล
	- ช - ม	- ร - ด	- - ช -	- - ล -

วรรคที่ 10	- ร - ม	- ร - ด	- - ล ท	- ท - ล
	- ร - ม	- ร - ด	- - ช -	- - ล -

รูปแบบที่ 4 - - - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคในวรรคเพลงที่ 3 และ 11 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 3	- - - ร	- ม - ร	- ร ด ท	- - ล ท
	- - - ร	- ม - ร	ร - - -	ล ช - -

วรรคที่ 11

--- ร	- ม - ร	- ร ด ท	- - ล ท
--- ร	- ม - ร	ร - - -	ล ช - -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงวรรคเพลงที่ 9 มีทำนองดังนี้

--- ร	--- ม	--- ช	- ม - ช
--- ร	--- ม	--- ช	- ม - ช

รูปแบบที่ 5 x x x x x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง~คือ วรรคที่ 3 และ 11 มีทำนองดังนี้

--- ร	- ม - ร	- ร ด ท	- - ล ท
--- ร	- ม - ร	ร - - -	ล ช - -

รูปแบบที่ 6 x x x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 และ 12 มีทำนองดังนี้

ด ร ด -	- ด - ม	- ช - ม	- ร - ด
- - - ช	- ด - ม	- ช - ม	- ร - ด

พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลัง ของวรรคเพลงที่ 19 และ 28 มีทำนองดังนี้

ล ช - ช	- ช - -	ล - - ช	- ด - ด
- - ม -	- ร - ร	- ช ม -	- ล - ด

และพบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 6 มีทำนองดังนี้ คือ

- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ด - ร
- ม - ร	- ด - ท	- ช - -	- ด - ร

รูปแบบที่ 7 - - - x x x - x จะอยู่ 2 ห้องแรกของวรรคเพลงและ

รูปแบบที่ 8 x x x x x x - x จะอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง

โดยพบในวรรคเพลงที่ 5,13,17 และ 21 มีทำนองดังนี้

----	ด ร ด -	ม ร ด -	ด ร - ด
--- ล	- - - ล	- - - ล	- - - ช

รูปแบบที่ 9 -- x x - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงในวรรคที่ 7 มีทำนองดังนี้

- - ร ร	- - ม ม	- ช - ร	- ม - ช
- - - ร	- ม - -	- ช - ร	- ม - ช

รูปแบบที่ 10 - x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 14 และ 15 มีทำนองดังนี้
วรรคที่ 14 และ 15

- - ร -	ท ล - -	- ช - ล	- ช - ด
- ท - ล	- - ช ม	- ร - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 11 - x x x - x x x และรูปแบบที่ 12 - x x x - x - x จะพบอยู่คู่กันในวรรคเพลงเดียวกันโดยรูปแบบที่ 11 อยู่ 2 ห้องแรก และรูปแบบที่ 12 อยู่ 2 ห้องหลังโดยพบในวรรคเพลงที่ 18 และ 22 มีทำนองดังนี้

- - ช ช	- - ช ช	- - ช ช	- ช - -
- ช - -	- ช - -	- ช - -	- ม - ม

รูปแบบที่ 13 -- x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 20 มีทำนองดังนี้

- - ช ล	- ด - ร	- ด - ล	- ช - ด
- - ม -	- ด - ร	- ด - ม	- ร - ด

วิเคราะห์ทำนองเพลง

รูปแบบการดำเนินทำนองในเพลงนี้ส่วนใหญ่จะเป็น การดำเนินทำนองในลักษณะของการเรียงเสียง และการกระโดดข้ามเสียงอยู่ในวรรคเดียวกัน เช่นในวรรคที่ 1

--- ล	--- ช	--- ช	--- ม
--- ล	--- ช	--- ร	--- ม

หรือ วรรคที่ 4 , 12

ด ร ด -	- ด - ม	- ช - ม	- ร - ด
--- ช	- ช - ม	- ช - ม	- ร - ด

หรือ วรรคที่ 14, 15

- - ร -	ท ล - -	- ช - ล	- ช - ด
- ท - ล	- - ช ม	- ร - ม	- ร - ด

รวมถึงมีการดำเนินทำนองซ้ำเสียงเดียวบ่อยๆ ในห้องเพลงเดียวกัน เช่นในวรรคเพลงที่ 18 และ 22

- - ช ช	- - ช ช	- - ช ช	- ช - -
- ช - -	- ช - -	- ช - -	- ม - ม

หรือวรรคที่ 7 ใน 2 ห้องแรก

- - ร ร	- - ม ม	- ช - ร	- ม - ช
- - - ร	- ม - -	- ช - ร	- ม - ช

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 3

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 20, 24

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 4, 7, 8, 9, 12, 16, 20, 24

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 16, 20, 23, 24

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 16, 24

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 14, 15, 20, 24

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 5, 13, 14, 16, 17, 20, 23, 24

ชั้นคู่ 3 พบใน

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 19

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 8

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	4, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24	6	1, 18, 22	7, 9	2, 10

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่				8	

เพลงที่ 3

----	----	----	---ช	---ล	---ท	---ล	---ช
----	----	----	---ช	---ล	---ฟ	---ล	---ช
---ร	---ม	---ช	---ล	---ช	-ช-ม	-ร-ด	-ท-ล
---ล	---ท	---ช	---ล	---ช	-ร-ม	-ร-ด	--ล-
---ล	---ล	-ล--	ลล-ช	---ช	--ลท	-มรร	-ร-ร
---ร	---ล	-ร-ล	---ช	-ร--	-ช--	---ท	-ล-ช
----	-ช-ล	-ร--	ทล--	-ล--	ช-ม-	ดล--	รร-ม
-ร-ม	----	-ท--	--ชม	--ชม	-ร-ด	---ร	---ม
--มม	-ร-ม	-ช-ม	-ช-ล	-ทลช	-ช-ม	-ช-ม	-ร-ด
-ม--	-ร-ม	-ช-ม	-ช-ล	-ท-ลช	--ม-	-ช-ม	-ร-ด
-ช-ด	--รม	-ช-ม	-ร-ด	-ล-ช	-ช--	ดล--	รร-ม
-ร-ด	---ม	-ช-ม	-ร-ด	--ช-	-ร-ด	---ร	---ม
---ร	--มม	-ช--	-ม-ม	-ท--	-ล--	-ล-ล	-ล--
---ร	-ม--	-ช-ม	----	-ล-ล	-ช-ช	--ช-	--ชม
-ท-ท	-ท--	-ล-ล	-ล--	-ล--	-ช--	ดล--	รร-ม
--ล-	--ลช	--ช-	--ชม	--ชม	-ร-ด	---ร	---ม
-ฟม-	-มช-	-ล-ช	-ม-ร	-ร--	รมฟช	-ล-ช	-ม-ร
---ม	---ช	-ล-ช	-ม-ร	-ล-ท	----	-ล-ช	-ม-ร
-รดท	--ลท	ด-ดม	-ร-ด	--ลท	---ล	-ล--	-ช-ล
ร---	ลช--	-ช-ม	-ร-ด	--ช-	-ล--	--ชม	-ร-ล

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงนี้มีดังนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	----	---x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 2	---x	---x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 3	---x	-x-x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 4	-x-x	-x-x	พบจำนวน 8 แห่ง
รูปแบบที่ 5	-x-x	xx-x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 6	- x - x	- x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x x x	- x - x	พบจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- x x x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- x - -	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 10	x x - x	x x - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 11	x x x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- - x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - - - - - - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 1 มีทำนอง ดังนี้

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

รูปแบบที่ 2 - - - x - - - x พบทั้งในส่วนของ 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังในวรรคเพลงที่ 2 และ 3 มีทำนอง

- - - ล	- - - ท	- - - ล	- - - ข
- - - ล	- - - ท	- - - ล	- - - ข

- - - ร	- - - ม	- - - ข	- - - ล
- - - ล	- - - ท	- - - ข	- - - ล

และพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 5 มีทำนอง

- - - ล	- - - ล	- ล - -	ล ล - ข
- - - ร	- - - ล	- ร - ล	- - - ข

รูปแบบที่ 3 - - - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 มีทำนองดังนี้

- - - ข	- ข - ม	- ร - ด	- ท - ล
- - - ข	- ร - ม	- ร - ด	- - - ล

รูปแบบที่ 4 - x - x - x - x คือรูปแบบที่พบมากที่สุดในเพลงนี้โดยจะอยู่ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 7 และ 14 มีทำนองดังนี้คือ

วรรคที่ 7	- - - -	- ช - ล	- ร - -	ท ล - -
	- ร - ม	- - - -	- ท - -	- - ช ม

วรรคที่ 14	- ท - -	- ล - -	- ล - ล	- ล - -
	- ล - ล	- ช - ช	- ช - -	- - ช ม

และอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 9,10,11,13,17 และ 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9	- - ม ม	- ร - ม	- ช - ม	- ช - ล
	- ม - -	- ร - ม	- ช - ม	- ช - ล

วรรคที่ 10	- ท ล ช	- ช - ม	- ช - ม	- ร - ด
	- ท ล ช	- - ม -	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 11	- ช - ด	- - ร ม	- ช - ม	- ร - ด
	- ร - ด	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 13	- - - ร	- - ม ม	- ช - -	- ม - ม
	- - - ร	- ม - -	- ช - ม	- - - -

วรรคที่ 17	- ฟ ม -	- ม - ช	- ล - ช	- ม - ร
	- - - ม	- - - ช	- ล - ช	- ม - ร

วรรคที่ 18	- ร - -	ร ม ฟ ช	- ล - ช	- ม - ร
	- ล - ท	- - - -	- ล - ช	- ม - ร

รูปแบบที่ 5 - x - x x x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 5 มีทำนองดังนี้

- - - ล	- - - ล	- ล - -	ล ล - ช
- - - ร	- - - ล	- ร - ล	- - - ช

รูปแบบที่ 6 - x - x - x x x พบใน 2 ห้องหลังและ 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 และ 6 ตามลำดับมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4	- - - ซ	- ซ - ม	- ร - ด	- ท - ล
	- - - ซ	- ร - ม	- ร - ด	- - ล -

วรรคที่ 6	- - - ซ	- - ล ท	- ม ร ร	- ร - ร
	- ร - -	- ซ - -	- - - ท	- ล - ซ

รูปแบบที่ 7 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 9, 12, 16 และ 17 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9	- - ม ม	- ร - ม	- ซ - ม	- ซ - ล
	- ม - -	- ร - ม	- ซ - ร	- ซ - ร

วรรคที่ 12	- ล - ซ	- ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
	- - ซ -	- ร - ด	- - - ร	- - ม

วรรคที่ 16	- ล - -	- ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
	- - ซ ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

วรรคที่ 17	- ฟ - -	- ม - ซ	- ล - ซ	- ม - ร
	- - ม ม	- - - ซ	- ล - ซ	- ม - ร

และพบใน 2 ห้องหลัง วรรคเพลงที่ 6 และ 20 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6	- - - ซ	- - ล ท	- ม ร ร	- ร - ร
	- ร - -	- ซ - -	- - - ท	- ล - ซ

วรรคที่ 20	- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ซ - ล
	- - ซ -	- ล - -	- - ซ ม	- ร - ล

รูปแบบที่ 8 - x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 8 มีทำนองดังนี้

- ล - -	ช - ร -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ช ม	- ม - ด	- - - ร	- - - ม

รูปแบบที่ 9 - x - - x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 7 มีทำนองดังนี้

- - - -	- ช - ล	- ร - -	ท ล - -
- ร - ม	- - - -	- ท - -	- - ช ม

รูปแบบที่ 10 x x - x x x - x พบ 3 แห่งใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 8, 12 และ 16 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 8

- ล - -	ช - ร -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ช ม	- ม - ด	- - - ร	- - - ม

วรรคที่ 12

- ล - ช	- - ช -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ช -	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

วรรคที่ 16

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 11 x x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลัง ของวรรคเพลงที่ 19 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 19

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ช - -	- ช - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 12 - - x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 20 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 20

- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ช - ล
- - ช -	- ล - -	- - ช ม	- ร - ล

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะการดำเนินทำนอง ส่วนใหญ่เป็นการเรียงเสียงในทำนองห่าง ๆ โดยมีการกระโดดข้ามเสียงเข้ามาในวรรคเพลงเดียวกัน เช่นในวรรคที่ 7

- - - -	- ซ - ล	- ร - -	ท ล - -
- ร - ม	- - - -	- ท - -	- - ซ ม

หรือวรรคที่ 11

- ซ - ด	- - ร ม	- ซ - ม	- ร - ด
- ซ - ด	- - - ม	- - ซ - ม	- ร - ด

และมีการใช้เสียงเดียวกัน แต่คนละระดับเสียง เช่น ในวรรคที่ 8

- ล - -	ซ - ม -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ซ ม	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

หรือวรรคที่ 12

- ล - ซ	- ซ - -	ด ด - -	ร ร - ม
- - ซ -	- ร - ด	- - - ร	- - - ม

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5, และชั้นคู่ 2

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 2, 4, 10, 11 และ 13

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 4, 5, 9, 11 และ 17

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 9, 10, 11, 17, 18 และ 19

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 19 และ 20

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 3, 11

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 12, 16

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 20

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 5

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 6

ชั้นคู่ 2 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 14

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 14

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 4, 8, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 2, 3, 5, 6, 7, 9, 14, 15, 18, 20

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	10, 11, 19	8, 17	12, 13, 16		4

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	2, 5	3, 9		6, 18	7, 14, 15

เพลงที่ 4

----	----	--ทล	---ม	---ร	---ม	---ช	---ล
----	----	---ช	---ม	---ร	---ม	---ช	---ล
---ท	---ล	---ช	---ร	---ร	-ด-ร	---ม	-ร-ช
---ท	---ล	---ช	---ร	---ร	-ด-ร	---ม	-ร-ช
----	-ล-ช	-ล--	-ล-ช	-ล--	-ล-ล	ทล--	--ลช
---ม	---ร	--ชม	---ร	--ชม	--ช-	--ชม	-ช-ร
---ด	---ช	---ด	---ร	----	-ม-ม	-ช-ร	-ม-ช
---ด	---ช	---ด	---ร	---ม	----	-ช-ร	-ม-ช
-ร-ม	-ช-ล	-ท--	-ลชม	-ม--	รร--	มม--	ชช-ล
-ร-ท	-ช-ล	-ท-ท	-ลชม	-ม-ร	---ม	---ช	---ร
-ท--	ทท--	ลล--	ชช-ฟ	--รด	-ม-ร	----	ด-ด-ร
-ท-ท	---ล	---ช	---ด	--ด-	-ร-ช	----	-ช-ล
----	-ช-ล	---ด	ร-ม-ด	----	---ร	---ด	ร-ม-ด
---ช	----	--ด-	-ม-ร	---ช	-ร--	---ด	-ม-ด
----	---ร	--ด-ด	-ร-ด	-ล-ล	-ล-ล	-ท-ร	-ด-ท
---ช	-ร--	-ด--	-ร-ด	ม-ช-	ม-ช-	-ฟ-ร	-ด-ฟ
----	----	---ด	-ล-ล	-ล-ล	-ล-ล	ทล--	ชล-ช
----	----	---ด	--ช-	ม-ช-	ม-ช-	--ชม	---ร
---ล	--ชช	-ท-ร-	ทล--	--ม-	รร--	म्म--	ชช-ล
---ม	-ช--	---ล	--ชม	--ลล	---ล	---ช	---ล

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะของเพลงที่ 4

มีพบบ้างกันหลายรูปแบบ ดังนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	-- x x	--- x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 2	--- x	--- x	มีจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- - - x	- x - x	มีจำนวน 7 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- x x x	- x - x	มีจำนวน 2 แห่ง

รูปแบบที่ 5	- x x x	- x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 6	x x x x	- x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x - x	- x - x	มีจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- x - x	- x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- x - x	x x - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 10	x x - x	x x - x	มีจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 11	- - x x	- x - x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- - - -	x x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 13	- - x x	x x - x	มีจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 14	x x x x	x x x x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 15	- - - x	- x x x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 16	x x x x	x x - x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 17	- x x x	x x x x~	มีจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - x x - - - x ส่วนที่พบจะอยู่ในสองห้องหลังของวรรคที่ 1 ซึ่งมีทำนองเพลงดังนี้

- - - -	- - - -	- - ท ล	- - - ม
- - - -	- - - -	- - - ช	- - - ม

รูปแบบที่ 2 - - - x - - - x ส่วนที่พบจะอยู่ในสองห้องแรกและสองห้องหลังของวรรคที่ 2,3,7 ซึ่งมีทำนองเพลงดังนี้

วรรคที่ 2	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ล
	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ล

วรรคที่ 3	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ร
	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ร

วรรคที่ 7	- - - ด	- - - ช	- - - ด	- - - ร
	- - - ด	- - - ช	- - - ด	- - - ร

รูปแบบที่ 3 - - - x - x - x จะพบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคที่ 4 ซึ่งมีทำนองเพลงดังนี้

วรรคที่ 4	- - - ร	- ด - ร	- - - ม	- ร - ช
	- - - ร	- ด - ร	- - - ม	- ร - ช

และจะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 5, 8, 13, 14, 15 ซึ่งมีทำนองเพลงดังนี้

วรรคที่ 5	- - - -	- ล - ช	- ล - -	- ล - ช
	- - - ม	- - - ช	- - ช ม	- - - ร

วรรคที่ 8	- - - -	- ม - ม	- ช - ร	- ม - ช
	- - - ม	- - - -	- ช - ร	- ม - ช

วรรคที่ 13	- - - -	- ช - ร	- - - ด	ช ม - ร
	- - - ช	- - - -	- - ด -	- ม - ร

วรรคที่ 14	- - - -	- - - ร	- - - ด	ร ม - ร
	- - - ช	- ร - -	- - ด -	- ม - ร

วรรคที่ 15	- - - -	- - - ร	- - ด ด	- ร - ด
	- - - ช	- ร - -	- ด - -	- ร - ด

รูปแบบที่ 4 - x x x - x - x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 5 และ 15 ซึ่งมีทำนองเพลงดังนี้

วรรคที่ 5	- - - -	- ล - ช	- ล - -	- ล - ช
	- - - ม	- - - ร	- - ช -	- - - ร

วรรคที่ 15	- - - -	- - - ร	- - ด ด	- ร - ด
	- - - ช	- ร - -	- ด - -	- ร - ด

รูปแบบที่ 5 - x x x - x x x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 6 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6	- ล - -	- ล - ล	ท ล - -	- - ล ข
	- - ข ม	- - ข -	- - ข ม	- ข - ร

รูปแบบที่ 6 x x x x - x x x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 6 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6	- ล - -	ล - ล	ท ล - -	- - ล ข
	- - ข ม	- - ข -	- - ข ม	- ข - ร

รูปแบบที่ 7 - x - x - x - x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 9 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9	- ร - ม	- ข - ล	- ท - -	- ล ข ม
	- ล - ท	- ข - ล	- ท - -	- ล ข ม

และจะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 8, 16 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 8	- - - -	- ม - ม	- ข - ร	- ม - ข
	- - - ม	- - - -	- ข - ร	- ม - ข

วรรคที่ 16	- ล - ล	- ล - ล	- ท - ร	- ด - ท
	ม - ข -	ม - ข -	- ฟ - ร	- ด - ฟ

รูปแบบที่ 8 - x - - - x x x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 9 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9	- ร - ม	- ข - ล	- ท - -	- ล ข ม
	- ล - ท	- ข - ล	- ท - -	- ล ข ม

รูปแบบที่ 9 - x - x x x - x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 10 และ 11 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 10	- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ข ข - ล
	- ม - ร	- - - ม	- - - ข	- - - ล

วรรคที่ 11	- ท - -	ท ท - -	ล ล - -	ข ข - ฟ
	- ท - ท	- - - ล	- - - ข	- - - ด

รูปแบบที่ 10 $x x - x$ $x x - x$ จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 10,11,20 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 10	- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ซ ซ - ล
	- ม - ร	- - - ม	- - - ซ	- - - ล

วรรคที่ 11	- ท - -	ท ท - -	ล ล - -	ซ ซ - ฟ
	- ท - ท	- - - ล	- - - ซ	- - - ด

วรรคที่ 20	- - ม -	ร ร - -	ม ม - -	ซ ซ - ล
	- - ล ล	- - - ล	- - - ซ	- - - ล

รูปแบบที่ 11 $- - x x$ $- x - x$ จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 12 ซึ่งมีทำนอง ดังนี้

วรรคที่ 12	- - ร ม	- ม - ร	- - - -	ด - ด ร
	- - ด -	- ร - ซ	- - - -	- ซ - ล

รูปแบบที่ 12 $- - - -$ $x x x x$ จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 12 ซึ่งมีทำนอง ดังนี้

วรรคที่ 12	- - - ร	ม - ม -	ร - - -	ด - ด ร
	- - ด -	- ร - ซ	- - - -	- ซ - ล

รูปแบบที่ 13 $- - x x$ $x x - x$ จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 13,14 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 13	- - - -	- ซ - ร	- - - ด	ร ม - ร
	- - - ซ	- - - -	- - ด -	- ม - ร

วรรคที่ 14	- - - -	- - - ร	- - - ด	ร ม - ร
	- - - ซ	- ร - -	- - ด -	- ม - ร

และจะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 20 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 20	- - ม -	ร ร - -	ม ม - -	ซ ซ - ล
	- - ล ล	- - - ล	- - - ซ	- - - ล

รูปแบบที่ 14 x x x x x x x x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 16, 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 16	- ล - ล	- ล - ล	- ท - ร	- ด - ท
	ม - ช	ม - ช	- ฟ - ร	- ด - ฟ

วรรคที่ 18	- ล - ล	- ล - ล	- ท - ร	ด - ท
	ม - ช -	ม - ช -	- - ช ม	- - - ร

รูปแบบที่ 15 - - - x - x x x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 17 และใน 2 ห้องแรกของวรรคที่ 19 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 17	- - - -	- - - -	- - - ด	- ล - ล
	- - - -	- - - -	- - - ด	- - ช -

วรรคที่ 19	- - - ล	- - ช ช	- ท ร	ท ล - -
	- - - ม	- ช - -	- - - ล	- - ช ม

รูปแบบที่ 16 x x x x x x x - x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 18 ซึ่งมีทำนองดังนี้

วรรคที่ 18	- ล - ล	- ล - ล	ท ล - -	ช ล - ช
	ม - ช -	ม - ช -	- - ช ม	- - - ร

รูปแบบที่ 17 - x x x x x x x x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 19 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 19	- - - ล	- - ช ช	- ท ร -	ท ล - -
	- - - ม	- ช - -	- - - ล	- - ช ม

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ในช่วงแรกการดำเนินทำนองจะเป็นในลักษณะ ห่างๆ โดยมีทั้งการเรียงเสียง และ กระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน เช่น ในวรรคที่ 3 และ 4

วรรคที่ 3	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ร
	- - - ท	- - - ล	- - - ช	- - - ร

วรรคที่ 4

--- ร	- ด - ร	--- ม	- ร - ฑ
--- ร	- ด - ร	--- ม	- ร - ฑ

หรือ วรรคที่ 7

--- ด	--- ฑ	--- ด	--- ร
--- ด	--- ฑ	--- ด	--- ร

หรือ วรรคที่ 8

----	- ม - ม	- ฑ - ร	- ม - ฑ
--- ม	----	- ฑ - ร	- ม - ฑ

และการดำเนินในรูปแบบอื่นๆ ในการกระโดดข้ามเสียง เช่น ในวรรคที่ 16 และ 18

วรรคที่ 16

- ล - ล	- ล - ล	- ท - ร	- ด - ท
ม - ฑ -	ม - ฑ -	- ฟ - ร	- ด - ฟ

วรรคที่ 18

- ล - ล	- ล - ล	ท ล - -	ฑ ล - ฑ
ม - ฑ -	ม - ฑ -	- - ฑ ม	--- ร

วิเคราะห์ ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5, ชั้นคู่ 2, และชั้นคู่ 3

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 7

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 7, 9

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 7, 8, 9, 16, 17

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 20

ชั้นคู่ 4 จะพบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 9, 19

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 5, 6, 11, 12, 18

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 20

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 12

ชั้นคู่ 2 จะพบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 12

ชั้นคู่ 3 จะพบใน

ห้องที่ 3 และ 4 ของวรรคเพลงที่ 16

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 4, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 20
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 5, 6, 9, 10, 11, 16, 18, 19

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	15	7, 12, 13, 14		4, 8	17, 20

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	5, 6, 18	2, 10	16	3	1, 9, 19

เพลงที่ 5

----	- ร - ร -	- ม - ช	- ม - ร	- ร ด ท	-- ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
--- ร	--- ร	- ม - ช	- ม - ร	ร ---	ล ช --	- ช - ม	- ร - ด
----	- ร - ร	- ม - ช	- ม - ร	- ร ด ท	-- ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
--- ร	- ร - ร	- ม - ช	- ม - ร	- ร ด ท	-- ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
-- ด ม	ร ด --	- ร - ร	-- ล ท	- ด - ร	ม ร ด -	-- ล ท	ด - ด ร
--- ช	-- ท ล	--- ช	-- ช -	- ช --	--- ท	ล ช --	- ช - ล
----	- ม - ม	- ล - ช	- ม - ร	----	- ม - ม	- ล - ช	- ม - ร
--- ม	--- ม	- ล - ช	- ม - ร	--- ม	--- ม	- ล - ช	- ม - ร
- ร ด ท	-- ล ท	ด - ด ม	- ร - ด	-- ล ท	--- ล	- ม - ร	- ม - ช
ร ---	ล ช --	- ช - ม	- ร - ด	-- ช -	- ล --	--- ม	ร ล --
-- ล ล	- ล --	ล - ล ท	--- ล	-- ล ท	--- ล	- ม - ร	- ม - ช
----	--- ร	- ร --	- ล --	----	- ล --	- ม - ร	- ม - ช
- ล - ช	- ม - ร	- ด - ช	- ด - ร	----	- ม - ม	- ช - ร	- ม - ช
- ล - ช	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ร	--- ม	----	- ช - ล	- ท - ช
- ล - ช	- ม - ร	- ช - ร	- ร - ด	-- ล ท	--- ล	- ล --	- ช - ล
- ล - ช	- ม - ร	- ช - ม	- ร - ด	- ช --	- ล --	-- ช ร	- ร - ล

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงที่ 5 มีดังนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	--- x	- x - x	มีจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- x - x	มีจำนวน 12 แห่ง
รูปแบบที่ 3	x x x x	x x x x	มีจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 4	x x x x	- x - x	มีจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 5	-- x x	x x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- x - x	x x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x - x	x x x x	มีจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 8	-- x x	- x - x	มีจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 9	x x x x	x x - x	มีจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 10 - - x x - x - x มีจำนวน 2 แห่ง
 รูปแบบที่ 11 - x - x - x x x มีจำนวน 1 แห่ง
 รูปแบบที่ 12 - x x x - x - x มีจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - - x - x - x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 1,3,7,8,14 และ 16 และ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงดังกล่าว จะตามหลังด้วยรูปแบบที่ 2 - x - x - x - x ทั้งหมดนี้มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	-----	- ร - ร	- ม - ช	- ม - ร
	--- ร	-----	- ม - ช	- ม - ช

วรรคที่ 3	-----	- ร - ร	- ม - ช	- ม - ร
	--- ร	-----	- ม - ช	- ม - ร

วรรคที่ 7	-----	- ม - ม	- ล - ช	- ม - ร
	--- ม	--- ม	- ล - ช	- ม - ร

วรรคที่ 8	-----	- ม - ม	- ล - ช	- ม - ร
	--- ม	--- ม	- ล - ช	- ม - ร

วรรคที่ 14	-----	- ม - ม	- ช - ร	- ม - ช
	--- ม	-----	- ช - ล	- ม - ช

วรรคที่ 16	-----	- ม - ม	- ช - ร	- ม - ช
	--- ม	-----	- ช - ล	- ม - ช

รูปแบบที่ 2 - x - x - x - x จะพบ 12 แห่ง โดย 6 แห่งจะอยู่ตามหลังรูปแบบที่ 1 ดังตัวอย่างข้างต้น ส่วนที่เหลือจะพบ 2 ห้องแรกในวรรคเพลงที่ 13,15 และ 17 ดังทำนองต่อไปนี้

วรรคที่ 13	- ล - ช	- ม - ร	- ด - ช	- ด - ร
	- ล - ช	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ร

วรรคที่ 15	- ล - ข	- ม - ร	- ด - ด	- - ด ร
	- ล - ข	- ม - ร	- ด - -	- ข - ร

วรรคที่ 17	- ล - ข	- ม - ร	- ข - ม	- ร - ด
	- ล - ข	- ม - ร	- ข - ม	- ร - ด

และพบ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 12,13 และ 17 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 12	- - ล ท	- - - ล	- ม - ร	- ม - ข
	- - - -	- ล - -	- ม - ร	- ม - ข

วรรคที่ 13 และ 17 ดังตัวอย่างข้างต้น

รูปแบบที่ 3 x x x x x x x x พบอยู่ 2 ห้องแรกในวรรคเพลงที่ 2,4 และ 9 มีทำนองดังนี้
(ทั้ง 3 วรรคเพลงมีทำนองเดียวกัน)

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ข - -	- ข - ม	- ร - ด

และพบ 2 ห้องหลังของเพลงในวรรคเพลงที่ 6 มีทำนองดังนี้

- ด - ร	ม ร ด -	- - ล ท	ด - ด ร
- ข - -	- - - ท	ล ข - -	- ข - ล

รูปแบบที่ 4 x x x x - x - x จะพบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงในวรรคเพลงที่ 2,4,9 และ 11 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2,4 และ 9 มีทำนองเหมือนกัน คือ

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ข - -	- ข - ม	- ร - ด

วรรคที่ 11	- - ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล
	- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -

รูปแบบที่ 5 -- x x x x x x และรูปแบบที่ 6 - x - x - - x x จะอยู่ในวรรคเพลงเดียวกัน คือ วรรคที่ 5 โดยรูปแบบที่ 5 อยู่ 2 ห้องแรก และ

รูปแบบที่ 6 อยู่ 2 ห้องหลังดังทำนองดังนี้

-- ค ม	ร ด --	- ร - ร	-- ล ท
-- ช -	- - ท ล	- - - ช	- - ช -

รูปแบบที่ 7 - x - x x x x x พบ 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 6 ดังทำนอง

- ค - ร	ม ร ค -	-- ล ท	ค - ค ร
- ช - -	- - - ท	ล ช - -	- ช - ร

รูปแบบที่ 8 -- x x - x - x พบ 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 10 และ 18 มีทำนองดังต่อไปนี้ คือ

วรรคที่ 10	-- ล ท	- ล - ล	ท ล ช -	--- ล
	-- ช -	- ล - -	- - - ม	ร ล - -

วรรคที่ 18	-- ล ท	--- ล	- ล - -	- ช - ล
	-- ช -	- ล - -	- - ช ร	- ร - ล

รูปแบบที่ 9 x x x x x x - x - x พบ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 10 มีทำนองดังนี้

-- ล ท	--- ล	ท ล ช -	--- ล
-- ช -	- ล - -	- - - ม	ร ล - -

รูปแบบที่ 10 -- x x - x - x พบ 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 11 และ 12 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 11	-- ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล
	- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -

วรรคที่ 12	-- ล ท	--- ล	- ม - ร	- ม - ช
	- - - -	- ล - -	- ม - ร	- ม - ช

รูปแบบที่ 11 - x - x - x x x พบ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 15 มีทำนองดังนี้

- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ด	- - ด ร
- ล - ซ	- ม - ร	- ด - -	- ซ - ร

รูปแบบที่ 12 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 18 มีทำนองดังนี้

- - ล ท	- - - ล	- ล - -	- ซ - ล
- - ซ -	- ล - -	- - ซ ม	- ซ - ล

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ในช่วงแรกลักษณะการดำเนินทำนอง จะเป็นในรูปแบบการเรียงเสียงขึ้น ลง ถี่ๆ ในวรรคเดียวกัน เช่น วรรคที่ 2 และ 4

- ร ด ท	- - ล ท	ด - ด ม	- ร - ด
ร - - -	ล ซ - -	- ซ - ม	- ร - ด

หรือ วรรคที่ 8

- ด - ร	ม ร ด -	- - ล ท	ด - ด ร
- ซ - -	- - - ท	ล ซ - -	- ซ - ล

และการดำเนินทำนองต่างๆ ในการเรียงเสียง และกระโดดข้ามเสียง เช่น

วรรคที่ 13	- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ซ	- ด - ร
	- ล - ซ	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ร

วรรคที่ 14, 16	- - - -	- ม - ม	- ซ - ร	- ม - ซ
	- - - ม	- - - -	- ซ - ล	- ท - ซ

วรรคที่ 11	- - ล ล	- ล - -	ล - ล ท	- - - ล
	- - - -	- - - ร	- ร - -	- ล - -

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 13, 15, 17

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 7, 8, 13, 15, 17

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 16, 17

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 5, 6

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 13, 14, 16

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 6, 14, 16, 18

ชั้นคู่ 5 จะพบใน

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 5

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 5, 6, 10, 11, 12, 18

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	2, 4, 9, 17	1, 3, 7, 8, 13, 15		14, 16	

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	12	10, 11, 18	5	6	

เพลงที่ 6

----	-ล-ล	-ท-ล	-ช-ช	---ร	---ม	---ช	---ล
---ล	---ล	----	---ม	---ล	---ท	---ช	---ล
----	-ล-ล	-ท-ล	-ช-ช	-ม--	รร--	มม--	ชช-ล
---ล	---ล	----	---ม	-ล-ล	---ท	---ช	---ล
----	-ล-ล	--ลท	---ล	-ม--	มร--	ม-ร-	ทล--
---ล	---ม	--ช-	-ล--	--รท	--ทล	-ด-ช	--ชม
-ม-ช	-ม-ร	-ด-ช	-ด-ร	----	--มม	-ช-ร	-ม-ช
-ม-ช	-ม-ร	-ด-ร	-ด-ร	---ม	----	-ช-ล	-ท-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ด-ด	--ด-ร	----	--มม	-ช-ร	-ม-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ช--	-ช-ร	---ม	----	-ช-ร	-ม-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ช-ม	-ร-ด	--ลท	---ล	ทลช-	---ล
-ล-ช	-ม-ร	-ช-ม	-ร-ช	--ช-	-ล--	---ม	รล--
---ร	----	-ร--	ทล--	-ม--	รร--	รร--	ชช-ล
----	-ล-ล	----	--ชม	-ท-ล	---ท	---ช	---ล
---ร	---ล	-ล--	-ล-ม	-ม--	รร--	รร--	ชช-ล
----	-ล-ล	-ร-ล	----	-ท-ล	---ท	---ช	---ล
--ลล	-ล--	--ลท	---ล	--ลท	-ร--	-ร--	ท---
----	---ร	--ช-	-ล--	--ช-	---ล	-ช--	-ลชม
-ม-ช	-ม-ร	-ด-ช	-ด-ร	----	--มม	-ช-ล	-ม-ช
-ม-ช	-ม-ร	-ด-ช	-ด-ร	---ม	---ม	-ช-ล	-ท-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ด-ด	-ด-ร	----	--มม	-ช-ล	-ม-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ด-ด	ช--ร	---ม	---ม	--ชล	-ท-ช
-ล-ช	-ม-ร	-ช-ม	-ร-ด	--ลท	---ล	-ล--	-ช-ล
-ล-ช	-ม-ร	-ช-ม	-ร-ช	--ช-	-ล--	--ช-ร	-ร-ล

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงนี้ มีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	- - - x	- x - x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- x - x	พบจำนวน 17 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- - - x	- - - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- x - x	x x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 5	x x - x	x x - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- - x x	- x - x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x x x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 8	x x x x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- - - x	- - x x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 10	- x - x	- x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 11	x x x x	x x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- x - -	x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 13	- - x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 14	- x x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - - - x - x - x จะพบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงในวรรคเพลงที่ 1,3,5,13 และ 15 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1,3	-----	- ล - ล	- ท - ล	- ซ - ซ
	--- ล	--- ล	---	--- ม

วรรคที่ 5	-----	- ล - ล	- - ล ท	--- ล
	--- ล	--- ม	- - ซ -	- ล - -

วรรคที่ 13	--- ร	-----	- ร - -	ท ล - -
	-----	- ล - ล	-----	- - ซ ม

วรรคที่ 15	--- ร	-- - ล	- ล --	- ล - ม
	----	- ล - ล	- ร - ล	- - - -

รูปแบบที่ 2 - x - x - x - x จะพบมากที่สุดในเพลงนี้ โดยจะพบอยู่ในวรรคเพลงเดียวกัน
ใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงในวรรคเพลงที่ 7, 11, 19 และ 23 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 7, 19	- ม - ข	- ม - ร	- ด - ข	- ด - ร
	- ม - ข	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ร

วรรคที่ 11, 23	- ล - ข	- ม - ร	- ข - ม	- ร - ด
	- ล - ข	- ม - ร	- ข - ม	- ร - ด

วรรคที่ 9	- ล - ข	- ม - ร	- ด - ด	- - ด ร
	- ล - ข	- ม - ร	- ด - ร	- ด - ร

วรรคที่ 21	ล - ข	- ม - ร	- ด - ด	- ด - ร
	ล - ข	- ม - ร	- ด - -	- ข - ร

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1, 3, 8, 10, 15, 20 และ 22 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1, 3	----	- ล - ล	- ท - ล	- ข - ข
	--- ล	--- ล	----	- - - ม

วรรคที่ 8, 10, 20, 22

----	- ม ม	- ข - ร	- ม - ข
--- ม	----	- ข - ล	- ท - ข

วรรคที่ 15	--- ร	- - - ล	- - ล -	- ล - ม
	----	- ล - ล	- ร - ล	- - - -

รูปแบบที่ 3 --- x --- x พบในวรรคเพลงเดียวกันใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 2 มีทำนองดังนี้

--- ร	--- ม	--- ช	--- ล
--- ล	--- ท	--- ช	--- ล

รูปแบบที่ 4 - x - x x x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4,14,16 และ 21 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล
- ล - ล	- - - ท	- ด - ด	- ด - ร

วรรคที่ 14,16

- ม - -	ร ร - -	ร ร - -	ช ช - ล
- ท - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

วรรคที่ 21

- ล - ช	- ม - ร	- ด - ด	- ด - น
- ล - ช	- ม - ร	- ด - -	ช - - ร

รูปแบบที่ 5 x x - x x x - x พบอยู่ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 4,14 และ 16 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

- ม - -	ร ร - -	ม ม - -	ช ช - ล
- ล - ล	- - - ท	- - - ช	- - - ล

วรรคที่ 14,16

- ม - -	ร ร - -	ร ร - -	ช ช - ล
	- - - ท	- - - ช	- - - ล

รูปแบบที่ 6 - - x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 12,18 และ 24 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 12

- - ล ท	- - - ล	ท ล ช -	- - - ล
- - ช -	- ล - -	- - - ม	ร ล - -

วรรคที่ 18

- - ล ท	- ร - -	- ร - -	ท - - -
- - ช -	- - - ล	- ช - -	- ล ช ม

วรรคที่ 24

--- ล	ท ---	ล - ล -	- ฑ - ล
-- ฑ -	- ล --	- - ฑ ร	- ร - ล

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 5 และ 17 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 5

----	- ล - ล	-- ล ท	---- ล
--- ล	- - - ม	-- ฑ -	- ล --

วรรคที่ 17

-- ล ล	- ล --	-- ล ท	---- ล
----	---- ร	-- ฑ -	- ล --

รูปแบบที่ 7 - x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 6 มีทำนองดังนี้

- ม --	ม ร --	ม - ร -	ท ล --
-- ร ท	-- ท ล	- ด - ฑ	-- ฑ ม

รูปแบบที่ 8 x x x x x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 6 ดังตัวอย่างข้างต้น

รูปแบบที่ 9 --- x -- x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 8, 10, 20 และ 22 มีทำนองดังนี้

----	-- ม ม	- ฑ - ร	- ม - ฑ
--- ม	----	- ฑ - ล	- ท - ฑ

รูปแบบที่ 10 - x - x - x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 9 มีทำนองดังนี้

- ล - ฑ	- ม - ร	- ด - ด	-- ด ร
- ล - ฑ	- ม - ร	- ฑ - -	- ฑ - ร

รูปแบบที่ 11 x x x x x x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 12 มีทำนองดังนี้

-- ล ท	--- ล	ท ล ฑ -	--- ล
-- ฑ -	- ล --	- - - ม	ร ล --

รูปแบบที่ 12 - x - - x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 13 และ 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 13	--- ร	----	- ร - -	ท ล - -
	----	- ล - ล	----	- - ช ม

วรรคที่ 18	- - ล ท	- ร - -	- ร - -	ท - - -
	- - ช -	--- ล	- ช - -	- ล ช ม

รูปแบบที่ 13 - - x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 17 มีทำนองดังนี้

- - ล ล	- ล - -	- - ล ท	--- ล
- - - -	- - - ร	- - ช -	- ล - -

รูปแบบที่ 14 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 24 มีทำนองดังนี้

- - ล ท	--- ล	- ล - -	- ช - ล
- - ช -	- ล - -	- - ช ร	- ร - ล

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะการดำเนินทำนองในช่วงแรก จะเป็นการเรียงเสียงในลักษณะห่างๆ เป็นส่วนมาก เช่น

วรรคที่ 1 และ 3	----	- ล - ล	- ท - ล	- ช - ม
	--- ล	--- ล	----	--- ม

หรือ

วรรคที่ 2	--- ร	--- ม	--- ช	--- ล
	--- ล	--- ท	--- ช	--- ล

และการดำเนินทำนองห่างๆ ในการเรียงเสียง และกระโดดข้ามเสียง เช่นเดียวกับกับ เพลงที่ 5 โดยมีลักษณะทำนองเดียวกัน

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 3 และชั้นคู่ 5

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 7, 9, 11, 19, 21, 23

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 7, 9, 11, 15, 19, 20, 21, 22, 23

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 2, 7, 8, 10, 11, 19, 20, 21, 22, 23

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 2, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 2, 14, 16

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 5

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 7, 8, 9, 20, 22

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 8, 11, 20, 22, 23, 24

ชั้นคู่ 3 พบใน

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 3

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 4

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 7, 8, 9, 10, 11, 19, 20, 21, 22, 23

- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 24

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	11, 23	7, 9, 19, 21		8, 10, 20, 22	

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	1, 3	2, 4, 5, 12, 14, 16, 17, 24			6, 13, 15, 18

เพลงที่ 7

--- ด	--- ร	----	- ช - ด	--- ด	----	ด - ด -	- ล - ด
--- ด	----	- ด - ล	- ร - ด	--- ช	--- ล	- ล - ช	- ม - ด
--- ร	--- ช	--- ร	--- ช	--- ร	- ช - ร	- ด - -	ด ร - ท
--- ร	--- ร	--- ร	--- ร	- ร - -	- ร - ร	- - ท ช	- - ช ฟ
----	- ช - ท	--- ช	- ท - ด	- ร - -	- ร - ช	- ล - ช	- ช - ร
--- ม	----	- ม - -	--- ด	--- ด	--- ร	- - ช -	- ร - ร
--- ช	--- ช	--- ช	--- ร	- ฟ - -	ด ฟ - ร	- ฟ - -	ด ฟ - ท
--- ช	ฟ ม ร ร	- - ช -	ฟ ม ร -	- ด - -	--- ล	- ด - -	- - - ฟ
- - ล -	- ด - -	- ล - ล	ท ด - ท	- ร - ด	- ท - ล	- - ช ล	- ช - ด
--- ช	- - ม ม	- - ช -	--- ฟ	- ร - ด	- ฟ - ม	- - ม -	- ม - ด

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบมีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	--- x	--- x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- x - x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 3	x x x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 4	--- x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 5	- x x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 6	--- x	x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x - -	x x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- - x x	- x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- - x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 --- x --- x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 1 และ 2 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1

--- ด	--- ร	----	- ช - ด
--- ด	----	- ด - ล	- ร - ด

วรรคที่ 2

--- ด	----	ด - ด -	- ล - ด
--- ข	--- ล	- ล - ข	- ม - ด

และพบใน 2 ห้องแรก และ 2 ห้องหลังในวรรคเพลงที่ 3 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 3

--- ร	--- ข	--- ร	--- ข
--- ร	--- ร	--- ร	--- ร

รูปแบบที่ 2 - x - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4, 6 และ 10 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

--- ร	- ข - ร	- ด - -	ด ร - ท
- ร - -	- ร - ร	- - ท ข	- - ข ฟ

วรรคที่ 6

- ร - -	- ร - ข	- ล - ข	- ข - ร
- - - ด	- - - ร	- - ข -	- ร - ร

วรรคที่ 10

- ร - ด	- ท - ล	- - ข ล	- ข - ด
- ร - ด	- ฟ - ม	- - ม -	- ม - ด

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1 และ 5 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1

--- ด	--- ร	----	- ข - ด
--- ด	----	- ด - ล	- ร - ด

วรรคที่ 5

----	- ร - ข	- - - ข	- ท - ด
--- ม	----	- ม - -	- - - ด

รูปแบบที่ 3 x x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 4 และ 9 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

--- ร	- ข - ร	- ด - -	ด ร - ท
- ร - -	- ร - ร	- - ท ข	- - ข ฟ

วรรคที่ 9

- - ล -	- ด - -	- ล - ล	ท ด - ท
--- ข	- - ม ม	- - ข -	- - - ฟ

รูปแบบที่ 4 --- x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 5 มีทำนองดังนี้

----	- ข - ท	--- ข	- ท - ด
--- ม	----	- ม --	- -- ด

รูปแบบที่ 5 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 6 มีทำนองดังนี้

- ร --	- ร - ข	- ล - ข	- ข - น
--- ด	--- ร	-- ข -	- ร - ร

รูปแบบที่ 6 --- x x x x x พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 7 มีทำนองดังนี้

--- ข	--- ข	--- ข	- -- ร
--- ข	ฟ ม ร ร	--- ข	ฟ ม ร -

รูปแบบที่ 7 - x -- x x - x พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 8 มีทำนองดังนี้

- ฟ --	ด ฟ - ร	- ฟ --	ด ฟ - ท
- ด --	- -- ล	- ด --	- -- ฟ

รูปแบบที่ 8 -- x x - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 9 มีทำนองดังนี้

-- ล -	- ด --	- ล - ล	ท ด - ท
-- - ข	-- ม ม	-- ข -	- -- ฟ

รูปแบบที่ 9 -- x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 10 มีทำนองดังนี้

- ร - ด	- ท - ล	-- ข ล	- ข - ด
- ร - ด	- ฟ - ม	-- ม -	- ข - ด

วิเคราะห์ทำนองเพลง

พบรูปแบบการกระโดดข้ามเสียง ในลักษณะต่างๆ คือ

วรรคที่ 3	--- ร	--- ช	--- ร	--- ช
	--- ร	--- ร	--- ร	--- ร

วรรคที่ 4	--- ร	- ช - ร	- ด --	ด ร - ท
	- ร --	- ร - ร	-- ท ช	-- ช ฟ

วรรคที่ 5	----	- ช - ท	--- ช	- ท - ด
	--- ม	----	- ม --	--- ด

และการกระโดดข้ามเสียงในลักษณะอื่นๆ ในวรรคเพลงที่ 7

วรรคที่ 7	--- ช	--- ช	--- ช	--- ร
	-- ช -	ฟ ม ร ร	-- ช -	ฟ ม ร -

วรรคที่ 8	- ฟ --	ด ฟ - ร	- ฟ --	ด ฟ - ท
	- ด --	--- ล	- ด --	--- ฟ

วรรคที่ 9	--- ล -	- ด --	- ล - ล	ท ด - ท
	--- ช	-- ม ม	-- ช -	--- ฟ

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8 และชั้นคู่ 4

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 10

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 4

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 3

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 5, 6, 10

ขั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 2, 8

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 3, 4, 6, 7, 8, 10

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 8

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 6

- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	1, 2	6			

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	3		4, 8, 9	7	

เพลงที่ 8

----	----	---ล	-ล--	---ด	--รม	-ร-ช	---ด
----	----	---ม	----	-ท--	---ม	-ร-ช	---ด
-ม-ร	-ด-ม	-ร-ช	---ด	--มร	-ด--	ลทดร	----
-ม-ร	-ด-ม	-ร-ช	---ด	--มร	-ด-ช	---ร	----
---ร	ร ร ร ร	-ร-ร	-ม--	ร ม -ช	-ม--	-ร--	ด-ร-
---ร	ร ร ร ร	-ร-ร	--รด	--ท-	ร-รด	----	-ด-ด
ร ม -ม	-ม--	-ร--	--ดด	-ม-ร	-ด-ท	-ล-ท	--ลช
--ร-	ร-รด	----	-ด--	-ม-ร	-ด-ฟ	-ม-ฟ	---ร
-ล-ช	-ลชช	---ช	---ด	-ม-ร	-ด-ท	--ท-	ลท--
---ร	---ด	-ช--	-ด--	-ม-ร	----	--ลช	----
---ม	--ร-	---ม	-ช--	---ม	-ช-ล	-ท-ร	---ร
----	รท-ช	--ร-	-ร--	-ร--	----	----	-ชลท
----	---ร	ร ร ร ร	-ร-ร	----	--ชล	--ชล	-ช-ช
----	---ท	ทททท	-ท-ท	----	--รม	--รม	-ร-ร
--ช-	ชล--	ทล--	ช-ลท	--รร	-ช-ร	ดท--	ด-รช
---ม	--รม	--ชม	---ร	-ร--	-ม-ร	--ลท	---ร
---ด	---ท	---ด	---ร	----	---ร	-ม-ด	-ร-ม
---ด	---ฟ	---ด	---ร	----	---ร	-ม-ด	-ร-ม
--ชม	-ร-ด	---ท	---ด	--รม	-ร-ม	--รด	-ร-ด
--ชม	-ร-ด	---ฟ	---ด	--รม	-ร-ม	--รด	-ร-ด
----	---ด	ดดดด	-ด-ด	-มรด	-ท-ล	---ล	ท-ช-
----	---ด	ดดดด	-ด-ด	-มรด	-ฟ-ม	--ช-	--ร-
-มรด	-ท-ล	---ล	ท-ช-	---ล	----	----	-ทดร
-มรด	-ฟ-ม	--ช-	--ร-	---ม	----	---ช	ล--ร
----	---ร	-มรร	-ร-ร	-ช--	ชล-ม	ทล--	-ช--
----	---ร	---ท	-ท-ช	---ม	--ร-	--ชม	-ร--
-ล--	ชล-ล	ทล--	-ช--	--รร	-ช-ร	ดท--	ด-รช
ร-ชม	--ช-	--ชม	-ร--	-ร--	-ร-ร	--ลท	---ร

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงนี้มีดังต่อไปนี้ คือ

รูปแบบที่ 1	- - - x	- x - -	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- - x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- x - x	- - - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- x - x	- x - x	พบจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 5	- - x x	- x - x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 6	x x x x	- - - -	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- - - x	x x x x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- x - x	- x x x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 9	x x x x	x x x x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 10	- x - -	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 11	- x - -	- x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 12	- - x x	x x - -	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 13	- - x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 14	- - - -	- - - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 15	x x x x	- x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 16	- - - -	- - x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 17	- - x x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 18	x x x x	x - x x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 19	- x x x	- x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 20	- - - x	- - - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 21	- - x x	x - x -	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 22	- x x x	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 23	- - - x	- - - -	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 24	- x - x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 25	x x x x	- x - -	พบจำนวน 2 แห่ง

รูปแบบที่ 1 --- x - x -- พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	----	----	--- ล	- ล --
	----	----	--- ม	----

รูปแบบที่ 2 - x - x -- x x จะพบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 2 และ 8 ตามลำดับ มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2	--- ด	- - ร ม	- ร - ซ	--- ด
	- ท --	- - - ม	- ร - ซ	--- ด

วรรคที่ 8	- ม - ร	- ด - ท	- ล - ท	-- ล ซ
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ม - ฟ	-- - ร

รูปแบบที่ 3 - x - x --- x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 2 และ 3 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2	--- ด	-- ร ม	- ร - ซ	--- ด
	- ท --	-- - ม	- ร - ซ	--- ด

วรรคที่ 3	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ซ	--- ด
	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ซ	--- ด

รูปแบบที่ 4 - x - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 3, 8, 10 และ 12 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 3	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ซ	--- ด
	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ซ	--- ด

วรรคที่ 8	- ม - ร	- ด - ท	- ล - ท	-- ล ซ
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ม - ฟ	-- - ร

วรรคที่ 10	- ม - ร	- ด - ท	-- ท -	ล ท --
	- ม - ร	- - - -	- - ล ซ	- - - -

วรรคที่ 12

--- ม	- ช - ล	- ท - ร	- - - ร
- ร - -	-----	- - - -	- ช ล ท

และพบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 9 และ 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9

- ล - ช	- ล ช ช	- - - ช	- - - ด
- - - ร	- - - ด	- ช - -	- ด - -

วรรคที่ 18

-----	- - - ร	- ม - ด	- ร - ม
-----	- - - ร	- ม - ด	- ร - ม

รูปแบบที่ 5 - - x x - x - x พบอยู่วรรคเพลงเดียวกันใน 2 ห้องแรก และ 2 ห้องหลังในวรรคเพลงที่ 20 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 20

- - ร ม	- ร - ม	- - ร ด	- ร - ด
- - ร ม	- ร - ม	- - ร ด	- ร - ด

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 และ 19 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

- - ม ร	- ด - -	ล ท ด ร	-----
- - ม ร	- ด - ช	- - - ร	-----

วรรคที่ 19

- - ช ม	- ร - ด	- - - ท	- - - ด
- - ช ม	- ร - ด	- - - ฟ	- - - ด

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 14 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 14

-----	- - ช ล	- - ช ล	- ช - ช
-----	- - ร ม	- - ร ม	- ร - -

รูปแบบที่ 6 x x x x - - - - พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4

- - ม ร	- ด - -	ล ท ด ร	-----
- - ม ร	- ด - ช	- - - ร	-----

รูปแบบที่ 7 --- x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 5 และ 11 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 5	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	- ม - -
	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	- - ร ด

วรรคที่ 11	--- ม	- - ร -	--- ม	- ข - -
	---	ร ท - ข	- - ร -	- ร - -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 24 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 24	--- ล	----	----	- ท ด ร
	----	----	--- ข	ล - - ร

รูปแบบที่ 8 - x - x - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 9 มีทำนองดังนี้

- ล - ข	- ล ข ข	--- ข	--- ด
--- ร	- - - ด	- ข - -	- ด - -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 5 และ 12 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 5	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	- ม - -
	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	- - ร ด

วรรคที่ 12	--- ม	- ข - ล	- ท - ร	- - - ร
	- ร - -	----	----	- ข ล ท

รูปแบบที่ 9 x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 6, 7 และ 27 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6	ร ม - ข	- ม - -	- ร - -	ด - ร -
	- - ท -	ร - ร ด	----	- ด - ร

วรรคที่ 7	ร ม - ม	- ม - -	- ร - -	- - ด ด
	- - ร -	ร - ร ด	----	- ด - -

วรรคที่ 27

- ล - -	ช ล - ล	ท ล - -	- ช - -
ร - ช ม	- - ช -	- - ช ม	- ร - -

รูปแบบที่ 10 - x - - x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 6 มีทำนองดังนี้

ร ม - ช	- ม - -	- ร - -	ด - ร -
- - ท -	ร - ร ด	- - - -	- ด - ด

รูปแบบที่ 11 - x - x - x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 7 มีทำนองดังนี้

ร ม - ม	- ม - -	- ร - -	- - ด ด
- - ร -	ร - ร ด	- - - -	- ด - -

รูปแบบที่ 12 - - x x x x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 10 มีทำนองดังนี้

- ม - ร	- ด - ท	- - ท -	ล ท - -
- ม - ร	- - - -	- - ล ช	- - - - ~

รูปแบบที่ 13 - - x x - - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 11 มีทำนองดังนี้

- - - ม	- - ร -	- - - ม	- ช - -
- - - -	ร ท - ช	- - ร -	- ร - -

รูปแบบที่ 14 - - - - - - - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 13,18,21 และ 25 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 13

- - - -	- - - ร	ร ร ร ร	- ร - ร
- - - -	- - - ท	ท ท ท ท	- ท - ท

วรรคที่ 18

- - - -	- - - ร	- ม - ด	- ร - ม
- - - -	- - - ร	- ม - ด	- ร - ม

วรรคที่ 21

- - - -	- - - ด	ด ด ด ด	- ด - ด
- - - -	- - - ด	ด ด ด ด	- ด - ด

วรรคที่ 25

----	--- ร	- ม ร ด	- ร - ร
----	--- ร	--- ท	- ท - ช

รูปแบบที่ 15 x x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 13 และ 21 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 13

----	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร
----	--- ท	ท ท ท ท	- ท - ท

วรรคที่ 21

----	--- ด	ด ด ด ด	- ด - ด
----	--- ด	ด ด ด ด	- ด - ด

รูปแบบที่ 16 ---- - - x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 14 มีทำนองดังนี้

----	-- ช ล	-- ช ล	- ช - ช
----	-- ร ม	-- ร ม	- ร - -

รูปแบบที่ 17 -- x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 15 มีทำนองดังนี้

-- ช -	ช ล --	ท ล --	ช - ล ท
--- ม	-- ร ม	-- ช ม	- - - ร

รูปแบบที่ 18 x x x x x - x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 15, 16 และ 28 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 15

-- ช -	ช ล --	ท ล --	ช - ล ท
--- ม	-- ร ม	-- ช ม	- - - ร

วรรคที่ 16

- - ร ร	- ช - ร	ด ท - -	ด - ร ช
- ร - -	- ม - ร	-- ล ท	- - - ร

วรรคที่ 28

- - ร -	- ช - ร	ด ท - -	ด - ร ช
- ร - -	- ร - ร	- - ล ท	- - - ร

รูปแบบที่ 19 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 16, 22 และ 28 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 16, 28	- - ร ร	- ช - ร	ด ท - -	ด - ร ช
	- ร - -	- ม - ร -	- ล ท	- - - ร

วรรคที่ 22	- ม ร ด	- ท - ล	- - - ล	ท - ช -
	- ม ร ด	- ฟ - ม	- - ช -	- - ร -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 25 มีทำนองดังนี้

----	--- ร	- ม ร ร	- ร - ร
----	--- ร	--- ท	- ท - ช

รูปแบบที่ 20 --- x --- x พบในวรรคเพลงเดียวกันทั้ง 4 ห้อง คือ วรรคเพลงที่ 17 และ พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 19 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 17	--- ด	--- ท	--- ด	--- ร
	--- ด	--- ฟ	--- ด	--- ร

วรรคที่ 19	-- ช ม	- ร - ด	--- ท	--- ด
	-- ช ม	- ร - ด	--- ฟ	--- ด

รูปแบบที่ 21 -- x x x - x - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 22 และ 23 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 22	- ม ร ด	- ท - ล	--- ล	ท - ช -
	- ม ร ด	- ฟ - ม	-- ช -	- - ร -

วรรคที่ 23	- ม ร ด	- ท - ล	--- ล	ท - ช -
	- ม ร ด	- ฟ - ม	-- ช -	- - ร -

รูปแบบที่ 22 -- xxx - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 23 มีทำนองดังนี้

- ม ร ด	- ท - ล	--- ล	ท - ช -
- ม ร ด	- ฟ - ม	-- ช -	- - ร -

รูปแบบที่ 23 --- x ---- พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 24 มีทำนองดังนี้

--- ล .	----	----	- ท ด ร
--- ม	----	--- ช	ล - - ร

รูปแบบที่ 24 - x - x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 26 มีทำนองดังนี้

- ช - -	ช ล - ม	ท ล - -	- ช - -
--- ม	- - ร -	- - ช ม	- ร - -

รูปแบบที่ 25 x x x x - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 26 และ 27 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 26	- ช - -	ช ล - ม	ท ล - -	- ช - -
	--- ม	- - ร -	- - ช ม	- ร - -
วรรคที่ 27	- ล - -	ช ล - ล	ท ล - -	- ช - -
	ร - ช ม	- - ช -	- - ช ม	- ร - -

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะทำนองที่พบจะมีลักษณะเป็นการเรียงเสียง โดยมีทั้งทำนองห่างๆ และถี่ๆ สลับกันไป เช่นในวรรคเพลงที่ 7 และ 8

ร ม - ม	- ม - -	- ร - -	- - ด ด
- - ร -	ร - ร ด	----	- ด - -

- ม - ร	- - ด - ท	- ล - ท	- - ล ช
- ม - ร	- ด - ฟ	- ม - ฟ	--- ร

หรือวรรคที่ 3 และ 4

- ม - ร	- ด - ม	- ร - ช	--- ด
- ม - ร	- ด - ม	- ร - ช	--- ด

- - ม ร	- ด - -	ล ท ด ร	----
- - ม ร	- ด - ช	--- ร	----

และลักษณะทำนองกระโดดข้ามเสียง เช่น วรรคที่ 15

-- ข -	ข ล --	ท ล --	ข - ล ท
--- ม	-- ร ม	-- ข ม	--- ร

และการใช้เสียงเดียวกันซ้ำๆ ในวรรคเพลง เช่น ในวรรคที่ 5

--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	- ม --
--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร	-- ร ด

หรือ วรรคที่ 13

----	--- ร	ร ร ร ร	- ร - ร
----	--- ท	ท ท ท ท	- ท - ท

หรือ วรรคที่ 21

----	--- ด	ด ด ด ด	- ด - ด
----	--- ด	ด ด ด ด	- ด - ด

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5, และชั้นคู่ 3

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 3, 4, 5, 8, 10, 17, 19, 20, 22, 23

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 5, 8, 16, 18, 19, 20, 21, 25, 28

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 5, 13, 17, 18, 20, 21

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 17, 18, 19, 20, 21, 24

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 9, 24

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 8, 14, 17, 22, 23, 28

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 8, 14, 19

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 8, 16, 22, 23, 26, 27, 28

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 9

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 25

ชั้นคู่ 3 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 13, 16

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 13, 25

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 12, 13, 15, 25

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 17, 18, 19, 20, 21
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	2, 3, 5, 6, 7, 19, 20, 21	4, 17	18		1

	บันไดเสียง ซอล				
	ลูกตกเสียง ซอล (ซอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ซอล 2)	ลูกตกเสียงที (ซอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ซอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ซอล 6)
วรรคเพลงที่	8, 11, 14, 16, 22, 23, 26, 27, 28		15	12, 13, 24, 25	

เพลงที่ 9

----	- ร - ม	- ล - ข	- ร - ม	--- ม	- ร - ม	- ล - ข	- ร - ม
----	--- ม	- ข - ข	- ล - ม	- ม --	--- ม	- ล - ข	- ล - ม
--- ม	ม ร - ม	- ข - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ม	- ร --	--- ด
- ม --	--- ม	- ข - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	----
- ม --	- ร - ม	- ล - ข	- ข - ม	----	- ร - ม	- ล - ข	- ข - ม
- ม --	- ร --	-- ข -	- ม - ม	----	- ร - ม	- ล - ข	- ร - ม
--- ม	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ม	- ร --	- ด - ด
--- ม	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ด	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	----
- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท	ล - ล ท	ด - ด ร	----	--- ร
- ม - ร	- ด - ฟ	- ข --	ล - ล -	- ข --	- ข ด ร	----	- ร - ร
- ม --	- ร ด ข	- ข --	ข ล ท ด	----	- ล - ล	- ล - ล	- ล ท ด
- ม --	- ร ด ร	--- ม	--- ด	----	ม - ข -	ม - ข -	ข -- ด
- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท	ล - ล ท	ด - ด ร	- ร - ร	--- ร
- ม - ร	- ด - ฟ	- ข --	ล - ล -	- ข --	- ข - ร	--- ข	- ร --
- ม --	- ร ด ล	- ข --	ข ล ท ด	----	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
- ม --	--- ม	- ร - ม	--- ด	----	ม - ข -	ม - ข -	--- ด
----	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด	--- ด	--- ด	--- ด	--- ด
----	ม - ข -	ม - ข -	--- ด	--- ข	--- ด	--- ข	--- ด
--- ข	- ล - ข	--- ฟ	- ม --	- ล - ข	- ฟ - ม	ร - ร ม	----
- ข --	- ล - ข	--- ด	- ท --	- ล - ข	- ด - ท	- ด - ท	----
--- ข	- ล - ข	--- ฟ	- ม --	- ล - ข	- ฟ - ม	ร - ร ม	----
- ข --	- ล - ข	--- ด	- ท --	- ล - ข	- ด - ท	- ด - ท	----
- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ข --	- ล --	- ข ม ข	----	--- ร
- ม --	ร - ม -	ร - ม -	- ร --	- ล --	- ข ท ข	--- ร	----
- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท	-- ล ท	ด - ด ร	--- ข	--- ร
- ม - ร	- ด - ฟ	- ข --	ล - ล -	ล ข --	- ข - ล	--- ร	- ร --

เพลงที่ 9 (ต่อ)

- ม - -	- ร ด ช	- ช - -	ช ล ท ด	- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
- ม - -	- - ด ช	- ม - ม	- - - ด	- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด
- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด				
- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด				

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในบทเพลงนี้มีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	- - - -	- x - x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x - x	- x - x	พบจำนวน 16 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- x - x	x x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- x - x	- - - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 5	- x - -	- x - x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- x x x	- x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- - - x	- x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 8	x x x x	x x x x	พบจำนวน 7 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- x - -	- x x x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 10	- x - x	x x x x	พบจำนวน 3 แห่ง
รูปแบบที่ 11	- - - -	x x x x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 12	x x x x	x x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 13	- - - x	- - - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 14	- - - x	- x - -	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 15	x x x x	- - - -	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 16	- x x x	x x x x	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 17	x x x x	- x - -	พบจำนวน 1 แห่ง
รูปแบบที่ 18	- - - x	- - x x	พบจำนวน 1 แห่ง

รูปแบบที่ 1 ---- - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 1 และ 6 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	----	- ร - ม	- ล - ช	- ร - ช
	----	- - - ม	- ช - ช	- ล - ม

วรรคที่ 6	----	- ร - ม	- ล - ช	- ช - ม
	----	- ร - ม	- - - ช -	- ร - ม

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 10 มีทำนองดังนี้

ล - ล ท	ด - ด ร	----	- - - ร
- ช - -	- ช ด ร	----	- ร - ร

รูปแบบที่ 2 - x - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงเดียวกันในวรรคเพลงที่ 2 และ 8 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2	- ม - ม	- ร - ม	- ล - ช	- ร - ม
	- ม - -	- - - ม	- ล - ช	- ล - ม

วรรคที่ 8	- ม - ร	- ด - ม	- ร - -	- ด - ด
	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- - - -

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4,9,13,20,21,22 และ 25 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 4	- ม - ร	- ด - ม	- ร - -	- - - ด
	- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- - - -

วรรคที่ 9	- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ช - -	ล - ล -

วรรคที่ 13	- ม - ร	- ด - ม	ล - ล ท	- ร - ท
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ช - -	ล - ล -

วรรคที่ 19, 21

- - - ช	- ล - ช	- - - ฟ	- ม - -
- ช - -	- ล - ช	- - - ด	- ท - -

วรรคที่ 20

- ล - ช	- ฟ - ม	ร - ร ม	- - - -
- ล - ช	- ด - ท	- ด - ท	- - - -

วรรคที่ 25

- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท
- ม - ร	- ด - ฟ	- ช - -	ล - ล -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1,3,7 และ 14 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1

- - - -	- ร - ม	- ล - ช	- ร - ม
- - - -	- - - ม	- ช - ช	- ล - ม

วรรคที่ 3

- - - ม	ม ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
- ม - -	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 7

- - - ม	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
- - - ม	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ด

วรรคที่ 14

ล - ล ท	ด - ด ร	- ร - ร	- - - ร
- ช - -	- ช - ร	- - - ช	- ร - -

รูปแบบที่ 3 - x - x x x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 3 มีทำนองดังนี้

- - - ม	ม ร - ม	- ช - ม	- ร - ด
- ม - -	- - - ม	- ช - ม	- ร - ด

รูปแบบที่ 4 - x - x - - - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 4 มีทำนองดังนี้

- ม - ร	- ด - ม	- ร - -	- - - ด
- ม - ร	- ด - ม	- ร - ด	- - - -

รูปแบบที่ 5 - x - - - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 5 มีทำนองดังนี้

- ม - -	- ร - ม	- ล - ข	- ข - ม
- ม - -	- ร - -	- - ข -	- ม - ม

รูปแบบที่ 6 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 5 และ 6 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 5

- ม - -	- ร - ม	- ล - ข	- ข - ม
- ม - -	- ร - -	- - ข -	- ม - ม

วรรคที่ 6

- - - -	- ร - ม	- ล - ข	- ข - ม
- - - -	- ร - ม	- - ข -	- ร - ม

รูปแบบที่ 7 - - - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 7 มีทำนองดังนี้

- - - ม	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ด
- - - ม	- ร - ม	- ข - ม	- ร - ด

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง 26 มีทำนองดังนี้

- - ล ท	ด - ด ร	- - - ข	- - - ร
ล ข - -	- ข - ล	- - - ร	- ร - -

รูปแบบที่ 8 x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 10, 14 และ 26 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 10

ล - ล ท	ด - ด ร	- - - -	- - - ร
- ข - -	- ข ด ร	- - - -	- ร - ร

วรรคที่ 14

ล - ล ท	ด - ด ร	- ร - ร	- - - ร
- ข - -	- ข - ร	- - - ข	- ร - -

วรรคที่ 26

- - ล ท	ด - ด ท	- - - ข	- - - ร
ล ข - -	- ข - ล	- - - ร	- ร - -

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 9,12,13 และ 25 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 9,13,25	- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ช - -	ล - ล -

วรรคที่ 12	- - - -	- ล - ล	- ล - ล	- ล ท ด
	- - - -	ม - ช -	ม - ช -	ช - - ด

รูปแบบที่ 9 - x - - - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 11,15,24 และ 27 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 11	- ม - -	- ร ด ช	- ช - -	ช ล ท ด
	- ม - -	- ร ด ร	- - - ม	- - - ด

วรรคที่ 15	- ม - -	- ร ด ล	- ช - -	ช ล ท ด
	- ม - -	- - - ม	- ร - ม	- - - ด

วรรคที่ 24	- ล - -	- ช ม ช	- - - -	- - ร ร
	- ล - -	- ช ท ร	- - - ร	- - - -

วรรคที่ 27	- ม - -	- ร ด ช	- ช - -	ช ล ท ด
	- ล - -	- ช ท ช	- - - ร	- - - -

รูปแบบที่ 10 - x - x x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 11,15, 24 และ 27 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 11	- ม - -	- ร ด ช	- ช - -	ช ล ท ด
	- ม - -	- ร ด ร	- - - ม	- - - ด

วรรคที่ 15	- ม - -	- ร ด ท	- ช - -	ช ล ท ด
	- ม - -	- - - ม	- ร - ม	- - - ด

วรรคที่ 24

- ล - -	- ช ท ช	- - - -	- - ร ร
- ล - -	- ช ท ช	- - - ร	- - - -

วรรคที่ 27

- ม - -	- ร ด ช	- ช - -	ช ล ท ด
- ม - -	- - ด ช	- ม - ม	- - - ด

รูปแบบที่ 11 - - - - x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 12,16,17,28 และ 29 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 12

- - - -	- ล - ล	- ล - ล	- ล ท ด
- - - -	ม - ช -	- ม - ช	ช - - ด

วรรคที่ 16,17
28,29

- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด

รูปแบบที่ 12 x x x x x x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 16,17,28 และ 29 มีทำนองดังนี้

- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด

รูปแบบที่ 13 - - - x - - - x พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังในวรรคเพลงเดียวกัน คือ วรรคเพลงที่ 18 มีทำนองดังนี้

- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด
- - - ช	- - - ด	- - - ช	- - - ด

รูปแบบที่ 14 - - - x - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 19 และ 21 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 19,21

- - - ช	- ล - ช	- - - ฟ	- ม - -
- ช - -	- ล - ช	- - - ด	- ท - -

รูปแบบที่ 15 x x x x - - - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 20 และ 22 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 20,22

- ล - ซ	- ฟ - ม	ร - ร ม	- - - -
- ล - ซ	- ด - ท	- ด - ท	- - - -

รูปแบบที่ 16 - x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 23 มีทำนองดังนี้

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ซ - -
- - ม -	ร - ม -	ร - ม -	- ร - -

รูปแบบที่ 17 x x x x - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 23 มีทำนองดังนี้

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ซ - -
- - ม -	ร - ม -	ร - ม -	- ร - -

รูปแบบที่ 18 - - - x - - x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 24 มีทำนองดังนี้

- ล - -	- ซ ม ซ	- - - -	- - ร ร
- ล - -	- ซ ท ซ	- - - ร	- - - -

วิเคราะห์ทำนองเพลง

รูปแบบทำนองที่พบ คือ การเรียงเสียง และกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกัน โดยเป็นทำนองห่างๆ เช่นในวรรคเพลงที่ 1

- - - -	- ร - ม	- ล - ซ	- ร - ม
- - - -	- - - ม	- ล - ซ	- ร - ม

วรรคที่ 5

- ม - -	- ร - ม	- ล - ซ	- ซ - ม
- ม - -	- ร - -	- - ซ -	- ม - ม

วรรคที่ 6

- - - -	- ร - ม	- ล - ซ	- ซ - ม
- - - -	- ร - ม	- - ซ -	- ร - ม

และทำนองกระโดดข้ามเสียงในลักษณะใดๆ เช่น

วรรคที่ 12	- - - -	- ล - ล	- ล - ล	- ล ท ด
	- - - -	- ม - ช	ม - ช -	ช - - ด

วรรคที่ 14	- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
	- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด

วรรคที่ 23	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ช - -
	- - ม -	ร - ม -	ร - ม -	- ร - -

วรรคที่ 28, 29	- - - -	- ล - ล	- ล - ล	ด ร - ด
	- - - -	ม - ช -	ม - ช -	- - - ด

และการดำเนินทำนองใดๆ ในลักษณะเรียงเสียง เช่น

วรรคที่ 15	- ม - -	- ร ด ล	- ช - -	ช ล ท ด
	- ม - -	- - - ม	- ร - ม	- - - ด

วรรคที่ 20, 22	- ล - ช	- ฟ - ม	ร - ร ม	- - - -
	- ล - ช	- ด - ท	- ด - ท	- - - -

วรรคที่ 13	- ม - ร	- ด - ท	ล - ล ท	- ร - ท
	- ม - ร	- ด - ฟ	- ช - -	ล - ล -

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5, และชั้นคู่ 3

ขั้นคู่ 8 พบใน

- ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 4, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 20, 22, 24, 25, 27
- ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 18, 19, 21, 24, 25, 27
- ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 7, 8
- ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 27, 28, 29

ขั้นคู่ 4 พบใน

- ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 18
- ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 9, 11, 13, 15, 20, 22, 24, 25, 26
- ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 15, 18, 19, 20, 21, 22, 26
- ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 6, 19, 21, 23

ขั้นคู่ 5 พบใน

- ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 14

ขั้นคู่ 3 พบใน

- ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 5

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียงซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	3, 4, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 27, 28, 29	10, 14, 24, 26	1, 2, 5, 6, 19, 20, 21, 22	23	

เพลงที่ 10

- - - ท	- ด - ร	- - ด ร	- ด - ฟ	- - ด ร	- ด - ท	- - - ท	- ด - -
- ม - -	- - - ล	- - - ล	- ช - ด	- - - -	- - - ฟ	- - - ล -	- - - ช
- - ล ท	- ร - -	- - - -	- ช - -	- - - ท	- ด - ร	- - ร ม	- ด - ฟ
- ช - -	- - - ช	- - ร ม	- ร - -	- ม - -	- - - ล	- - - -	- ช - ด
- ด - ร	- ด - ท	- - - ท	- ด - -	- - ล ท	- - - -	- - - -	- ช - -
- - - -	- - - ฟ	- ล - -	- - - ช	- ช - -	- ล - ช	- - ร ม	- ร - -
- ช - -	- ม - ม	- - ร ม	ฟ - ฟ ช	- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร
- ช - -	- ล - -	ร ด - -	- ด - ช	- ล - ช	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล
- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - ช	- ท - -	- ช - -	- ร - ม	ร - - ม	ฟ - ฟ ช
- - - ร	- ด - ท	- - ม -	- ฟ - -	- ช - -	- ร - ท	- ด ท -	- ด - ร
- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร	- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - -	- ท - -
- ล - ช	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล	- - - ร	- ด - ท	- - ม ช	- ฟ - -
- - ด ด	- ร - ด	- ท - -	- - - -	- ท - ท	- ล - ช	- - - -	- - - -
- ด - -	- ร - ด	- - - ล	- ช - -	- - ล -	- ม - ล	- - ม ม	- ล - ม
- ม ร ร	- ร - ร	- - - -	- ช - -	- - ด ด	- ร - ด	- ท - ล	- ช - -
- - - ท	- ล - ช	- ร - ม	- ร - -	- ด - -	- ร - ด	- ฟ - ม	- ร - -
- ท - ท	- ล - ช	- - - -	- - - -	- ม ร ร	- ร - ร	- - - -	- ช - -
- - ล -	- ม - ร	- - ม ม	- ร - ม	- - - ท	- ล - ช	- ร - ม	- ร - -

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในบทเพลงนี้มีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	- x - x	- x - x	พบจำนวน 8 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- - x x	- x - x	พบจำนวน 6 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- x x x	- x - x	พบจำนวน 10 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- - x x	- x - -	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 5	- x - -	- x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- x - x	- x - -	พบจำนวน 4 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - x - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเดียวกันใน
วรรคเพลงที่ 5,8 และ 11 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 5	- ด - ร	- ด - ท	- - - ท	- ด - -
	- - - -	- - - ฟ	- ล - -	- - - ช

วรรคที่ 8	- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ร	- ฟ - ร
	- ล - ช	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล

วรรคที่ 11	- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร
	- ล - ช	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 1 และ 4 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	- - - ท	- ด - ร	- - ด ร	- ด - ฟ
	- ม - -	- - - ล	- - - ล	- ช - ด

วรรคที่ 4	- - - ท	- ด - ร	- - ร ม	- ด - ฟ
	- ม - -	- - - ล	- - - -	- ช - ด

รูปแบบที่ 2 - - x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเดียวกันใน
วรรคที่ 2 มีทำนองดังนี้

- - ด ร	- ด - ท	- - - ท	- ด - -
- - - -	- - - ฟ	- - ล -	- - - ช

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1,4,14 และ 17 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	- - - ท	- ด - ร	- - ด ร	- ด - ฟ
	- ม - -	- - - ล	- - - ล	- ช - ด

วรรคที่ 4	- - - ท	- ด - ร	- - ร ม	- ด - ฟ
	- ม - -	- - - ล	- - - -	- ช - ด

วรรคที่ 14

- ท - ท	- ล - ช	- - - -	- - - -
- - ล -	- ม - ร	- - ม ม	- ร - ม

วรรคที่ 17

- ท - ท	- ล - ช	- - - -	- - - -
- - ล -	- ม - ร	- - ม ม	- ร - ม

รูปแบบที่ 3 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 3,6,9,12,13,14,15,16,17 และ 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 3

- - ล ท	- ร - -	- - - -	- ช - -
- ช - -	- - - ช	- - ร ม	- ร - -

วรรคที่ 6

- - ล ท	- - - -	- - - -	- ช - -
- ช - -	- ล - ช	- - ร ม	- ร - -

วรรคที่ 9

- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - ช	- ท - -
- - - ร	- ด - ท	- - ม -	- ฟ - -

วรรคที่ 12

- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - -	- ท - -
- - - ร	- ด - ท	- ม ช	- ฟ - -

วรรคที่ 13,16

- - ด ด	- ร - ด	- ท - -	- - - -
- ด - -	- ร - ด	- - - ล	- ช - -

วรรคที่ 14,17

- ท - ท	- ล - ช	- - - -	- - - -
- - ล -	- ม - ร	- - ม ม	- ร - ม

วรรคที่ 15,18

- ม ร ร	- ร - ร	- - - -	- ช - -
- - - ท	- ล - ช	- ร - ม	- ร - -

รูปแบบที่ 4 - - x x - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 3,6,9 และ 12 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 3	- - ล ท	- ร - -	- - - -	- ช - -
	- ช - -	- - - ช	- - ร ม	- ร - -

วรรคที่ 6	- - ล ท	- - - -	- - - -	- ช - -
	- ช - -	- ล - ช	- - ร ม	- ร - -

วรรคที่ 9	- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - ช	- ท - -
	- - - ร	- ด - ท	- - ม -	- ฟ - -

วรรคที่ 12	- ช ฟ ฟ	- ฟ - ฟ	- - - -	- ท - -
	- - - ร	- ด - ท	- - ม ช	- ฟ - -

รูปแบบที่ 5 - x - - - x - x พบใน 2 ห้องแรกขของวรรคที่ 7 และ 10 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 7	- ช - -	- ม - ม	- - ร ม	ฟ - ฟ ช
	- ช - -	- ล - -	ร ด - -	- ด - ช

วรรคที่ 10	- ช - -	- ร - ม	ร - - ม	ฟ - ฟ ช
	- ช - -	- ร - ท	- ด ท -	- ด - ร

รูปแบบที่ 6 - x - x - x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคที่ 13,15,16 และ 18 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 13,16	- - ด ด	- ร - ด	- ท - -	- - - -
	- ด - -	- ร - ด	- - - ล	- ช - -

วรรคที่ 15,18	- ม ร ร	- ร - ร	- - - -	- ช - -
	- - - ท	- ล - ช	- ร - ม	- ร - -

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ในช่วงแรกจะมีลักษณะทำนองกระโดด และเรียงเสียงสลับกันไปในวรรคเพลงเดียวกัน ในวรรคที่ 1, 4

--- ท	- ด - ร	-- ด ร	- ด - ฟ
- ม --	--- ล	--- ล	- ช - ด

วรรคที่ 2, 5

-- ด ร	- ด - ท	--- ท	- ด --
----	--- ฟ	-- ล -	--- ช

วรรคที่ 14, 17

- ท - ท	- ล - ช	----	----
-- ล -	- ม - ร	-- ม ม	-- ร ม

วรรคที่ 15, 18

- ม ร ร	- ร - ร	----	- ช --
--- ท	- ล - ช	- ร - ม	- ร --

ลักษณะการเรียงเสียงแบบต่างๆ ในวรรคที่ 8 และ 11

- ล - ช	- ฟ - ร	- ฟ - ช	- ฟ - ร
- ล - ช	- ด - ล	- ด - ร	- ด - ล

และลักษณะทำนองกระโดดในวรรคเดียวกัน วรรคที่ 10

- ช --	- ร - ม	ร -- ม	ฟ - ฟ ช
- ช --	- ร - ท	- ด ท -	- ด - ร

วรรคที่ 7

- ช --	- ม - ม	-- ร ม	ฟ - ฟ ช
- ช --	- ล --	ร ด --	- ด - ช

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 3 และชั้นคู่ 5

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 7, 8, 10, 11

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 10, 13, 16

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 8, 11, 16

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18

ชั้นคู่ 3 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 9, 12, 15, 18

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 9, 12, 15, 18

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 7, 10, 13, 16
- บันไดเสียง ซอล ในวรรคเพลงที่ 3, 6, 14, 15, 17, 18
- บันไดเสียง ฟา ในวรรคเพลงที่ 8, 11
- บันไดเสียง ที ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 4, 5, 9, 12

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่				7, 10, 13, 16	

	บันไดเสียง ขอล				
	ลูกตกเสียง ขอล (ขอล 1)	ลูกตกเสียงลา (ขอล 2)	ลูกตกเสียงที (ขอล 3)	ลูกตกเสียงเร (ขอล 5)	ลูกตกเสียงมี (ขอล 6)
วรรคเพลงที่	3, 6, 15, 18				14, 17

เพลงที่ 11

- ฟ - ฟ - - - ด	- ฟ - ฟ - - - ด	- ฟ - ฟ - - - ด	- ฟ - ฟ - - - ด	- - ร ร - ล - -	- ล - ช - ล - ช	- ฟ - ช - ด - -	- ฟ ร ฟ - - - ด
- - - ช - - ร -	- - - ฟ ฟ ร ด -	- - - ร - ด - -	ม ฟ - - - - - -	- ม - - - - ร ร	- ช ด ด - - - -	- ม - ม - - ร -	- ฟ - - - ด - -
- - - ร - - - ด	- ล - ช - ล - ช	- ฟ - ช - ด - -	ฟ - - ม - ม ร -	- - - ช - ร - -	- - - ม - ร - -	- - - ด - ร ด ช	- ร - ฟ - ล - ด
- - - - - - - -	- - - ฟ - - - ด	- ฟ ฟ ฟ - ด ด ด	- ฟ - ฟ - ด - ด	- - ร ร - ล - -	- ล - ช - ล - ช	- ฟ - ช - ด - -	- ฟ ร ฟ - - - ด
- - - ช - - ร -	- - - ฟ ฟ ร ด -	- - - ร - ด - -	ม ฟ - - - - - -	- ม - - - - ร ร	- ช ด ด - - - -	- ม - ม - - ร -	- ฟ - - - ด - -
- - - ร - - - ด	- ล - ช - ล - ช	- ฟ - ช - ด - -	ฟ - - ม - ม ร -	- - - ช - ร - -	- - - ม - ร - -	- - - ด - ร ด ช	- ร - ฟ - ล - ด

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงนี้ มีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	- x - x - x - x	พบจำนวน 4 แห่ง
รูปแบบที่ 2	- x x x - x - x	พบจำนวน 5 แห่ง
รูปแบบที่ 3	- x - x - x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 4	- - x x x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 5	- x - x x x - -	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 6	- x x x - x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 7	- x x x - x - -	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 8	- - - x - x - x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 9	- x - x x x x x	พบจำนวน 2 แห่ง
รูปแบบที่ 10	- - - - - - - x	พบจำนวน 2 แห่ง

รูปแบบที่ 1 - x - x - x - x พบในวรรคเพลงเดียวกันพบใน 2 ห้องแรกและ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเดียวกัน คือ วรรคเพลงที่ 1 มีทำนองดังนี้

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ
- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 6 และ 12 มีทำนองดังนี้

- - - ช	- - - ม	- - - ด	- ร - ฟ
- ร - -	- ร - -	- ร ด ช	- ล - ด

รูปแบบที่ 2 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 2 และ 8 มีทำนองดังนี้

- - ร ร	- ล - ช	- ฟ - ช	- ฟ ร ฟ
- ล - -	- ล - ช	- ด - -	- - - ด

พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 6, 7 และ 12 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 6 และ 12

- - - ช	- - - ม	- - - ด	- ร - ฟ
- ร - -	- ร - -	- ร ด ช	- ล - ด

วรรคที่ 7

- - - -	- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ
- - - -	- - - ด	- ด ด ด	- ด - ด

รูปแบบที่ 3 - x - x - x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 2 และ 8 มีทำนองดังนี้

- - ร ร	- ล - ช	- ฟ - ช	- ฟ ร ฟ
- ล - -	- ล - ช	- ด - -	- - - ด

รูปแบบที่ 4 - - x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 3 และ 9 มีทำนองดังนี้

- - - ช	- - - ฟ	- - - ร	ม ฟ - -
- - ร -	ฟ ร ด -	- ด - -	- - - -

รูปแบบที่ 5 - x - x x x - - พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 3 และ 9 มีทำนองดังนี้

- - - ข	- - - ฟ	- - - ร	ม ฟ - -
- - ร -	ฟ ร ด -	- ด - -	- - - -

รูปแบบที่ 6 - x x x - x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 4 และ 10 มีทำนองดังนี้

- ม - -	- ข ด ด	- ม - ม	- ฟ - -
- - ร ร	- - - -	- - ร -	- ด - -

รูปแบบที่ 7 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 4 และ 10 มีทำนองดังนี้

- ม - -	- ข ด ด	- ม - ม	- ฟ - -
- - ร ร	- - - -	- - ร -	- ด - -

รูปแบบที่ 8 - - - x - x - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 5 และ 11 มีทำนองดังนี้

- - - ร	- ล - ข	- ฟ - ข	ฟ - - ม
- - - ด	- ล - ข	- ด - -	- ม ร -

รูปแบบที่ 9 - x - x x x x x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 5 และ 11 มีทำนองดังนี้

- - - ร	- ล - ข	- ฟ - ข	ฟ - - ม
- - - ด	- ล - ข	- ด - -	- ม ร -

รูปแบบที่ 10 - - - - - - - x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 7 มีทำนองดังนี้

- - - -	- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ
- - - -	- - - ด	- ด ด ด	- ด - ด

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะการใช้เสียงซ้ำๆ กันในวรรคเพลงเดียวกัน ในวรรคที่ 1

- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ	- ฟ - ฟ
- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด

วรรคที่ 7

-----	- - - ฟ	- ฟ ฟ ฟ	- ฟ - ฟ
-----	- - - ด	- ด ด ด	- ด - ด

และรูปแบบการกระโดดข้ามเสียง สลับกับเรียงเสียง จะพบมากในวรรคที่ 2, 8

- - ร ร	- ล - ซ	- ฟ - ซ	- ฟ ร ฟ
- ล - -	- ล - ซ	- ด - -	- - - ด

วรรคที่ 4, 10

- ม - -	- ซ ด ด	- ม - ม	- ฟ - -
- - ร ร	-----	- - ร -	- ด - -

วรรคที่ 6, 12

- - - ซ	- - - ม	- - - ด	- ร - ฟ
- ร - -	- ร - -	- ร ด ซ	- ล - ด

วรรคที่ 5, 11

- - - ร	- ล - ซ	- ฟ - ซ	ฟ - - ม
- - - ด	- ล - ซ	- ด - -	- ม ร -

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4 และชั้นคู่ 2

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 5, 8, 11

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 7

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 11, 12

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10, 12

ชั้นคู่ 2 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 5, 11

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง ฟา ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

เพลงที่ 12

---ช	---ร	---ม	-ฟ-ช	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ช-ฟ	-ม-ร
---ช	---ร	---ท	-ด-ช	-ด-ล	-ช-ด	-ช-ด	-ท-ล
---ร	-ช-ร	---ม	-ฟ-ช	-ฟ-ล	-ช-ฟ	-ช-ฟ	-ม-ร
-ล--	-ช-ล	---ท	-ด-ช	-ด-ล	-ช-ด	-ช-ด	-ท-ล
---ร	-ช-ฟ	-ม-ร	-ด-ร	---ร	-ช-ฟ	-ม-ร	---ด
-ล--	-ช-ด	-ท-ล	-ช-ล	-ล--	-ช-ด	-ท-ล	-ช--
---ร	-ช-ฟ	-ม-ร	-ด-ร	---ร	-ช-ฟ	-ม-ร	---ด
-ล--	-ช-ด	-ท-ล	-ช-ล	-ล--	-ช-ด	-ท-ล	-ช--
-ฟ--	รฟ--	-ด--	ทด-ท	-ดท-	ทด-ท	--ชช	-ช-ร
--รด	--รด	--ชล	---ม	---ล	---ม	-ร--	-ร-ร
-ฟ--	รฟ--	-ด--	ทด-ท	-ดท-	ทด-ท	--ชช	-ช-ร
--รด	--รด	--ชล	---ม	---ล	---ม	-ร--	-ร-ร

วิเคราะห์รูปแบบจังหวะ

รูปแบบจังหวะที่พบในเพลงนี้มีดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1	---x	---x	พบจำนวน	1 แห่ง
รูปแบบที่ 2	---x	-x-x	พบจำนวน	2 แห่ง
รูปแบบที่ 3	-x-x	-x-x	พบจำนวน	13 แห่ง
รูปแบบที่ 4	-xxx	xxxx	พบจำนวน	2 แห่ง
รูปแบบที่ 5	-xxx	xx-x	พบจำนวน	4 แห่ง
รูปแบบที่ 6	-xxx	-x-x	พบจำนวน	2 แห่ง

รูปแบบที่ 1 ---x ---x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 1 มีทำนองดังนี้

---ช	---ร	---ม	-ฟ-ช
---ช	---ล	---ท	-ด-ช

รูปแบบที่ 2 - - - x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 1 และ 3 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 1	- - - ข	- - - ร	- - - ม	- ฟ - ข
	- - - ข	- - - ล	- - - ท	- ด - ข

วรรคที่ 3	- - - ร	- ข - ร	- - - ม	- ฟ - ข
	- ล - -	- ข - ล	- - - ท	- ด - ข

รูปแบบที่ 3 - x - x - x - x พบใน 2 ห้องแรก และ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเดียวกันในวรรคที่ 2,4,5,6,7 และ 8 มีทำนองดังนี้

วรรคที่ 2,4	- ฟ - ล	- ข - ฟ	- ข - ฟ	- ม - ร
	- ด - ล	- ข - ด	- ข - ด	- ท - ล

วรรคที่ 5,7	- - - ร	- ข - ฟ	- ม - ร	- ด - ร
	- ล - -	- ข - ด	- ท - ล	- ข - ล

วรรคที่ 6,8	- - - ร	- ข - ฟ	- ม - ร	- - - ด
	- ล - -	- ข - ด	- ท - ล	- ข - -

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 3 มีทำนองดังนี้

- - - ร	- ข - ร	- - - ม	- ฟ - ข
- ล - -	- ข - ร	- - - ม	- ฟ - ข

รูปแบบที่ 4 - x x x x x x x x พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 9 และ 11 มีทำนองดังนี้

- ฟ - -	ร ฟ - -	- ด - -	ท ด - ท
- - ร ด	- - ร ด	- - ข ล	- - - ม

รูปแบบที่ 5 - x x x x x x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 9 และ 11 มีดังนี้

- ฟ - -	ร ฟ - -	- ด - -	ท ด - ท
- - ร ด	- - ร ด	- - ข ล	- - - ม

พบใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลงที่ 10 และ 12 มีทำนองดังนี้

- ด ท -	ท ด - ท	- - ซ ซ	- ซ - ร
- - - ล	- - - ม	- ร - -	- ร - ร

รูปแบบที่ 6 - x x x - x - x พบใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลงที่ 10 และ 12 มีทำนองดังนี้

- ด ท -	ท ด - ท	- - ซ ซ	- ซ - ร
- - - ล	- - - ม	- ร - -	- ร - ร

วิเคราะห์ทำนองเพลง

ลักษณะการเรียงเสียงพบมากในเพลงนี้

วรรคที่ 2, 14	- ฟ - ล	- ซ - ฟ	- ซ - ฟ	- ม - ร
	- ด - ล	- ซ - ด	- ซ - ด	- ท - ล

วรรคที่ 5, 7	- - - ร	- ซ - ฟ	- ม - ร	- ด - ร
	- ล - -	- ซ - ด	- ท - ล	- ซ - ล

วรรคที่ 6, 8	- - - ร	- ซ - ฟ	- ม - ร	- - - ด
	- ล - -	- ซ - ด	- ท - ล	- ซ - -

การดำเนินทำนองแบบเรียงเสียง และกระโดดข้ามเสียงสลับกันไป

วรรคที่ 9, 11	- ฟ - -	ร ฟ - -	- ด - -	ท ด - ท
	- - ร ด	- - ร ด	- - ซ ล	- - - ม

วรรคที่ 10, 12	- ด ท -	ท ด - ท	- - ซ ซ	- ซ - ร
	- - - ล	- - - ม	- ร - -	- ร - ร

วิเคราะห์ชั้นคู่

ชั้นคู่ที่พบในเพลงนี้ คือ ชั้นคู่ 8, ชั้นคู่ 4, ชั้นคู่ 5

ชั้นคู่ 8 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 2, 4

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 3, 10, 12

ชั้นคู่ 4 พบใน

ห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 2, 4

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

ห้องที่ 3 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 12

ชั้นคู่ 5 พบใน

ห้องที่ 2 ของวรรคเพลงที่ 10, 12

ห้องที่ 4 ของวรรคเพลงที่ 9, 11

วิเคราะห์บันไดเสียง

บันไดเสียงที่พบในเพลงนี้ คือ

- บันไดเสียง โด ในวรรคเพลงที่ 5, 6, 7, 8
- บันไดเสียง ฟา ในวรรคเพลงที่ 1, 2, 3, 4
- บันไดเสียง ที ในวรรคเพลงที่ 9, 10, 11, 12

วิเคราะห์ลูกตกในบันไดเสียง

	บันไดเสียง โด				
	ลูกตกเสียงโด (โด 1)	ลูกตกเสียงเร (โด 2)	ลูกตกเสียงมี (โด 3)	ลูกตกเสียง ซอล (โด 5)	ลูกตกเสียงลา (โด 6)
วรรคเพลงที่	6, 8	5, 7			

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาลักษณะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการรำมอญ
3. เพื่อบันทึกโน้ต และวิเคราะห์เพลงรำมอญ
4. เพื่อเก็บบันทึก รวมทั้งส่งเสริมเผยแพร่ และอนุรักษ์ประเพณีรำมอญและเพลงรำมอญ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ติดต่อชาวมอญอาวุโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิมในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อสัมภาษณ์ถึงวัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญดั้งเดิมในอำเภอปากเกร็ด
- 1.2 รวบรวมเอกสารงานวิจัย ตำรา บทความ และหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรม ประเพณี และดนตรีมอญ ตลอดจนความเป็นมาของชนชาติมอญที่เข้ามาในประเทศไทย

1.3 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงร-

หมู่ชาวมอญเกาะเกร็ด และบันทึกเสียงเพลงรำมอญ

2. ขั้นศึกษาข้อมูล

- 2.1 เรียบเรียงประวัติความเป็นมาของชนชาติมอญที่เข้ามาอาศัยในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์
- 2.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ดนตรีและเพลงมอญ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อสะดวกในการศึกษาวิเคราะห์ต่อไป
- 2.3 ศึกษาลักษณะเพลงรำมอญ 12 เพลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาวิเคราะห์ประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญ ในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. ศึกษาวิเคราะห์เพลงรำมอญ 12 เพลง เฉพาะทางฆ้องมอญวงใหญ่ในแง่

- 2.1 ประวัติความเป็นมา
- 2.2 ลักษณะของบทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการรำมอญ
- 2.3 ความหมายของชื่อเพลง
- 2.4 วิเคราะห์จังหวะ ทำนองเพลง ชั้นคู่ และบันไดเสียง

สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์

ผลการศึกษา ประเพณี และเพลงรำมอญ

จากการศึกษาข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

1. เพลงรำมอญ ใช้ประกอบการรำมอญหรือมอญรำซึ่งเป็นการแสดงอย่างหนึ่งของไทยรำมอญที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เดิมใช้แสดงในทุกโอกาส ทั้งงานศพและงานมงคลต่างๆ แต่ปัจจุบันจะแสดงรำมอญเฉพาะในงานศพ ซึ่งครั้งหนึ่งชาวมอญเกาะเกร็ดจะใช้แสดงรำมอญเฉพาะงานศพพระเท่านั้น ภายหลังจึงใช้แสดงในงานศพพระ และประชาชนทั่วไป

2. เพลงรำมอญเป็นเพลงเดียวที่ยังเหลืออยู่ของอำเภอปากเกร็ด และยังใช้บรรเลงกันอยู่อย่างแพร่หลาย ในหมู่ชาวมอญเกาะเกร็ด รวมทั้งบริเวณใกล้เคียง เช่นปทุมธานี แต่ปัจจุบันมีผู้ที่เล่นเพลงนี้ได้น้อยมาก เพลงรำมอญของเกาะเกร็ดจะมีทั้งหมด 12 เพลง หรือ 12 ภาษา (เพลงรำมอญในเขตปทุมธานีมี 10 เพลง) โดยแต่ละเพลงจะมีทำรำเฉพาะ

3. ลักษณะเพลงรำมอญของเกาะเกร็ด มีลักษณะทำนองเพลงและทำนองหน้าทับ

4. ลักษณะการรำมอญการรำมอญของเกาะเกร็ดจะใช้หญิงสาวจำนวน 8-10 คน นุ่งผ้าถุงทางลงหรือขึ้นมีเชิง เลื้อยคอกลมแขนกระบอก หม่มผ้าสไบเฉียง สีสรรของเครื่องแต่งกายขึ้นกับลักษณะงานที่ไปแสดง ท่วงท่าการรำมอญนั้นจะมีลีลาทำรำช้า ๆ การทำมือนคล้ายกับรำไทยมาก เอกลักษณะของการรำมอญอยู่ที่เท้าและสะโพก ผู้แสดงจะเคลื่อนไหวตัวโดยการเขยิบเท้า ไม่มีการยกเท้าพ้นพื้น การย่อจังหวะนั้นจะไม่มีกเก็บสะโพกเหมือนรำไทย ปัจจุบันจังหวะรำจะเร็วขึ้น ไม่อ่อนช้อยเท่าสมัยเดิม

5. เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงเพลงรำมอญจะใช้เครื่องเป่าพาทย์มอญประกอบการรำ และใช้เครื่องเป่าพาทย์มอญเครื่องคู่เป็นอย่างน้อย ได้แก่ ฆ้องมอญวงใหญ่ ฆ้องมอญวงเล็ก ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ปี่มอญ เปิงมางคอก โหม่ง 3 ใบ ตะโพนมอญ ฉิ่ง ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก และกรับ

ผลการวิเคราะห์บทเพลง

จากการวิเคราะห์รูปแบบของจังหวะและรูปแบบของทำนอง ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างจังหวะกับวรรคเพลง ของเพลงรำมอญ 12 เพลง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบของจังหวะที่พบมากในทุกเพลง (ทั้ง 12 เพลง) คือ รูปแบบ - x - x - x - x ซึ่งถือเป็นรูปแบบพื้นฐานของเพลง และการเรียนดนตรีทั้งไทยและมอญ เป็นรูปแบบที่ง่ายต่อการฟังและจดจำ เช่น ในเพลงที่ 1 จะพบรูปแบบนี้ถึง 12 แห่ง เพลงที่ 2 พบถึง 15 แห่ง ซึ่งรูปแบบนี้สามารถอยู่ได้ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง หรือ 2 ห้องหลังของวรรคเพลง หรืออาจอยู่ในวรรคเพลงเดียวกัน

2. เพลงที่ 8 (เพลงมอญกระ) จะมีรูปแบบจังหวะที่มากกว่าทุกเพลง คือมีถึง 25 รูปแบบ บางรูปแบบมีปรากฏเพียงแห่งเดียวทำให้เพลงที่ 8 นี้มีความหลากหลาย ไม่ซ้ำซาก และน้อยเพลงที่จะมีรูปแบบมากเท่านี้

3. ความสำคัญของรูปแบบจังหวะพบว่า บางรูปแบบจะอยู่ได้เฉพาะ 2 ห้องแรก หรือ 2 ห้องหลังของวรรคเพลงเท่านั้น เช่น รูปแบบ -xxx xxxx รูปแบบที่ 8 ในเพลงที่ 1 จะพบ 10 แห่ง และทั้งหมดจะอยู่ใน 2 ห้องแรกของวรรคเพลง และรูปแบบ -x-x -xxx รูปแบบที่ 7 ในเพลงที่ 1 จะพบ 4 แห่ง และทั้งหมดจะอยู่ใน 2 ห้องหลังของวรรคเพลง ซึ่งจากข้อค้นพบน่าจะได้ศึกษาต่อไปว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับทำนองเสียงสูง-ต่ำ ที่เลื่อนไหลไปตามลักษณะเพลงหรือไม่ การที่รูปแบบที่ 8 จะต้องอยู่ใน 2 ห้องแรก เพราะทำนองขึ้นสูงหรือไม่ และรูปแบบที่ 7 ที่ต้องอยู่ใน 2 ห้องหลัง เพราะทำนองลงต่ำหรือไม่

4. รูปแบบของทำนอง มีลักษณะการดำเนินเป็นทำนองห่าง ๆ ไม่ละเอียด มีบางเพลงที่มีทำนองห่างๆ สลับกับถี่ๆ เช่น เพลงที่ 8 นอกจากนั้นยังมีการกระโดดข้ามเสียงในวรรคเดียวกันเป็นส่วนใหญ่

5. ชั้นคู่ของเพลงรำมอญ จะเป็นชั้นคู่ 8 และชั้นคู่ 4 ในทุกเพลง ส่วนชั้นคู่ 5 และชั้นคู่ 3 จะพบเกือบทุกเพลง ยกเว้นเพลงที่ 7

6. บันไดเสียงของเพลงรำมอญ ส่วนใหญ่จะมีเพียงบันไดเสียง โด กับ บันไดเสียง ซอล ยกเว้นเพลงที่ 10, 11, 12 ที่พบว่ามีบันไดเสียง ฟา และบันไดเสียง ที เพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้ เป็นงานวิจัยที่จำกัดขอบเขตเฉพาะบทเพลงรำมอญ 12 เพลง ที่ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เฉพาะทางฆ้องมอญวงใหญ่ แต่ด้วยข้อจำกัดในความสามารถและเวลาเพื่อการดำเนินการวิจัยที่จำกัดเกินกว่าจะดำเนินการได้ลึกซึ้งกว่านี้ ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถให้ข้อมูลได้เท่าที่ต้องการด้วยวัยและความรู้ทาง

หลักวิชาการ เป็นอุปสรรคต่อการรวบรวมข้อมูลอย่างมาก อีกทั้งข้อมูลจากเอกสารในเรื่องเพลง รำมอญ เฉพาะเกาะเกร็ดมีน้อยมาก เป็นเหตุให้ข้อมูลที่น่าเสนอไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จาก โน้ตเพลงที่รวบรวมและสามารถบันทึกเป็นโน้ตสากลและไทยทั้งหมด และนำมาศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งข้อค้นพบที่ได้ก็น่าจะมีการศึกษาต่อไป ทั้งความสำคัญของรูปแบบที่สัมพันธ์กับทำนอง เพลง หรือรูปแบบของเพลงไทยและเพลงมอญที่มีความแตกต่างกัน เช่น เพลงที่ 8 ที่มีรูปแบบที่ หลากหลายกว่าเพลงอื่น ๆ ด้วยเหตุที่เพลงที่ 8 เป็นเพลงไทยหรือไม่ และรูปแบบที่ 8 ในเพลงที่ 1 ซึ่งพบจำนวนมากและทุกแห่งจะต้องอยู่ใน 2 ห้องแรกนั้นจะเป็นเพราะทำนองขึ้นสูงหรือไม่ และ รูปแบบที่ 7 ในเพลงที่ 1 ซึ่งทุกแห่งที่พบจะอยู่ใน 2 ห้องหลัง จะเป็นเพราะทำนองลงต่ำหรือไม่ เป็นเรื่องที่ควรได้มีการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เพลงรำมอญซึ่งเป็นเพลงมอญเพลงเดียวที่เหลืออยู่ของปากเกร็ด และปัจจุบันมีผู้ ให้ความสนใจและความสำคัญน้อยลง ควรที่จะอนุรักษ์ไว้ โดยการสืบหาผู้ที่มีความรู้ทางด้านนี้ อย่างจริงจัง และทำการบันทึกเป็นวิดิทัศน์
2. ลีลาท่ารำนี้นับวันจะผิดแผกจากต้นแบบเดิม ด้วยลีลาที่เร็วขึ้น ความอ่อนช้อย น้อยลง ผู้นำทำรำนี้อาจจะไปแสดงควรคงลีลาเดิมไว้ให้มากที่สุด
3. ควรได้มีการบันทึกบทเพลงรำมอญ เป็นโน้ตสากล โน้ตไทย เพื่อเป็นสมบัติทาง ดนตรีมอญต่อชนรุ่นหลังต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลงานวิจัยฉบับนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นและแนวทางสำหรับผู้สนใจที่จะ วิเคราะห์บทเพลงสำเนียงมอญให้มีจำนวนมากขึ้น หรืออาจเป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์ บทเพลงสำเนียงอื่น ๆ หรือทำการศึกษาต่อไปในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะเพลงมอญและเพลงไทยทั้งในเรื่องของ รูปแบบ ทำนอง จังหวะ และวรรคเพลง
2. ศึกษาการเลื่อนไหลของเสียง หรือทำนองที่ใช้ในวรรคเพลงของเพลงมอญ และเพลงไทย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา เกษมศิลป์. 2400 ปีในแหลมทอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วงษ์สว่าง, ม.ป.ป.
- คณะสงฆ์มอญ. สมาคมมอญ ทตคเวส. ประวัติศาสตร์มอญ. ย่างกุ้ง, 2500.
- จิรวัดน์ เกตุแสง. ปีพาทย์มอญ : กรณีศึกษาสายครุสุม ดนตรีเจริญ และ
 เจ็น ดนตรีเสนาะ : จังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรบัณฑิต กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2536. อัดสำเนา.
- เจนดุริยางค์, พระ. แบบเรียนวิชาการประสานเสียง.. ฉบับทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2525.
- ชมรมเยาวชนมอญ. “การละเล่นพื้นบ้านมอญ.” สหกิจบัตรการแสดงการละเล่นพื้นบ้าน
 มอญ. ณ ศูนย์สังคีตศิลป์ การแสดงครั้งที่ 209, 30 กันยายน 2526.
- ชมรมเยาวชนมอญ. สหกิจบัตรการแสดงเนื่องในงานครบรอบฉลอง 50 ปี มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์. ณ หอประชุมแสดงศิลปวัฒนธรรม, ม.ป.ป.
- เชื้อ ว่องสงสาร. เกาะเกร็ด. พิมพ์เป็นบรรณาการเนื่องในโอกาสครบรอบวันเกิด อายุ 65 ปี.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์, 2527.
- ทองคำ พันนัทธิ. เกาะเกร็ด. ปทุมธานี: พิมพ์เป็นที่ระลึกงานฉลองและบรรจุอัฐิ พ่อสงวน
 ดนตรีเสนาะ, ม.ป.ป.
- ทองคำ พันนัทธิ. ปทุมธานีในอดีต. ม.ป.ท., 2524.
- นาฏยา สุวรรณทรัพย์. “การแสดงการละเล่นพื้นเมืองของจังหวัดปทุมธานี,” □สมโภชกรุง
 รัตนโกสินทร์ 200 ปี จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
 กรมการปกครอง, 2525.
- เบญจรงค์ กุลสุ. “ดนตรีมอญเมืองปทุมธานี,” สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี จังหวัด
 ปทุมธานี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2525.
- บุญช่วย ไส้วัตร. การวิเคราะห์เนื้อทำนองหลักของเพลงแขกมอญบางขุนพรหม. วิทยา
 นิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538. อัดสำเนา
- พระมหาช่วง คู่เจริญ. “พงศาวดารชนชาติมอญ,” อนุสรณ์มอญรำลึก. รามัญญานุสรณ์
 ชาวไทยเชื้อสายมอญ บำเพ็ญมหากุศลแด่พระบรมศพสมเด็จพระนางเจ้ารำไพ
 พรรณีพระบรมราชินี ในรัชกาลที่ 7 ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท พระบรมมหาราชวัง
 2 ธันวาคม 2527. กรุงเทพฯ : มณีวิทยาการการพิมพ์, 2528.
- พูนพิศ อมาตยกุล. ดนตรีวิจักษ์. กรุงเทพฯ : สยามสมัย, 2529.
- เพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, วิทยาลัยครู. วัฒนธรรมท้องถิ่น ปทุมธานี. คณะวิชามนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีจงกรณ์, 2522.

เพชรบุรีวิทยาลัยการณ, วิทยาลัยครู. วัฒนธรรมท้องถิ่น ปทุมธานี. คณะวิชามนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีจกรณ, 2522.

มนตรี ตราโมท. ศัพท์สังคม. กรมศิลปากร, 2507.

มนตรี หลกคงคา. รายการแสดงของชมรมเยาวชนมอญ เนื่องในงานฉลองครบรอบ
50 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ณ หอประชุมแสดงศิลปวัฒนธรรม, ม.ป.ป.

มานพ วิสุทธิแพทย์. ดนตรีไทยวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2533.

วงปี่พาทย์ วัฒนธรรมและประเพณี. ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายโชติ ดุริยประณีต
6 มีนาคม 2517. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2517.

ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 22. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2534.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แบบเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักษณ์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
องค์การคำครุสภา, 2525.

สงัด ภูเขาทอง. การดนตรีไทยและทางไปสู่ดนตรีไทย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูบ้าน
สมเด็จพระเจ้าพระยา, 2524.

สุดใจ ทศพร. ดนตรีศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

สุรเชษฐ์ กิจวาส. ฆ้องกระแต. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2537. อัดสำเนา.

หลวงประดิษฐวรการราชบุร (ม.คชเสนี). มอญเก่ามอญใหม่. พิมพ์ในงานฌาปนกิจศพพระครู
เหลือ กมมโชโต อดีตเจ้าอาวาสวัดปากบ่อ ต.บ้านบ่อ อ.เมือง จ.สมุทรสาคร,
24 ก.พ. 2517.

หอสมุดแห่งชาติ. มอญที่เกี่ยวกับไทย. พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพระครู
บวร ธรรมกิจ (หลวงปู่เทียน) ณ เมรุวัดโบสถ์ ต.บ้านกลาง อ.เมือง จ.ปทุมธานี,
5 เมษายน 2513.

หอสมุดแห่งชาติ. พงศาวดารมอญ พม่า. กรุงเทพฯ : บริษัทประชากร จำกัด, 2520.

หอสมุดแห่งชาติ. สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2525.

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายโชติ ดุริยประณีต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ,
2517.

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระครูกันตสีลาจารย์ (โม กทมโม). อดีตเจ้าอาวาส
วัดมอญ ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร, ม.ป.ป.

✓ อารมณ ศิริตัญญู. สารคดี 5 นาฬิกา เรื่อง มอญรำปากเกร็ด. บรรยาย วันที่ 1 ธันวาคม 2527.

อุทัย สินธุสาร. สารานุกรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, 2531.

อุทิศ นาคสวัสดิ์. 84 ปีของข้าพเจ้าและบทความบางเรื่อง. กรุงเทพฯ : วิทยาการพิมพ์, 2526.

Ketukaenchan, Somsak. The Thang of the Khong Wong Yai and Ranat Ek. Ph.D., Thesis.n.p. : University of York, 1986. Photocopied.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์
ประเพณี ดนตรี และเพลงรำมอญ อ.ปากเกร็ด

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานภาพ () ชาวมอญอาวุโส
 () ครูดนตรีมอญ
 () คนดั้งเดิมในเขตอำเภอปากเกร็ด

ระยะเวลาที่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด.....ปี

1. ในเรื่องของดนตรีมอญดั้งเดิมที่มีอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ดนี้ มีความแตกต่างจากดนตรีมอญในปัจจุบันที่ยังคงให้อยู่หรือไม่ อย่างไร
 2. ในปัจจุบันมีชาวมอญ หรือคนที่อยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ด ให้ความสนใจกับดนตรีมอญ และเพลงมอญอย่างไร มากน้อยเพียงไร
 3. การแสดงรำมอญหรือมอญรำ ในครั้งที่ท่านเริ่มมาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ดเป็นอย่างไร มีคนนิยมมากน้อยเพียงไร
 4. ปัจจุบันการแสดงรำมอญ ยังมีคนนิยมแสดงกันหรือไม่ อย่างไร และมีลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างจากเมื่อครั้งที่ท่านเริ่มมาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากเกร็ดหรือไม่ อย่างไร และใช้แสดงในโอกาสใดบ้าง
 5. ผู้แสดงรำมอญในปัจจุบันกับสมัยดั้งเดิม เหมือนกันหรือไม่ และจำนวนแตกต่างกันหรือไม่ ขึ้นอยู่กับอะไร
 6. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการรำมอญ เป็นเครื่องดนตรีประเภทไหน และมีความเหมือนหรือแตกต่างจากสมัยแรกเริ่มอย่างไร
 7. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับเพลงรำมอญบ้างหรือไม่ สามารถเล่นเพลงรำมอญได้หรือไม่ (ถ้าได้ ให้เล่นและบันทึกเสียง)
- (สัมภาษณ์ในแง่ของประวัติความเป็นมาของเพลงรำมอญ 12 เพลง ตลอดจนความหมายของเพลง)
8. เพลงรำมอญที่ใช้ในอำเภอปากเกร็ดนี้มีทั้งหมดกี่เพลง แต่ละเพลงมีชื่ออย่างไรบ้าง (ให้เรียงตามลำดับ)
 9. การกำหนดชื่อเพลงของเพลงรำมอญ มีที่มาอย่างไร

10. ชื่อเพลงรำมอญ 10 เพลง มีความหมายอย่างไร

เพลงใหม่โรง ซอป่าต หมายถึง.....

เพลงที่ 1 ปลื้หัดัว หมายถึง.....

เพลงที่ 2 ตะป๊ะซาน หมายถึง.....

เพลงที่ 3 คอหมทอ หมายถึง.....

เพลงที่ 4 ชะวักตัว หมายถึง.....

เพลงที่ 5 ชะวักชะนอม หมายถึง.....

เพลงที่ 6 ไม่ทราบ หมายถึง.....

เพลงที่ 7 อะยาน, ซัดยาด, กะวะกลัก หมายถึง.....

เพลงที่ 8 หะวายน หมายถึง.....

เพลงที่ 9 เมี่ยงปล้ายหะเลี่ย หมายถึง.....

เพลงที่ 10 ปากเมื่อยะ หมายถึง.....

11. เพลงรำมอญของเกาะเกร็ดที่ว่ามี 12 เพลง โดยแทรกเพลงไทยเข้าไป 2 เพลง คือ เพลงที่ 8 ที่เรียกว่าเพลงมอญกระ และเพลงสุดท้ายคือ เพลงนกขมิ้น นั้น แสดงว่าเพลงที่ 8 เดิม ต้องกลายเป็นเพลงที่ 9 และเลื่อนลงจนครบ 12 เพลง ใช่หรือไม่ และในปัจจุบันมีการเล่นเพลงรำ มอญ 12 เพลง เช่นที่กล่าวนี้หรือไม่

12. เพลงรำมอญทั้ง 12 เพลง มีเนื้อร้องหรือไม่

ถ้ามี

เนื้อร้องเพลงที่ 1 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 2 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 3 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 4 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 5 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 6 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 7 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 8 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 9 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 10 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 11 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

เนื้อร้องเพลงที่ 12 มีความหมาย..... ผู้แต่งคือใคร.....

(ใครแต่งเพลงใด โปรดระบุด้วย)

13. นักร้องเพลงรำมอญ ทางฝั่งมอญวงใหญ่ มีหรือไม่ เป็นอย่างไร พอจะทราบหรือไม่ว่าใครเป็นผู้แต่งทำนอง และมีประวัติความเป็นมาอย่างไร
14. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการแสดงรำมอญ และเพลงรำมอญ
15. ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการอนุรักษ์เพลงรำมอญไว้
(วิธีการที่ช่วยอนุรักษ์เพลงรำมอญไว้)

ภาคผนวก ข
โน้ตสากลเพลงร่ำมอญ

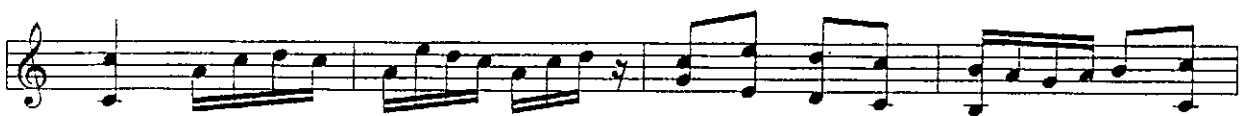
โน้ตสากล เพลงรำมอญ

เพลงที่ 1

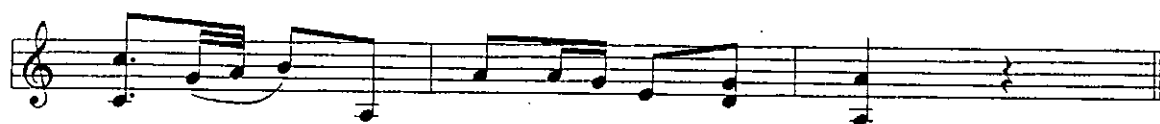
เพลงที่ 2

เพลงที่ 3

เพลงที่ 4

เพลงที่ 5

เพลงที่ 6

เพลงที่ 7

เพลงที่ 8

เพลงที่ 9

เพลงที่ 10

เพลงที่ 11

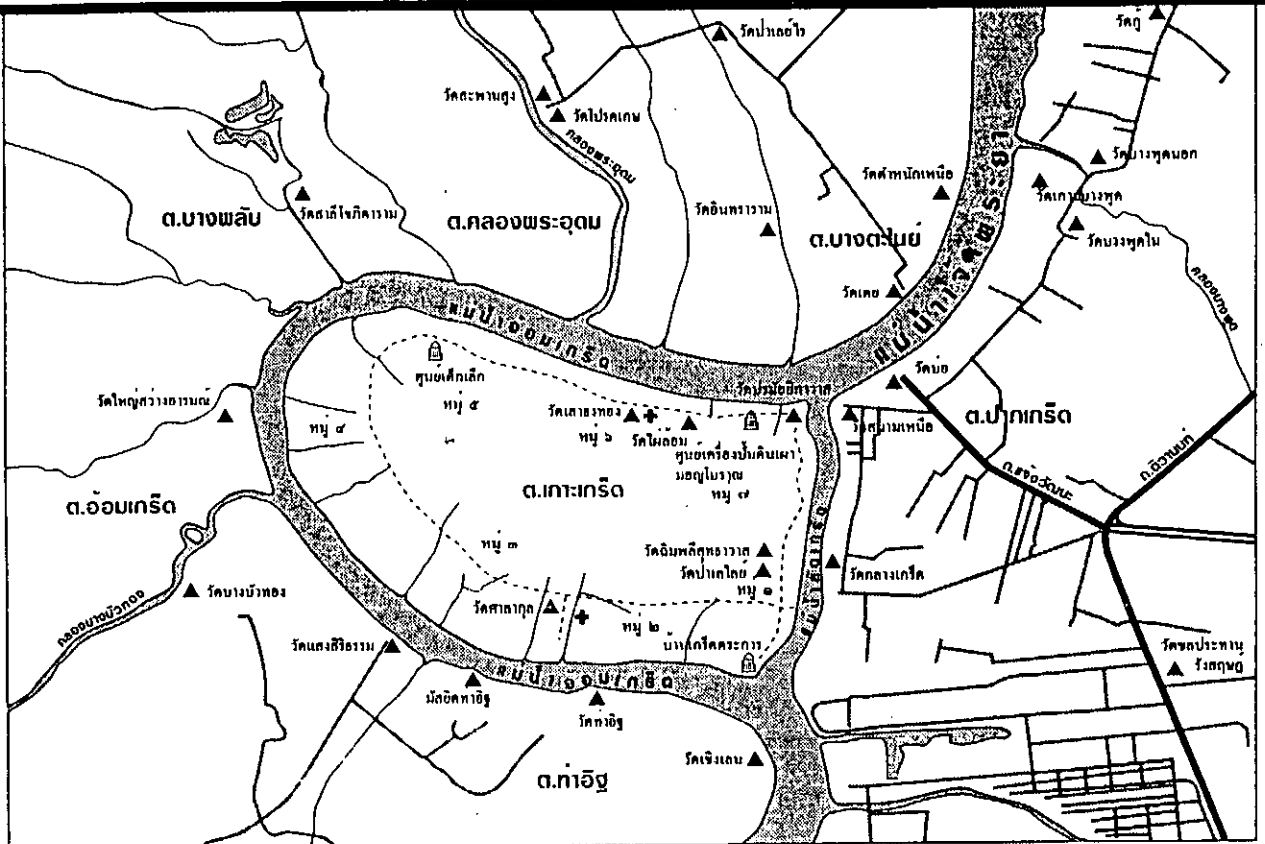

เพลงที่ 12

ภาคผนวก ค
แผนที่เกาะเกร็ด

แผนที่เกาะเกร็ด

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายพงษ์สิริ ศิลปบรรเลง
เกิด	วันที่ 15 ธันวาคม 2491
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 121/7 ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลทุ่งสองห้อง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2522 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ดุริยางค์สากล) พ.ศ. 2539 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	อาจารย์ระดับ 7 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์